

Programa operatiu FEDER de Catalunya 2007-2013

Objectiu de competitivitat regional i ocupació

Una manera de fer Europa

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Economia
i Finances**

UNIÓ EUROPEA
Fons Europeu
de Desenvolupament Regional

© Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Finances

Editat per la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica

Gran Via de les Corts Catalanes 639, 08010 Barcelona

1a edició: Barcelona, abril 2008

Tiratge 1.000 exemplars

Traducció: Miriam Salvatierra

Impressió: Alsograf, SA

Dipòsit legal: B-28.471-2008

ÍNDEX

	Pàgina
A. Decisió de la Comissió Europea, de 7 de desembre de 2007	5
B. Programa Operatiu FEDER de Catalunya 2007-2013	13
Introducció	15
1. DIAGNÒSTIC I ANÀLISI DAFO	19
1.1. Diagnòstic	19
1.2. Anàlisi DAFO de la situació socioeconòmica de Catalunya	47
1.3. Indicadors de context	51
2. ESTRATÈGIA I IDENTIFICACIÓ DE PRIORITATS	59
2.1. Proposta dels objectius 2007-2013	59
2.2. Anàlisi de la coherència interna	62
2.3. Anàlisi de la coherència externa	67
2.4. Justificació de la concentració	74
3. EIXOS PRIORITARIS	79
3.1. Eix 1. Economia del coneixement i innovació i desenvolupament empresarial	79
3.2. Eix 2. Medi ambient i prevenció de riscos	96
3.3. Eix 3. Recursos energètics i accés a serveis de transport	100
3.4. Eix 4. Desenvolupament sostenible local i urbà	107
3.5. Eix 5. Assistència tècnica	116
4. DISPOSICIONS D'APLICACIÓ	119
4.1. Autoritat de gestió	119
4.2. Autoritat de certificació	121
4.3. Autoritat d'auditoria	122
4.4. Circuit financer	123
4.5. Sistemes de seguiment	126
4.6. Pla d'avaluació	136
4.7. Publicitat i informació	139
5. PLA FINANCER	141
6. GRANS PROJECTES I SUBVENCIO GLOBAL	147
7. CONCLUSIONS DE L'AVALUACIÓ PRÈVIA	151
8. COMPLEMENTARIETAT AMB EL FEDER I EL FEP	161
9. COMPLEMENTARIETAT AMB ELS PROGRAMES OPERATIUS RESTANTS ..	165
10. MEMÒRIA AMBIENTAL	173

**A. DECISIÓ DE LA COMISSIÓ EUROPEA,
DE 7 DE DESEMBRE DE 2007**

DECISIÓ DE LA COMISSIÓ EUROPEA, DE 7 DE DESEMBRE DE 2007 PER LA QUAL S'ADOPTA EL PROGRAMA OPERATIU D'INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA DEL FONTS EUROPEU DE DESENVOLUPAMENT REGIONAL EN EL MARC DE L'OBJECTIU DE COMPETITIVITAT REGIONAL I OCUPACIÓ PER A LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE CATALUNYA A ESPANYA

LA COMISSIÓ DE LES COMUNITATS EUROPEES,

Vist el Tractat constitutiu de la Comunitat Europea,

Vist el Reglament (CE) núm. 1083/2006 del Consell, pel qual s'estableixen les disposicions generals relatives al Fons Europeu de Desenvolupament Regional, al Fons Social Europeu i al Fons de Cohesió, i es deroga el Reglament (CE) núm. 1260/1999¹, i en particular l'article 32, apartat 5,

Amb les consideracions següents:

- (1) El 2 de març de 2007, Espanya va presentar a la Comissió una proposta de programa operatiu per a la Comunitat Autònoma de Catalunya, que reuneix les condicions de l'objectiu de competitivitat regional i ocupació en virtut de l'article 6 del Reglament (CE) núm. 1083/2006. A petició de la Comissió, les autoritats nacionals van presentar informació addicional el 31 de juliol de 2007 i el 20 de novembre de 2007.
- (2) Espanya ha elaborat el programa operatiu en el marc de l'associació que recull l'article 11 del Reglament (CE) núm. 1083/2006.
- (3) La Comissió ha avaluat el programa operatiu proposat i considera que coadjuva en el compliment dels objectius establerts en la Decisió 2006/702/CE del Consell, de 6 d'octubre de 2006, relativa a les directrius estratègiques comunitàries en matèria de cohesió², i en el marc estratègic nacional de referència³.
- (4) La proposta de programa operatiu conté tots els elements previstos a l'article 37, apartat 1, del Reglament (CE) núm. 1083/2006.

¹ DO L 210 de 31.7.2006, pàg. 25. Reglament modificat pel Reglament (CE) núm. 1989/2006 (DO L 411 de 30.12.2006, pàg. 6).

² DO L 291 de 21.10.2006, pàg. 11.

³ Decisió C(2007) 1990 final de 7.05.2007.

- (5) D'acord amb l'article 37, apartat 3, del Reglament (CE) núm. 1083/2006, el programa operatiu conté la motivació de la concentració temàtica, geogràfica i financera respecte a les prioritats, tal com estableix l'article 5 del Reglament (CE) núm. 1080/2006 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juliol de 2006, relatiu al Fons Europeu de Desenvolupament Regional i pel qual es deroga el Reglament (CE) núm. 1783/1999⁴.
- (6) D'acord amb l'article 37, apartat 4, del Reglament (CE) núm. 1083/2006, el programa operatiu conté informació sobre el plantejament del desenvolupament urbà sostenible.
- (7) Com preveu l'article 53, apartat 6, del Reglament (CE) núm. 1083/2006, convé fixar el percentatge i l'import màxims de contribució dels Fons per al programa operatiu i per a cada eix prioritari.
- (8) La Comissió ha consultat el Banc Europeu d'Inversions.
- (9) L'ajut concedit en el marc del programa operatiu s'ha d'ajustar a la normativa sobre ajuts estatals vigent i a qualsevol altra disposició aplicable del dret comunitari.
- (10) Per tant, s'ha d'adoptar el programa operatiu proposat.

HA ADOPTAT AQUESTA DECISIÓ:

Article 1

1. S'adopta el programa operatiu d'intervenció comunitària en el marc de l'objectiu de competitivitat regional i ocupació per a la Comunitat Autònoma de Catalunya a Espanya, per al període de programació comprès entre l'1 de gener de 2007 i el 31 de desembre de 2013 segons l'annex I, que conté els eixos prioritaris següents:
 - a) Economia del coneixement i innovació i desenvolupament empresarial,
 - b) Medi ambient i prevenció de riscos,
 - c) Recursos energètics i accés a serveis de transports,
 - d) Desenvolupament sostenible local i urbà,
 - e) Assistència tècnica.
2. A l'annex II figura una llista indicativa de grans projectes, la presentació dels quals es preveu en el marc del programa operatiu.

Article 2

La despesa que es pagui en el marc del programa operatiu serà subvencionable a partir de l'1 de gener de 2007.

⁴ DO L 210 de 31.7.2006, pàg. 1.

Article 3

1. L'import màxim de l'ajut del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) concedit en el marc del programa operatiu, calculat respecte a la despesa pública subvencionable, queda establert en 679.074.228 EUR, i el percentatge màxim de cofinançament en el 48,57%.
2. El finançament nacional corresponent de 719.157.617 EUR es pot cobrir parcialment amb préstecs comunitaris del Banc Europeu d'Inversions i altres instruments de préstec.
3. En el marc del programa operatiu que preveu l'apartat 1, l'import màxim d'ajut i el percentatge màxim de cofinançament per a cada eix prioritari queda establert en els paràgrafs segon a sisè d'aquest apartat.
El percentatge màxim de cofinançament per a l'eix prioritari a) Economia del coneixement i innovació i desenvolupament empresarial queda establert en el 50%, i l'import màxim d'ajut procedent del FEDER per a l'esmentat eix prioritari, calculat respecte a la despesa pública subvencionable, és de 360.628.594 EUR.
El percentatge màxim de cofinançament per a l'eix prioritari b) Medi ambient i prevenció de riscos queda establert en el 50%, i l'import màxim d'ajut procedent del FEDER per a l'esmentat eix prioritari, calculat respecte a la despesa pública subvencionable, és de 56.741.123 EUR.
El percentatge màxim de cofinançament per a l'eix prioritari c) Recursos energètics i accés a serveis de transports queda establert en el 42,51%, i l'import màxim d'ajut procedent del FEDER per a l'esmentat eix prioritari, calculat respecte a la despesa pública subvencionable, és de 113.700.993 EUR.
El percentatge màxim de cofinançament per a l'eix prioritari d) Desenvolupament sostenible local i urbà queda establert en el 50%, i l'import màxim d'ajut procedent del FEDER per a l'esmentat eix prioritari, calculat respecte a la despesa pública subvencionable, és de 141.955.648 EUR.
El percentatge màxim de cofinançament per a l'eix prioritari e) Assistència tècnica queda establert en el 50%, i l'import màxim d'ajut procedent del FEDER per a l'esmentat eix prioritari, calculat respecte a la despesa pública subvencionable, és de 6.047.870 EUR.
4. El pla de finançament corresponent s'estableix a l'annex III.

Article 4

Els ajuts públics en el marc del programa operatiu s'han d'ajustar a les normes adjectives i substantives sobre ajuts estatals vigents en el moment que es concedeixi l'ajut.

Article 5

El Regne d'Espanya és el destinatari d'aquesta Decisió.

Brussel·les, 7 de desembre de 2007

Nota de l'editor: l'annex I correspon al text del Programa operatiu.

Annex II

Llista indicativa de grans projectes:

- Construcció d'una estació ferroviària intermodal (Prat de Llobregat)

Annex III

Pla de finançament

Competitivitat regional i ocupació			
	Fons estructurals (FEDER)	Fons de cohesió	Total
2007	91.343.603		91.343.603
2008	93.170.475		93.170.475
2009	95.033.884		95.033.884
2010	96.934.562		96.934.562
2011	98.873.253		98.873.253
2012	100.850.718		100.850.718
2013	102.867.733		102.867.733
Total general	679.074.228		679.074.228

Competitivitat regional i ocupació									
Eix prioritari	Fons	Expressat en	Comunitat	Públic nacional	Privat nacional	Total	Percentatge de cofinançament	BEI	Altres
1	2	3	4	5	6	7 = 4 + 5 + 6	8 = 4 / 7 ⁽¹⁾	9 ⁽¹⁾	10 ^(*)
02021. Economia, coneixement i innovació i desenvolupament empresarial	FEDER	P	360.628.594	360.628.594		721.257.188	50,00%		
02022. Medi ambient i prevenció de riscos	FEDER	P	56.741.123	56.741.123		113.482.246	50,00%		
02023. Recursos energètics i accés a servei de transports	FEDER	P	113.700.993	153.784.382		267.485.375	42,51%		
02024. Desenvolupament sostenible local i urbà	FEDER	P	141.955.648	141.955.648		283.911.296	50,00%		
02025. Assistència tècnica	FEDER	P	6.047.870	6.047.870		12.095.740	50,00%		
Total			679.074.228	719.157.617		1.398.231.845	48,57%		

(1) El percentatge exacte utilitzat per reemborsar els pagaments és la ràtio entre el finançament comunitari i el finançament total.

(*) El finançament del BEI, com també el finançament procedent d'altres fonts, només és de caràcter informatiu.

**B. PROGRAMA OPERATIU FEDER
DE CATALUNYA 2007-2013**

INTRODUCCIÓ

L'article 2 del Reglament general dels fons estructurals per al període 2007-2013 (CE) 1083/2006 recull la definició següent de "programa operatiu": document presentat per l'estat membre i aprovat per la Comissió Europea, en què es recull una estratègia de desenvolupament que conté un conjunt coherent de prioritats per a la realització de les quals es necessitarà ajuda d'algun dels fons.

D'altra banda, l'article 31, apartat 1, indica que les intervencions del fons en els estats membres adoptaran la forma de programes operatius enquadrats en el Marc estratègic nacional de referència (MENR). Cada programa operatiu ha de cobrir el període comprès entre l'1 de gener de 2007 i el 31 de desembre de 2013. Cada programa operatiu s'ha de referir únicament a un dels tres objectius que s'esmenten en l'article 3, tret que la Comissió i l'estat membre acordin el contrari.

Els programes operatius s'han d'enumerar en el Marc estratègic de referència juntament amb una assignació indicativa anual per a cada programa i han de quedar garantits en un equilibri apropiat entre la intervenció temàtica i la regional. Aquests programes són elaborats per l'estat membre o per qualsevol entitat designada per aquest estat, en col·laboració estreta amb els interlocutors nacionals.

D'acord amb l'article 37 del Reglament general s'estipula que cada programa ha de contenir, entre altra, la informació següent:

- Una anàlisi de la situació, en què s'especifiquin els punts forts i les deficiències, i l'estratègia adoptada respecte d'això.
- Una motivació de les prioritats seleccionades a la llum de les orientacions estratègiques comunitàries, el MENR i les prioritats del Programa operatiu.
- Informació sobre prioritats i objectius específics, certificats mitjançant indicadors d'execució, resultats i impacte.
- Un desglossament dels àmbits d'intervenció per categories.
- Un pla de finançament que inclogui un quadre de finançament per anys, i un quadre en què s'especifiqui el finançament per a la totalitat del període de programació i per prioritat, desglossada per fonts de finançament.
- El punt 3 assenyala que s'indiqui sobre la motivació de la concentració temàtica, geogràfica i financera. Per als programes finançats per FEDER s'han d'incloure també les activitats previstes en l'àmbit de la cooperació interregional, i informació sobre l'enfocament de la problemàtica urbana, amb una llista de les ciutats se-

leccionades i dels procediments previstos per a la subdelegació en les autoritats urbanes, i que es pot recórrer a una subvenció global.

- Disposicions d'aplicació: sistema de seguiment, publicitat, fluxos financers, entre d'altres.

Aquest programa operatiu s'ha estructurat a partir de l'índex proposat en les "Orientacions i índexs per a l'elaboració dels programes operatius FEDER, FSE i fons de cohesió 2007-2013 dels objectius de convergència i competitivitat regional i ocupació". Concretament, el P.O. s'estructura al voltant de deu capítols:

- En el primer capítol es fa una anàlisi de partida de la comunitat autònoma des del punt de vista de les macromagnituds econòmiques i de les prioritats temàtiques d'intervenció, així com un balanç del grau de consecució dels objectius de Lisboa.

En la segona part del capítol, s'ha incorporat un diagnòstic de debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats (DAFO) que reflecteix el context de Catalunya, tenint en compte les Orientacions estratègiques comunitàries en el seu conjunt, independentment de si es refereixen a l'àmbit d'actuació del FEDER o de l'FSE. En el cas del present programa operatiu de FEDER, a l'hora de seleccionar les prioritats s'insisteix en els aspectes relacionats amb el desenvolupament empresarial, l'energia, el medi ambient, l'accessibilitat i l'ordenació territorial.

- En el segon capítol, a partir de les principals fortaleces i debilitats de Catalunya, planteja les prioritats estratègiques i els objectius finals d'intervenció de la comunitat autònoma en la programació dels fons FEDER per al període 2007-2013, així com els objectius intermedis i operatius en què es concreten.

Així mateix, es fa una anàlisi de la consistència entre el P.O. i el diagnòstic fet en el primer apartat, així com les orientacions estratègiques comunitàries 2007-2013, el Pla nacional de reformes i el Marc estratègic nacional de referència.

Finalment, s'inclou un apartat amb informació específica sobre el plantejament del desenvolupament urbà sostenible.

Per a la realització d'aquest capítol s'han integrat transversalment les conclusions principals exposades en l'avaluació *ex-ante*.

- El tercer capítol presenta els eixos d'intervenció prioritaris per al període de programació 2007-2013. Per a cada un dels eixos identificats s'exposen els objectius finals perseguits, les actuacions que es duran a terme, a més d'una relació d'indicadors estratègics i operatius per als seu seguiment i avaluació.

- El quart capítol desenvolupa les disposicions d'aplicació, i determina les autoritats de gestió, certificació i auditoria, els procediments de mobilització i circulació dels fluxos financers, els sistemes de seguiment i avaluació, els mecanismes de publicitat i informació, els d'intercanvi electrònic de dades, i també les subvencions globals incloses en el Programa operatiu.
- En el capítol cinc s'incorporen els aspectes relacionats amb el pla financer. Se'n detalla l'annualització, la distribució per eixos prioritaris i fonts de finançament i es fa un desglossament indicatiu per tipologies de despeses.
- El sisè capítol presenta els grans projectes i la subvenció global que inclou el Programa operatiu.
- El setè capítol inclou el resum executiu de l'avaluació *ex-ante*, i explica com s'han tingut en compte les seves recomanacions en el Programa operatiu.
- El vuitè capítol recull la complementarietat amb el FEADER i el FEP.
- El novè capítol inclou la complementarietat amb altres programes operatius i instruments financers comunitaris.
- Finalment, el desè capítol incorpora la memòria ambiental.

L'elaboració d'aquest programa operatiu i de l'aportació prèvia de Catalunya al Marc estratègic nacional de referència a Espanya s'ha basat en el procés de reflexió interna i de consens entre l'Administració general i la Generalitat de Catalunya, i amb els principals interlocutors de la comunitat autònoma plasmat en l'Acord estratègic per a la competitivitat, l'ocupació i la internacionalització de l'economia catalana, firmat el mes de febrer de 2005.

1. DIAGNÒSTIC I ANÀLISI DAFO

1.1. Diagnòstic

El punt de partida del procés d'elaboració del Programa operatiu del fons europeu de desenvolupament regional de l'objectiu de competitivitat i ocupació de Catalunya és l'anàlisi de la situació actual de la Comunitat Autònoma, que comprèn un estudi de la conjuntura econòmica, una anàlisi dels elements que incideixen en la competitivitat i l'ocupació de Catalunya en el context nacional i europeu, i també els principals àmbits que estableix l'Estratègia de Lisboa i la Política de cohesió per al període 2007-2013.

Aquest diagnòstic, fonamentat en les directrius estratègiques comunitàries 2007-2013 de la Comissió,¹ aborda els principals àmbits previstos en les directrius estratègiques de la Política de cohesió de suport al creixement i l'ocupació.

L'anàlisi de la situació de partida comprèn l'estudi de les principals magnituds socioeconòmiques, així com el context en què s'inscriuen les prioritats temàtiques de les directrius estratègiques comunitàries que es poden implementar a través del FEDER.

Pel que fa a les macromagnituds s'han incorporat els aspectes següents:

- Visió general de la situació econòmica de Catalunya.
- Evolució del PIB regional: taxa de creixement i convergència amb la UE.
- Comerç exterior i anàlisi de la competitivitat.
- Atur, taxa d'activitat, costos laborals.
- Productivitat i anàlisi d'estructura dels principals sectors productius.
- Anàlisi del compliment dels Objectius de Lisboa.

Així mateix, l'estudi del context en què té lloc la intervenció del FEDER es reforça amb l'anàlisi de la situació a Catalunya en relació amb les prioritats estratègiques i tenint en compte els quatre eixos principals previstos en el Marc estratègic nacional de referència:

- Innovació, desenvolupament empresarial, economia del coneixement i societat de la informació.
- Medi ambient i prevenció de riscos.
- Accessibilitat, connectivitat i energia.
- Desenvolupament local i urbà.

Finalment, s'ha incorporat l'enfocament d'igualtat d'oportunitats requerit pel Consell de la Unió Europea i el mateix MENR.

¹ Política de cohesió en suport del creixement i l'ocupació: directrius estratègiques comunitàries, 2007-2013. Brussel·les, 6.10.2006. Comissió de les Comunitats Europees.

1.1.1. Visió general de la situació econòmica de Catalunya

L'economia catalana travessa un cicle positiu, tot i que no està exempta de certs problemes compartits en l'actualitat per les principals economies del nostre entorn. Així, podem afirmar que les principals macromagnituds que es presenten detalladament a continuació descriuen una imatge d'evolució positiva de l'economia en general i es pot afirmar que des de l'any 2003 l'economia catalana ha superat la desacceleració que va patir entre el 2000 i el 2002.

Les taxes de creixement del PIB real es mantenen en uns nivells similars a la mitjana espanyola i sensiblement superiors a la mitjana de la zona euro, amb la qual cosa Catalunya mostra, igual que la resta d'Espanya, un dinamisme econòmic superior a l'enregistrat en els darrers anys a Europa. El creixement de la població, impulsat pel creixement migratori, ha afavorit aquest comportament.

Evolució i indicadors de creixement de la població a Catalunya (1999-2005)

Any	Població total (°)	Taxa bruta de creixement total (*)	Taxa de creixement natural (*)	Taxa de creixement migratori (*)
1999	6.207.533	4,35	0,27	4,09
2002	6.506.440	26,68	1,71	18,92
2005	6.995.206	21,09	2,68	18,41

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

(°) Xifres oficials del padró municipal.

(*) Creixement per mil habitants.

Aquest dinamisme, tanmateix, s'ha basat quasi exclusivament en l'augment de l'ocupació –la qual cosa ha permès reduir de manera significativa la taxa d'atur–, mentre que la productivitat de l'economia ha registrat millores molt dèbils.

La moderació en el creixement de bona part de les economies europees ha repercutit de manera negativa en les exportacions i, així, en el sector industrial, amb un pes més gran de l'economia catalana respecte de la mitjana espanyola.

D'altra banda, una de les conseqüències principals del creixement del PIB ha estat la pressió inflacionista a què està sotmesa l'economia catalana. Així, el 2005, l'IPC es manté sensiblement per damunt del registrat en la zona euro i persisteix un diferencial positiu respecte de l'índex de preus d'Espanya, tot i que les tensions inflacionistes i el diferencial s'han suavitzat en l'últim any (inflació mitjana 3,9% a Catalunya, 3,7% a Espanya i 2,2% a la zona euro).

No obstant això, malgrat les bones xifres que obté Catalunya en termes de creixement real, hi ha certs problemes que s'han d'afrontar i que representen els principals reptes, actuals i futurs, de l'economia catalana:

- Millorar la productivitat i la competitivitat.
- Augmentar l'atractiu de Catalunya, millorant l'accessibilitat, garantint una qualitat i un nivell adequats de serveis i preservant-ne el potencial ambiental.
- Aconseguir la transformació de sectors industrials especialment sensibles a la competència exterior.
- Fiançar la societat del coneixement com a font principal de creixement econòmic rebaixant el model basat en l'empenta de la demanda interna, la construcció i el turisme.
- Aconseguir els nivells europeus de despeses en R+D+I i potenciar la relació entre empresa i universitat.
- Millora l'accessibilitat i la connectivitat de les infraestructures de transport.
- Assolir els nivells europeus en capital humà.
- Aprofundir en l'ús racional de l'energia i dels recursos naturals, la conservació dels espais naturals i, en definitiva, assolir un desenvolupament sostenible.

1.1.2. Evolució del PIB regional: taxa de creixement i convergència amb la UE

Com s'ha assenyalat i tal com mostra la taula 1, l'evolució del PIB real mostra una clara recuperació des de l'any 2003, després que es registrés una moderació en les taxes de creixement entre l'any 2000 i el 2002. Aquesta tendència es veu reforçada per les dades del 2005 (3,3%). Les diverses previsions elaborades per institucions econòmiques auguren per a l'any 2006 el manteniment de les taxes de creixement del PIB real.

Taula 1. Evolució del PIB 1997-2005 (% variació a preus constants)

	Catalunya		Espanya	Zona euro
	Idescat	CRE	CRE	
1997	3,2	2,9	4,0	2,5
1998	3,3	3,2	4,3	2,8
1999	4,3	4,3	4,2	3,0
2000	3,9	3,5	4,4	3,9
2001	3,2	3,5	3,5	1,9
2002	2,5	2,3	2,7	0,9
2003	2,9	2,8	3,0	0,8
2004	3,2	3,1	3,1	2,1
2005	3,3	3,3	3,4	1,3
2006 (prev)	3,6		3,1	2,1

Font: Idescat, INE i Eurostat.

Previsions per al 2006: Departament d'Economia i Finances i Comissió Europea (primavera de 2006).

Nota: dades en percentatge de variació a preus constants.

Nota: les dades de la comptabilitat regional i de l'Idescat de 1997 a 2000 prenen com a referència la base 95, i les posteriors consideren la base 2000.

Les fortes taxes de creixement del PIB han permès una convergència real, en termes de PIB *per capita*, amb la Unió Europea (taula 2), de manera que Catalunya s'ha situat el 2003 per damunt de la mitjana de la UE-15 (107,7). Respecte de la UE-25, Catalunya el 2003 està en un 17,5% per damunt de la mitjana del PIB per habitant. Això la situa ja en nivells semblants als d'altres regions europees amb una estructura productiva relativament semblant, com és el cas de Baden-Württemberg, Rhône-Alpes o Lombardia; tret que posa de manifest el significatiu procés de convergència real que s'ha produït en els darrers anys. No obstant això, en aspectes com capital humà o despesa en R+D les distàncies són encara notables.

Taula 2. Convergència amb la UE. PIB *per capita* en paritat de compra

	UE25=100		UE15=100	
	Catalunya	Espanya	Catalunya	Espanya
1995	106,6	87,5	96,2	79,0
1996	107,7	87,6	97,5	79,3
1997	106,8	87,5	96,8	79,3
1998	107,2	89,0	97,4	80,8
1999	111,0	92,1	100,9	83,7
2000	112,2	92,1	102,2	83,9
2001	113,6	93,1	103,6	84,9
2002	115,4	95,2	105,5	87,0
2003	117,5	97,4	107,7	89,3

Font: Eurostat

Així mateix, cal destacar que aquest creixement del PIB ha anat acompanyat d'un increment del consum de les llars i d'una clara recuperació de la inversió en béns d'equip, que s'ha situat el 2005 en uns nivells elevats, així com el manteniment de la inversió en construcció.

Taula 3. Composició de la demanda interna

Base 2000	Demanda										
	Producte interior brut	Demanda interna	Despesa en consum de les llars	Despesa en consum de les AP ¹	Formació bruta de capital ²	Béns d'equip i altres	Construcció	Saldo exterior ^{3,4}	Saldo amb l'estranger ⁴	Exportacions de béns i serveis	Importacions de béns i serveis
2005 (valor absolut)	181.029	174.377	102.119	24.652	47.607	21.911	24.541	6.651	-14.848	54.157	69.004
Variació a preus constants											
2001	3,2	3,8	3,4	4,7	4,3	3,3	6,9	-0,4	0,9	6,6	3,5
2002	2,5	3,3	3,2	4,7	2,9	-0,7	6,1	-0,5	-1,6	1,6	5,8
2003	2,9	4,0	3,1	5,4	5,3	5,2	5,8	-0,7	-1,2	2,3	5,4
2004	3,2	5,0	4,5	7,9	4,7	4,0	5,4	-1,5	-2,0	3,7	8,9
2005	3,3	5,7	4,5	7,7	7,2	8,9	5,9	-2,0	-1,9	3,5	8,0

(1) Inclou el consum de les institucions sense finalitat lucrativa.

(2) Inclou la variació d'existències.

(3) Inclou el saldo amb l'estranger i el saldo amb la resta de l'Estat.

(4) Aportacions al creixement del PIB.

Font: Idescat, comptabilitat en base 2000.

D'altra banda, una de les principals conseqüències del creixement del PIB ha estat la pressió inflacionista a què es veu sotmesa l'economia catalana. Així, el 2005, l'IPC es manté sensiblement per damunt del registrat en la zona euro i persisteix un diferencial positiu respecte de l'índex de preus d'Espanya, tot i que les tensions inflacionistes i el diferencial s'han suavitzat en el darrer any (inflació mitjana 3,9% a Catalunya, 3,7% a Espanya i 2,2% a la zona euro).

A més, malgrat la convergència real que s'ha produït en els darrers anys, cal remarcar que aquest procés no ha finalitzat i que l'economia catalana entra en la fase més decisiva: la convergència amb les principals economies regionals europees. Per continuar pel camí de la convergència actual s'han d'emprendre certes reformes estructurals que li permetin fonamentar el seu desenvolupament econòmic, i per tant, les bases del seu benestar, en una economia competitiva basada en sectors d'alt valor afegit, on les noves tecnologies tinguin un paper destacat i predominant. L'impuls a la productivitat en els sectors clau de Catalunya ha de permetre accelerar el procés de convergència amb les economies més desenvolupades d'Europa.

1.1.3. Comerç exterior i anàlisi de la competitivitat

Taula 4. Evolució del comerç exterior a Catalunya

	Exportacions		Importacions		Grau d'obertura ¹
	valors abs.	% var. nominal	valors abs.	% var. nominal	
1995	17.711,0	-	25.703,1		
1996	20.968,9	18,4	27.403,5	6,6	
1997	24.843,9	18,5	31.982,5	16,7	
1998	27.147,8	9,3	36.203,7	13,2	
1999	27.890,6	2,7	40.316,5	11,4	
2000	33.796,5	21,2	48.761,7	20,9	65,3
2001	36.694,5	8,6	50.497,9	3,6	64,2
2002	37.275,9	1,6	51.891,8	2,8	61,2
2003	37.648,5	1,0	54.344,7	4,7	58,9
2004	39.303,3	4,4	60.241,7	11,5	59,4
2005	42.087,0	7,1	67.748,3	12,5	60,7

Nota: els creixements de l'any 2004 i 2005 s'han calculat tenint en compte dades provisionals.

(1) El grau d'obertura (pes de les exportacions i les importacions sobre el PIB) s'ha calculat prenent com a referència les dades de PIB de l'Idescat corresponents a la base 2000.

L'economia catalana ha estat tradicionalment una economia amb un grau d'obertura exterior elevat. Des de l'any 2003 aquest grau d'obertura experimenta un increment sostingut, fins a situar-se el 2005 en un 60,7%.

Cal destacar que el saldo amb l'estranger continua presentant valors negatius, i que han empitjorat el 2005 de manera significativa, cosa que pot significar un problema per a l'economia catalana si aquesta situació perdura al llarg del temps. Concretament, l'empitjorament del saldo recentment es deu a la intensificació del procés de globalització i a l'evolució dels preus del petroli. Els modestos resultats dels principals socis comercials de l'economia catalana (Alemanya, França i Itàlia) han contribuït a intensificar aquesta tendència. En canvi, l'evolució seguida per l'euro ha suavitzat, en part, l'augment de la factura importadora derivada de l'increment dels preus del cru en els mercats mundials. Tanmateix, la tendència a la recuperació de les economies europees, principals socis comercials de l'economia catalana, ha de contribuir a millorar la dinàmica exportadora.

D'altra banda, l'economia catalana manté un important superàvit en els intercanvis de béns i serveis amb la resta d'Espanya.

Catalunya ha d'avançar en les millores de la competitivitat i ha d'intentar aprofundir en la diferenciació dels seus productes, en un entorn mundial complex per l'augment de la competència global.

1.1.4. Atur, taxa d'activitat i costos laborals

Taula 5. Distribució del mercat de treball a Catalunya

	Taxa activitat				Taxa ocupació				Taxa d'atur				Evolució del cost laboral total % variació interanual
	(16-64 anys)				(16-64 anys)								
	Total	Homes	Dones	16-24 anys	Total	Homes	Dones	16-24 anys	Total	Homes	Dones	16-24 anys	
2000	71,3	82,8	59,7	56,0	64,9	77,6	52,2	45,7	8,9	6,3	12,5	18,4	-
2001	72,0	84,1	59,7	58,0	65,7	78,6	52,7	48,1	8,6	6,5	11,7	17,1	4,6
2002	72,8	84,7	60,8	57,4	65,4	78,2	52,5	45,7	10,1	7,6	13,6	20,3	5,4
2003	74,7	86,1	63,2	56,8	67,2	79,2	55,0	44,2	10,1	8,0	13,0	22,2	3,9
2004	75,3	85,5	65,0	57,4	68,0	78,8	57,0	45,2	9,7	7,8	12,3	21,2	3,6
2005	75,6	85,6	65,2	58,5	70,3	80,6	59,7	49,3	7,0	5,9	8,4	15,9	2,6

Nota: a partir de l'any 2001 es produeix una ruptura metodològica en les sèries de taxa d'activitat i atur, a causa de l'adopció d'un nou concepte d'aturat, i a partir de 2005 també es produeix ruptura a causa dels canvis metodològics introduïts en l'EPA.

Font: Idescat i INE.

Les variables del mercat laboral han mostrat un comportament positiu en els últims anys a Catalunya. Així, entre els anys 2000 i 2005 l'ocupació ha crescut a una taxa mitjana del 3,2% (4% en el conjunt d'Espanya). En els tres primers trimestres de l'any 2006, el creixement de l'ocupació ha estat del 4,3% (xifra equivalent a la registrada en el conjunt d'Espanya). La taxa d'activitat i la taxa d'ocupació s'han anat incrementant de manera continuada des de l'any 2001, i han experimentat un creixement especial a partir de l'any 2003; ha estat especialment significativa l'evolució d'aquestes variables per a l'ocupació femenina. En conseqüència, Catalunya ha experimentat un descens de la taxa d'atur, i s'ha situat el 2005 en el 7%. Malgrat la notable reducció de la taxa d'atur en aquests darrers

anys, subsisteixen aspectes negatius en la situació del mercat laboral, com l'elevada temporalitat o les elevades taxes de sinistralitat laboral, que passen a ser prioritaris en les polítiques dutes a terme des de la Generalitat de Catalunya. En aquest sentit, l'àmplia utilització dels contractes temporals a partir de la reforma laboral de 1984, ha conduït a fer que la taxa de temporalitat se situï clarament per damunt de la mitjana europea.

D'altra banda, la moderació dels costos laborals és positiva pel que fa a la millora de la posició competitiva de l'economia catalana, aspecte important si tenim en compte l'actual procés de deslocalització d'empreses fins als nous estats membres de la UE, així com l'entrada de productes procedents de les noves potències emergents, especialment la Xina o l'Índia.

1.1.5. Productivitat i anàlisi d'estructura dels principals sectors productius

Taula 6. VAB per ocupats en xifres absolutes i relatives

VAB per ocupat a preus corrents. Euros. Any 2003

	Catalunya	Espanya
Agricultura	21.762,2	21.990,8
Indústria	40.450,3	40.095,0
Construcció	24.910,6	24.679,0
Serveis	35.752,3	34.275,3
Total	39.090,2	36.979,4

Evolució real del VAB per ocupat (%)

	Catalunya					Espanya				
	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005
Agricultura	1,2	2,6	-3,0	nd	nd	-0,4	-0,5	-0,5	nd	nd
Indústria	2,5	2,0	1,7	nd	nd	1,3	1,7	1,8	nd	nd
Construcció	-0,5	1,5	-0,7	nd	nd	-0,8	-0,9	-0,9	nd	nd
Serveis	0,5	-0,5	-0,3	nd	nd	0,3	0,1	-0,3	nd	nd
Total	0,8	0,4	0,3	1,1	-0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	-0,1

Font: comptabilitat regional (INE)

L'evolució de la productivitat del factor treball és també una de les qüestions més preocupants per a l'economia catalana. Així, les dades mostren que en els últims anys l'evolució d'aquesta macromagnitud no ha estat del tot satisfactòria, per la qual cosa els increments del PIB *per capita* que s'han experimentat recentment es deuen més a increments de l'ocupació que a increments de la productivitat.

Tot i que les dades de la taula 6 mostren que la productivitat a Catalunya, mesurada en termes de VAB per ocupat, és sensiblement superior a la mitjana espanyola, l'evolució global de la dita variable mostra un estancament preocupant, i fins i tot una reducció en el cas de la productivitat dels serveis. El problema s'agreuja si es comparen les dades amb les principals economies europees, atès que en aquest cas la pèrdua de competitivitat de l'economia catalana és encara més evident.

Així doncs, la preocupació per la productivitat ha portat la Generalitat de Catalunya a adoptar mesures concretes i immediates en l'anomenat *Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana*. En aquest document s'estableixen les bases per a la que ha de ser la recuperació dels indicadors de productivitat de l'economia catalana: inversió en R+D+I, capital humà i infraestructures de suport al sector productiu de l'economia.

Quant als principals sectors productius, cal destacar que a Catalunya hi ha un important sector industrial, en què predomina el sector tèxtil, el de l'automòbil, el de la química i el de l'electrònica de consum. En aquest sentit, s'observa com en l'any 2005, el percentatge del VAB industrial era a Catalunya molt superior a l'espanyol: 22,8% davant el 17,9% i fins i tot superior al percentatge de les economies que componen la zona euro (21,1%). Cal destacar, no obstant això, que el principal sector de l'economia catalana és el sector terciari, amb un 65,6% del VAB, inferior al pes del mateix sector en la zona euro, i en el qual destaca el turisme, que suposa entre un 10 i un 11% del PIB. Pel que fa al sector primari i la construcció, ambdós tenen a Catalunya un pes inferior al registrat en la resta d'Espanya.

Taula 7. Composició del VAB el 2005

	Catalunya		Espanya	Zona euro
	Idescat	CRE		
Agricultura	1,5	1,5	3,3	2,0
Indústria	22,8	23,0	17,9	21,1
Construcció	10,0	9,9	11,6	6,2
Serveis	65,6	65,6	67,2	73,6

Font: Idescat, INE i Eurostat.

L'estructura del teixit productiu de la Comunitat Autònoma comporta que l'economia catalana sigui especialment sensible a l'evolució internacional de les denominades economies emergents; especialitzades en productes tradicionalment elaborats a Catalunya. Per tant, és necessari desenvolupar una estratègia orientada a la reconversió dels sectors tradicionals en sectors d'alt valor afegit i elevat contingut tecnològic i innovador, cosa que requereix una important inversió en R+D+I i capital humà perquè aquests sectors siguin altre cop competitius a escala mundial.

De manera similar, el sector serveis ha de tendir a especialitzar-se en serveis d'alt valor afegit, per la qual cosa la plena implantació de les noves tecnologies i la societat del coneixement han de ser la base per al desenvolupament del sector esmentat, cosa que al seu torn ha de produir increments de la productivitat en el mateix sector.

Finalment, els sectors d'alta tecnologia disposen d'una implantació més gran que a la resta de l'Estat. En aquest sentit, s'observa com l'1,2% de les empreses catalanes pertanyen a sectors d'alta tecnologia, mentre que la mesura estatal se situa en el 0,8%.

1.1.6. Anàlisi del grau de compliment dels objectius de Lisboa

Catalunya presenta bons resultats en relació amb els objectius d'ocupació de l'Agenda de Lisboa.

- La taxa d'ocupació total (persones entre 15 i 64 anys) arriba en un 99% a l'objectiu de l'Agenda de Lisboa. Així, el 2005, va ser del 69,3%, molt pròxima a l'objectiu del 70% establert pel Consell Europeu. Si prenem com a referència l'objectiu intermedi fixat per al 2005 per a l'ocupació total (67%), Catalunya ja superava en 2,3 punts aquesta meta, i era significativament superior a la mitjana de la zona euro (63,8%).

Així mateix, Catalunya supera el 2005 en més de 3 punts l'objectiu establert pel Pla nacional de reformes (66%).

- Quant a la taxa d'ocupació femenina, Catalunya compleix en un 98,2% els objectius de Lisboa. Segons les dades de 2005, aquesta ocupació està en el 58,9% i se situa aproximadament a un punt percentual de complir l'objectiu fixat per al 2010 (60%). L'objectiu intermedi establert pel Pla nacional de reformes per al 2005 (57%) es va assolir durant aquell mateix any.

La taxa d'ocupació femenina a Catalunya ha registrat un augment pràcticament continu des de mitjan anys vuitanta. Aquest fet resulta especialment significatiu tenint en compte que Catalunya partia d'un nivell molt inferior al de la mitjana comunitària, a causa de la incorporació més tardana de la dona al mercat de treball.

- La taxa d'ocupació dels treballadors més grans de 55 anys es compleix en un 97,2% respecte dels objectius de Lisboa per al 2010. Catalunya ha registrat una evolució ascendent des de 1994, i ha arribat a situar-se el 2005 en el 48,6% d'ocupació per a les persones compreses en aquesta franja d'edat (molt a prop del 50% fixat pel Consell per al 2010). L'any 2005, Catalunya superava en més de 6 punts la mitjana de la zona euro, i és la regió on la taxa de participació laboral dels treballadors de més edat és més gran.

Convé destacar que l'economia catalana ha mostrat una capacitat de creació d'ocupació molt notable en els darrers anys, tot i que amb un pes molt destacat d'activitats intensives en mà d'obra de baixa productivitat. En aquest sentit, algunes activitats de baix contingut tecnològic (comerç, construcció, hoteleria) han registrat un lent avanç de la productivitat i han tingut un protagonisme destacat en la creació de llocs de treball en els últims anys. Concretament, en el període 1999-2003, aproximadament un 65% de l'ocupació s'ha generat en aquest tipus d'activitats.

Les branques més productives del teixit industrial han estat la fabricació d'equips informàtics, les telecomunicacions i l'electrònica, tot i que tenen un pes menor en la generació de llocs de treball (un 35% del total).

- Contràriament al que succeeix en l'ocupació, Catalunya està molt lluny dels objectius de Lisboa i de la mitjana europea en matèria d'R+D. Segons les últimes dades de què es disposa, la despesa en R+D respecte al PIB compleix en un 45% els objectius de Lisboa i en un 67,5% els del PNR. El 2004, aquesta taxa estava en l'1,35% i se situava molt lluny del 3% fixat pel Consell Europeu per al 2010 i del 2% establert pel Pla nacional de reformes. Així mateix, aquest resultat tampoc no assoleix l'objectiu de *l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana*, de febrer de 2005, mitjançant el qual es pretenia arribar l'any 2007 a una inversió en R+D+I del 5% del PIB. Així mateix, el Pla de recerca i innovació 2005-2008 estableix l'objectiu d'arribar al 2,10% d'inversió en R+D i el 5,2% en innovació empresarial.

Quant a l'objectiu de Lisboa d'aconseguir que almenys dues terceres parts de la inversió en R+D provingui del sector privat el 2010, segons les darreres dades disponibles, Catalunya compleix en un 96% l'objectiu de Lisboa i en un 116% l'objectiu del PNR, en aquest sentit, el finançament privat a Catalunya representa el 64% del total de la inversió en R+D l'any 2004.

La necessitat de dirigir els recursos disponibles a aquest sector en el nou període queda recollida com una de les prioritats d'actuació en el Programa operatiu FEDER 2007-2013. Així, les mesures enquadrades en l'eix 1 del Programa operatiu estan dirigides a la inversió en R+D+I, impulsar la innovació i promoure la iniciativa empresarial, tenint en compte la forta presència de pimes en aquesta comunitat autònoma.

Arran de la reformulació de l'estratègia de Lisboa i les recomanacions fetes al Consell d'acord amb el creixement i l'ocupació, s'han inclòs en aquest apartat alguns indicadors addicionals que demostren el procés de convergència de Catalunya cap a la UE, tant pel que fa a l'ocupació (reducció de la temporalitat de l'ocupació i de l'atur de llarga durada), com en matèria d'innovació i augment de l'ús de les tecnologies de la informació (augment del nombre de llars amb connexió a Internet). Concretament, pel que fa a l'ocupació s'observa que la taxa de temporalitat, tot i que el 2005 encara se situava per damunt de la mitjana europea (24,8% a Catalunya davant el 14,4% de la UE-25), era 8,5% punts percentuals

inferior a l'espanyola (33,3%). Així mateix, la taxa d'atur de llarga durada es va situar en el 21,1%, xifra inferior a la mitjana de la UE-25 (45%) i del conjunt d'Espanya (24,5%).

Quant a les llars amb accés a Internet, tot i que el 2005 el percentatge era superior a la mitjana espanyola (41,8% a Catalunya i 34% a Espanya) continuava essent inferior a la mitjana de la UE-25 (48).

Addicionalment, s'han tingut en compte indicadors com el grau de formació juvenil (en resposta a la voluntat comunitària d'invertir en capital humà a través de la millora de l'educació i les qualificacions) o l'emissió de gasos d'efecte hivernacle (tenint en compte la dimensió ambiental dels objectius de la UE fixats en el Consell Europeu de Gotemburg de 2001).

Pel que fa al grau de formació juvenil, s'observa com el percentatge de població de 20 a 24 anys que ha completat els estudis secundaris se situava el 2005 en el 61,5%, xifra lleugerament superior a la mitjana espanyola (61,3%), però considerablement inferior a la de la UE-25 (77,3%).

Finalment, en relació amb l'emissió de gasos d'efecte hivernacle, segons els compromisos adquirits per Espanya amb la UE, les emissions totals en l'any 2010 no podran ser superiors a un 15% de les emeses en l'any base del Protocol de Kyoto, és a dir, no es podran emetre més de 45,7 Mt CO₂ que el 1990. Les dades de 2005 per al conjunt d'Espanya, amb un increment d'emissions del 40% respecte de l'any base, encara estaven lluny d'aquests compromisos. Així mateix, en el cas específic de Catalunya, l'increment de les emissions entre 1990 i 2001 va ser del 33%.

En el quadre següent es presenta l'evolució dels principals indicadors estructurals i la seva situació respecte dels objectius fixats per al 2010 per l'Agenda de Lisboa i pel Pla nacional de reformes.

Taula 8. Quadre de compliment dels objectius de Lisboa i del PNR a Catalunya

	Objectiu Lisboa 2010	Situació Catalunya		Situació UE-25		Situació Espanya		Coeficient de compliment Catalunya/Lisboa 2010	Objectiu PNR	Coeficient de compliment Catalunya/PNR
		2004	2005	2004	2005	2004	2005			
Taxa d'ocupació total (% població 15-64 anys)	70	67	69,3	63,3	63,8	61,1	63,3	99%	66	105%
Taxa d'ocupació femenina (% població 15-64 anys)	60	56,2	58,9	55,7	56,3	48,3	51,2	98,17%	57	103,33%
Taxa d'ocupació (% població 55-64 anys)	50	45,6	48,6	41	42,5	41,3	43,1	97,20%	n.e.	-
Taxa temporalitat (%)	n.e.	24,2	24,8	13,7	14,4	32,5	33,3	-	n.e.	-
Aturats llarga durada (%)	n.e.	38,9	24,1	45,3	45	32	24,5	-	n.e.	-
Despesa R+ D (% del PIB)	3	1,34	1,35	1,9	n.d.	1,07	1,13	45,00%	2	67,5%
Grau de formació juvenil (20-24 anys)	n.e.	n.d.	61,5	76,6	77,3	61,1	61,3	-	n.e.	-
Emissió de gasos d'efecte hivernacle	92	133,1 (*)	n.d.	92 (**)	n.d.	140,6 (***)	n.d.	-	115 (****)	-
Llars connectades a Internet (%)	n.e.	40,4	41,8	43	48	30,9	34	-	n.e.	-

Nota: n.e: no especificat.

(*) dades de 2001.

(**) i (***) dades de 2003.

(****) compromís d'Espanya amb la UE

1.1.7. Innovació, desenvolupament empresarial i economia del coneixement

En un context caracteritzat per la globalització de l'economia i la creixent internacionalització empresarial, tant la inversió en R+D+I com el desenvolupament de les tecnologies de la informació i comunicació (TIC), es mostren com factors decisius a l'hora d'impulsar la millora de la productivitat, i també el creixement econòmic i la competitivitat de les empreses a llarg termini.

Per tot això la Unió Europea, en el marc de la Cimera de Lisboa, va establir tres objectius essencials en matèria d'innovació i R+D+I per a l'any 2010:

- Augmentar la taxa d'inversió en R+D del conjunt de la UE fins al 3% del PIB.
- Incrementar en un 80% la inversió destinada a la recerca en noves tecnologies.
- Aconseguir que més del 66% de la inversió sigui d'origen privat.

En aquest marc, i tal com s'ha assenyalat anteriorment, s'observa que Catalunya encara ha de dur a terme considerables esforços en matèria d'R+D+I. Així, tot i que la despesa catalana en R+D el 2005, situada en un 1,35% del PIB i amb un creixement al voltant del 82% entre l'any 2000 i l'any 2005, era superior a la mitjana espanyola (1,13%), encara estava lluny de l'objectiu del 3% que es va fixar a Lisboa.

Igualment, malgrat que l'activitat de patents a Catalunya presenta resultats millors que la mitjana espanyola (72,8 patents per cada milió d'habitants a l'Oficina Europea de Patents el 2002, davant el 25,5 del conjunt de l'Estat), està molt per sota de la mitjana de la Unió Europea (que segons dades d'Eurostat era de 133,6 l'any 2002).

Per tot això, es considera necessari enfortir la creació de capacitat en recerca i desenvolupament, per a la qual cosa cal millorar les infraestructures de recerca i el capital humà, particularment en àmbits amb potencial de creixement i en matèria d'innovació tecnològica, on s'identifica un dèficit en relació amb els estàndards europeus.

Durant el període 2000-2006, s'han dut a terme projectes d'infraestructura científicotecnològica, els resultats científics i tecnològics dels quals són excel·lents, i han generat coneixement en un grau que supera les previsions. Entre els projectes més importants en infraestructures cal destacar el Centre R+D Químic de Tarragona, el Parc Científic de Barcelona, el Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona i el Centre d'R+D Fotònic.

Pel que fa al finançament de les activitats d'R+D+I, els resultats són més positius. En aquest sentit, s'observa que el 2004 el sector privat finançava el 64% de les activitats² esmentades, percentatge superior a la mitjana espanyola (48,7%)³ i, fins i tot, a l'europea (54,3% l'any 2003).

² Font: Idescat.

³ Font: INE.

Quant a la població ocupada en activitats de recerca i desenvolupament cal destacar que l'any 2004 hi havia a Catalunya un total de 36.634 persones dedicades a aquesta activitat (11,7 per mil davant el 9 per mil del conjunt d'Espanya), i la participació femenina era del 38,5% segons les dades publicades per l'Idescat. D'altra banda, destaca el fet que el 56,6% del personal dedicat a R+D estava ocupat en el sector privat i el 32,6% en l'ensenyament superior.

D'altra banda, i amb l'objectiu d'impulsar el desenvolupament d'un teixit empresarial que fomenti la innovació com a factor de competitivitat, l'Estratègia de Lisboa posa especial èmfasi en la millora contínua de l'entorn empresarial, amb la finalitat de respondre adequadament a les necessitats de les empreses.

Catalunya és actualment la comunitat autònoma amb un nombre més gran d'empreses. Concretament, de les 3.174.393 empreses inscrites en el Directori Central d'Empreses (DIRCE), 578.340 estan ubicades a Catalunya, és a dir, el 18,2% del total de l'Estat.

Pel que fa a la concentració empresarial, destaca la clara preponderància de la província de Barcelona, que concentra el 76,8% de les empreses ubicades a Catalunya, seguida de Tarragona (9,1%), Girona (8,1%) i Lleida (5,85%).

A més, cal destacar que el 99,7% del teixit empresarial català està integrat per pimes. Aquest fet no facilita el creixement en R+D, ja que en molts casos les empreses no tenen personal o departaments dedicats exclusivament a aquest tipus d'activitat. Així, un dels reptes de futur en relació amb les pimes és intensificar el desenvolupament de les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions, i desenvolupar les polítiques d'R+D+I, actualment considerades una de les principals insuficiències de l'economia catalana.

Així mateix, la situació actual de l'economia de Catalunya requereix actuacions concretes que facilitin un canvi estructural en els sectors més exposats a la competència internacional, com són el tèxtil, l'electrònica de consum o l'automoció, i que proposin les mesures precises per abordar-ne la transformació. En aquests sectors, és essencial dur a terme un replantejament estratègic, millorar la capacitat d'innovació tecnològica i impulsar altres tipus d'innovació (organitzativa, de disseny, d'automatització, de certificació, d'incorporació de tecnologies de la informació, de logística, de màrqueting, etc.), per tal d'accelerar-hi l'adaptació i perquè adquireixin nous avantatges competitius.

Finalment, en matèria de societat de la informació, és cada vegada més evident que l'ús i la difusió de les TIC és un pilar essencial per a la millora de la productivitat i la competitivitat de tots els sectors econòmics. Per aquest motiu, la Unió Europea estableix com a prioritat estendre l'ús de les TIC en tots els àmbits socials.

En aquest marc, es pot destacar que Catalunya, tot i que registra uns indicadors relativament favorables respecte de la implantació de la societat de la informació en les llars

i les empreses (malgrat que encara està allunyada de les regions europees més avançades), té com a repte principal avançar en l'ús d'aquestes tecnologies, aspecte en què les distàncies amb la mitjana europea són sensiblement més grans.

Així, l'any 2005 al voltant del 42% de les llars catalanes tenia accés a Internet, xifra superior al 34% de les llars espanyoles, però lleugerament inferior a la mitjana europea, situada en el 48%. En relació amb les llars amb connexió de banda ampla, els resultats de Catalunya, amb un 24,7% de les llars amb aquest tipus de connexió, superava la mitjana espanyola (22,47%) i l'europea (23%).

Quant a l'ús, el mateix any 2005, al voltant del 48% de la població de 15 anys o més s'havia connectat alguna vegada a Internet en els últims tres mesos. En el cas d'Espanya, aquest percentatge se situava en el 44%, mentre que la mitjana europea, segons l'Eurostat, era del 51%.

Pel que fa al teixit empresarial, l'any 2005 i segons dades de l'Idescat, el 94,2% de les empreses catalanes tenia connexió a Internet, mentre que en el conjunt d'Espanya aquesta proporció era del 90% i la mitjana europea se situava en el 92%, segons dades d'Eurostat. No obstant això, els indicadors d'ús se situen encara significativament allunyats de la mitjana europea. Destaca el següent:

- El 37,3% tenia una intranet (davant el 31% en l'àmbit espanyol i el 35% en l'europeu).
- El 50,6% tenia una pàgina web pròpia (davant el 43% del conjunt d'Espanya i el 64% del conjunt de la UE-25).
- El 86,8% comptava amb connexió de banda ampla (davant el 76% a Espanya i el 65% a el conjunt de la UE-25).
- El 18,8% havia fet compres en línia (davant el 4% a Espanya i el 27% en la UE-25) i el 2,6% havia fet vendes (davant l'1% a Espanya i el 3% a la UE-25).

1.1.8. Energies renovables, eficiència energètica, medi ambient i sostenibilitat ambiental

Una altra de les prioritats de la UE és configurar un sector energètic diversificat que combini eficàcia i competitivitat amb sostenibilitat a llarg termini. És per això que la Unió Europea presta una atenció especial a millorar la qualitat i la seguretat de la distribució d'energia, a optimitzar costos, a reduir el consum de fonts d'energia fòssils i a potenciar les fonts d'energies renovables.

Concretament, la política energètica de la UE estableix quatre objectius essencials en matèria d'estalvi i eficiència energètica i energies renovables:

- Reduir la intensitat energètica final un 1% anual en el període 2000-2010.
- Aconseguir que l'any 2010 el 12% de l'energia primària consumida a la UE provinqui de fonts renovables (a Espanya, el *Pla de foment de les energies renovables 2000-2010* fixa un objectiu del 12,3% per al 2010).
- Aconseguir que el 2010 el 22% del consum brut d'electricitat vingui de fonts renovables (l'objectiu corresponent a Espanya és del 29,4%).
- Aconseguir que el 2010 el 5,75% dels carburants usats en el transport siguin d'origen renovable.

1) Consum d'energia (primària i total) (*)

L'anàlisi de la situació de Catalunya, tal com indiquen les dades de l'*Informe sobre medi ambient i desenvolupament sostenible 2005*, mostra com durant el període 1990-2003 el consum d'energia primària (CEP) ha crescut a un ritme superior al de la mitjana espanyola i de la UE-15. L'increment de CEP a Catalunya ha estat del 45%, davant el 41% d'Espanya i el 13% de la UE-15. A més, destaca el fet que durant aquest període s'ha consolidat la preponderància dels combustibles fòssils, que han passat del 65% al 70% del consum total.

Concretament, la principal font d'energia primària és el petroli, que representa el 48% del CEP total. En segon lloc, se situa el combustible nuclear i en tercer, el gas natural. En aquest sentit, l'ús més elevat de l'energia nuclear i l'ús menor del carbó són les principals diferències respecte a la resta d'Espanya i la UE-15.

En el cas del consum d'energia final (CEF), segons les dades del mateix *Informe sobre medi ambient i desenvolupament sostenible 2005*, el creixement durant el període 1990-2003 ha estat del 44%, i les principals fonts han estat els productes petrolífers (52% del total), l'electricitat (23%) i el gas natural (23%). Les energies renovables, en canvi, han representat menys de l'1% del total.

A escala sectorial, totes les branques d'activitat, llevat de la indústria, han incrementat la intensitat d'energia final entre un 10 i un 20%, amb la qual cosa han reduït els

(*) S'entén per **consum d'energia primària (CEP)** l'energia que s'obté d'incorporar al consum d'energia final les utilitzacions amb finalitats no energètiques (fabricació de plàstics...), les pèrdues en el transport i en la distribució, i els consums propis de les indústries del sector energètic i del sector transformador de l'energia.

S'entén per **consum d'energia final (CEF)** l'energia a disposició de l'usuari final consumida en qualsevol tipus d'activitat i en qualsevol grau de transformació (electricitat, carburants...).

seus nivells d'eficiència. A més, els creixements sectorials anuals mitjans han triplicat els de la mitjana de la UE-15. Tot i que el consum més elevat correspon al transport (37,7%) i la indústria (34,2%), el creixement més important l'ha experimentat el sector serveis (72%).

2) Eficiència, dependència i insularitat

És remarcable el fet que durant aquest mateix període s'ha produït una disminució de l'eficiència energètica, amb els efectes negatius conseqüents sobre la competitivitat de l'economia catalana. En concret, la intensitat energètica de Catalunya ha crescut a un ritme anual del 0,57%, mentre que l'espanyola ho ha fet a un ritme del 0,08% i la de la UE-15 ha disminuït a un ritme proper a l'1%.

Així mateix, la dependència energètica ha augmentat i continua situant-se en nivells clarament superiors als de la UE-15, ja que mentre que el 70% de l'energia primària consumida a Catalunya el 2003 procedia de fonts importades, la mitjana de la UE-15 se situava en el 50%.

3) Energies renovables

Respecte a les fonts d'energia renovables, les xifres de Catalunya, situades el 2003 al voltant del 3% del total d'energia consumida, també estan lluny dels estàndards de la UE-15 (6%) i d'Espanya (7%); les fonts principals són la biomassa i residus, i l'energia hidràulica.

En el cas del consum d'energia final (CEF), segons les dades del mateix *Informe sobre medi ambient i desenvolupament sostenible 2005*, el creixement durant el període 1990-2003 ha estat del 44%, i les principals fonts han estat els productes petrolífers (52% del total), l'electricitat (23%) i el gas natural (23%). Les energies renovables, en canvi, han representat menys de l'1% del total.

A escala sectorial, totes les branques d'activitat, llevat de la indústria, han incrementat la intensitat d'energia final entre un 10 i un 20%, amb la qual cosa han reduït els seus nivells d'eficiència. A més, els creixements sectorials anuals mitjans han triplicat els de la mitjana de la UE-15. Tot i que el consum més elevat correspon al transport (37,7%) i la indústria (34,2%), el creixement més important l'ha experimentat el sector serveis (72%).

En aquest context, el Govern de la Generalitat de Catalunya ha aprovat el *Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015 (PEC)*, amb l'objectiu de cobrir les necessitats energètiques de la població, optimitzar-ne l'ús, minimitzar l'impacte ambiental i anticipar-se a les necessitats futures.

D'altra banda, l'Estratègia de Lisboa posa èmfasi especial també a potenciar el creixement, la competitivitat i l'ús de manera compatible amb la preservació mediambiental. Així, un dels objectius establerts per la Unió passa per desenvolupar polítiques públiques actives orientades a la protecció del medi ambient.

En aquest marc, es pot destacar la creixent preocupació per reduir les emissions de CO₂ a l'atmosfera tal com estableix el Protocol de Kyoto a escala internacional. En el cas concret d'Espanya, els compromisos adquirits amb la UE especifiquen que el 2010 les emissions totals no podran sobrepassar més del 15% de les emissions de l'any base (1990), mentre que l'objectiu conjunt de la UE és aconseguir una reducció de les emissions del 8%.

Pel que fa a Catalunya, segons *l'Informe sobre medi ambient i desenvolupament sostenible 2005*, l'emissió de gasos d'efecte hivernacle (GEI) ha crescut un 33,1% entre l'any base del Protocol de Kyoto (1990) i el 2001. Per tipus de gas, el CO₂ representa més del 76% de les emissions i el metà, el 12,9%. En canvi, en el conjunt d'Espanya les emissions de GEI han crescut un punt menys (32,1%) i en la UE-15 s'ha produït una reducció de l'1,7%.

D'altra banda, la generació de residus municipals (RM) a Catalunya entre 1990 i 2004 ha crescut a un ritme mitjà anual del 4%, mentre que el PIB ho ha fet a un 3% i la renda bruta de les famílies a un 2%. Malgrat aquesta circumstància, es pot assenyalar que el grau de reciclatge també ha crescut de manera significativa. Així, el 2004 per cada 100 tones de RM, 20 van ser reciclades, 20 incinerades i 60 dipositades en abocadors controlats. Tanmateix, per convergir amb la mitjana de la UE-15 encara és necessari augmentar uns 20 punts el pes del reciclatge. Per la seva part, el *Programa de gestió de residus municipals de Catalunya 2001-2006* fixa per al final de l'any 2006 un objectiu de reciclatge del 48%.

La generació de residus industrials (RI) s'ha estabilitzat al voltant dels 6 milions de tones, i aproximadament un 10% d'aquests residus es poden considerar perillosos. El principal mecanisme de gestió és el reciclatge-valoració. Concretament, el percentatge de residus tractats mitjançant aquest mecanisme ha passat de representar al voltant del 50% l'any 1995 a aproximadament un 65% el 2005, i l'objectiu marcat per al 2006 pel *Programa de gestió de RI de Catalunya 2001-2006* és del 76%.

Si es fa referència a l'estat de les aigües destaca que, pel que respecta a les aigües continentals, l'índex d'explotació de l'aigua té un valor superior a 40, fet que indica un estrès hídric entre elevat i sever; en canvi, el valor mitjà de la UE-15 és de 12,6. Convé posar en relleu que malgrat que en aquest període 2007-2013 de programació el Fons de Cohesió no té assignat ajut a la Comunitat Autònoma de Catalunya, en el període 2000-2006 sí que en va tenir.

En el cas del litoral, resulta especialment remarcable el fet que el 42,5% del front litoral presenta un grau de protecció màxim en estar subjecte a algun programa de protecció d'ecosistemes i un 44,3% és objecte d'atenció especial segons les previsions del *Pla de*

ports de Catalunya 2006-2015. A més, les costes catalanes es caracteritzen pel bon estat de les aigües de bany. En aquest sentit, el 2004 el 94% de les platges catalanes va obtenir la qualificació de “molt bona” i el 6% de “bona”.

Respecte a l'ús del sòl, la tendència més significativa és la del creixement de la superfície urbanitzada. Concretament, s'observa com entre els anys 1992 i 2002 s'ha experimentat un creixement d'unes 36.000 ha en zones urbanitzades. D'altra banda, el 2004 un total de 671.632 ha terrestres estaven protegides, és a dir, un 22,4% de la superfície total de Catalunya, mentre que en l'àmbit marí ho estaven un total de 7.313 ha.

Finalment, quant a la gestió dels riscos naturals, hi ha un element decididament prioritari, la prevenció d'incendis forestals. Malgrat que el Govern de la Generalitat de Catalunya ha fet grans esforços per comptar amb una flota d'extinció d'incendis molt preparada, la prevenció d'incendis forestals continua sent un aspecte per millorar.

Aquest problema es converteix en especialment greu a causa dels llargs períodes de sequera que s'han produït a Catalunya en els últims anys, i que han convertit els incendis forestals en un dels principals problemes del país.

Durant tot l'any 2004 es van declarar a Catalunya 565 incendis, que van cremar 1.067 hectàrees forestals, 393 de les quals eren arborades i 674 no arborades. El 2005, les dades encara van ser més negatives, amb un total de 892 incendis i 5.493 ha forestals cremades.

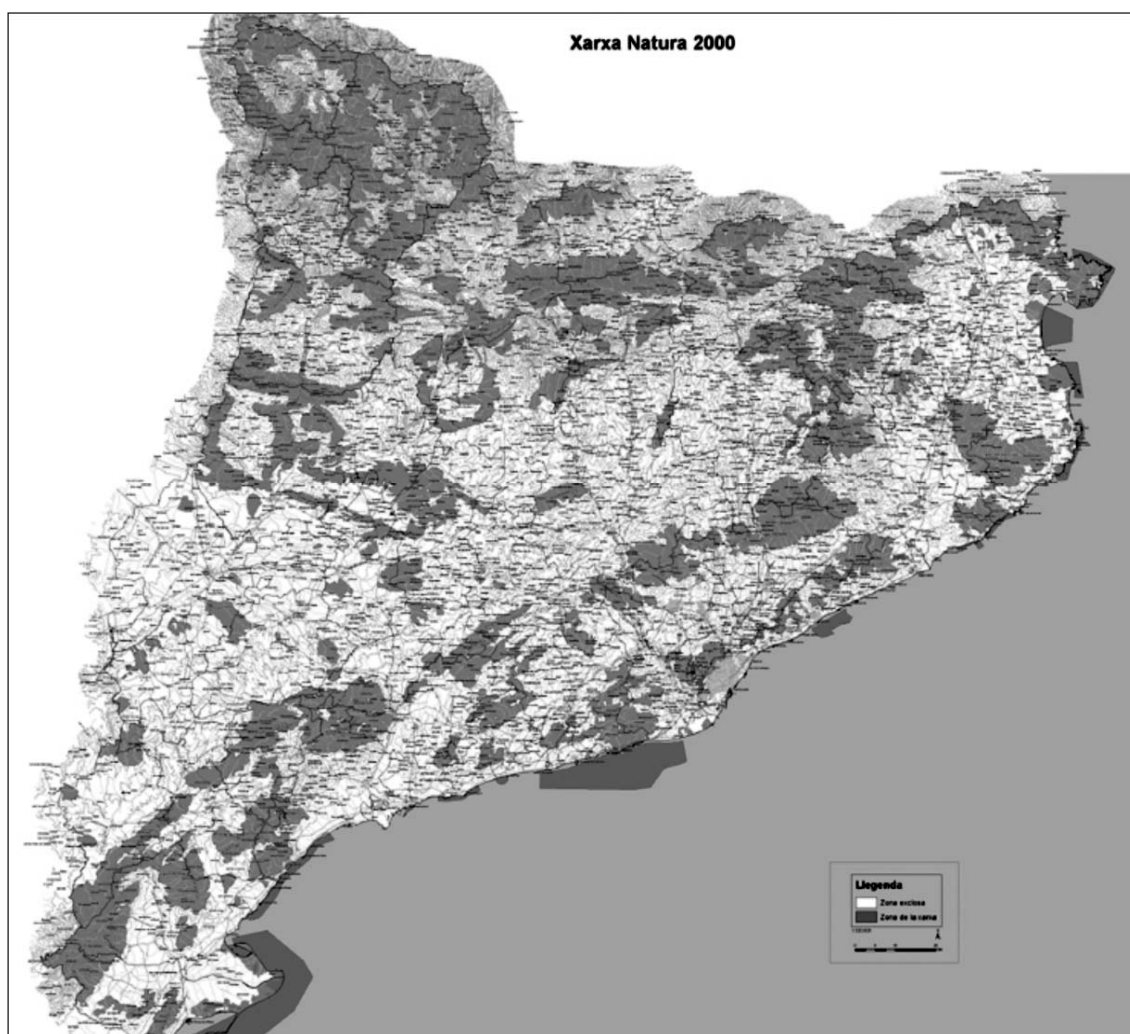
En aquest context, el nou *Pla general de política forestal 2007-2016*, en fase d'elaboració, pretén consolidar les bases per impulsar una política forestal que consolidi la preocupació per la conservació del medi, posant especial èmfasi en l'impuls d'un model de gestió del risc d'incendis orientat a evitar especialment els grans incendis forestals.

Així mateix, les actuacions per a la protecció i l'ús sostenible del territori i del medi natural, i les accions per conservar la biodiversitat són altres dels pilars estratègics del Govern de la Generalitat de Catalunya, en especial, el desplegament en el territori de la gestió dels espais integrats a la Xarxa Natura 2000. És important destacar la importància territorial de la Xarxa Natura 2000 a Catalunya, ja que suposa més del 25% del territori; d'aquesta manera, amb la implantació de polítiques adequades, pot suposar una oportunitat important en el desenvolupament i la creació d'ocupació en el conjunt del territori de Catalunya, especialment en àrees rurals i de muntanya.

Concretament, l'última proposta del Govern de la Generalitat al Ministeri de Medi Ambient sobre la Xarxa Natura 2000 a Catalunya, presentada el setembre de 2006, estableix el següent:

- Una extensió del territori de la Xarxa Natura 2000 fins a assolir 1.040.155 hectàrees. Concretament, s'hi inclouen 117 espais que sumen un total de 957.051 ha terrestres, un total del 29,83% del territori català, i 83.104 ha de l'àmbit marí.

- La consideració com zones d'importància comunitària d'una superfície global de 949.548 ha terrestres i el total de 83.104 ha marines, repartides en 115 zones diferenciades.
- La delimitació de 73 espais com a zones d'especial protecció per a les aus, fet que suposa una superfície global de 815.295 ha terrestres i 74.214 de marines.
- La consolidació de 8 tipologies ecològiques diferenciades en el conjunt del territori català: els Pirineus, el Prepirineu, la plana agrícola, les zones interiors de muntanya, les aigües continentals, les zones de muntanya litoral, les zones humides litorals i els espais marins. Aquestes 8 tipologies són: espais marins, espais d'aiguamolls litorals, espais de muntanya litoral, espais de muntanya interior, espais del Prepirineu, espais dels Pirineus, espais de la plana agrícola i espais d'aigües continentals.

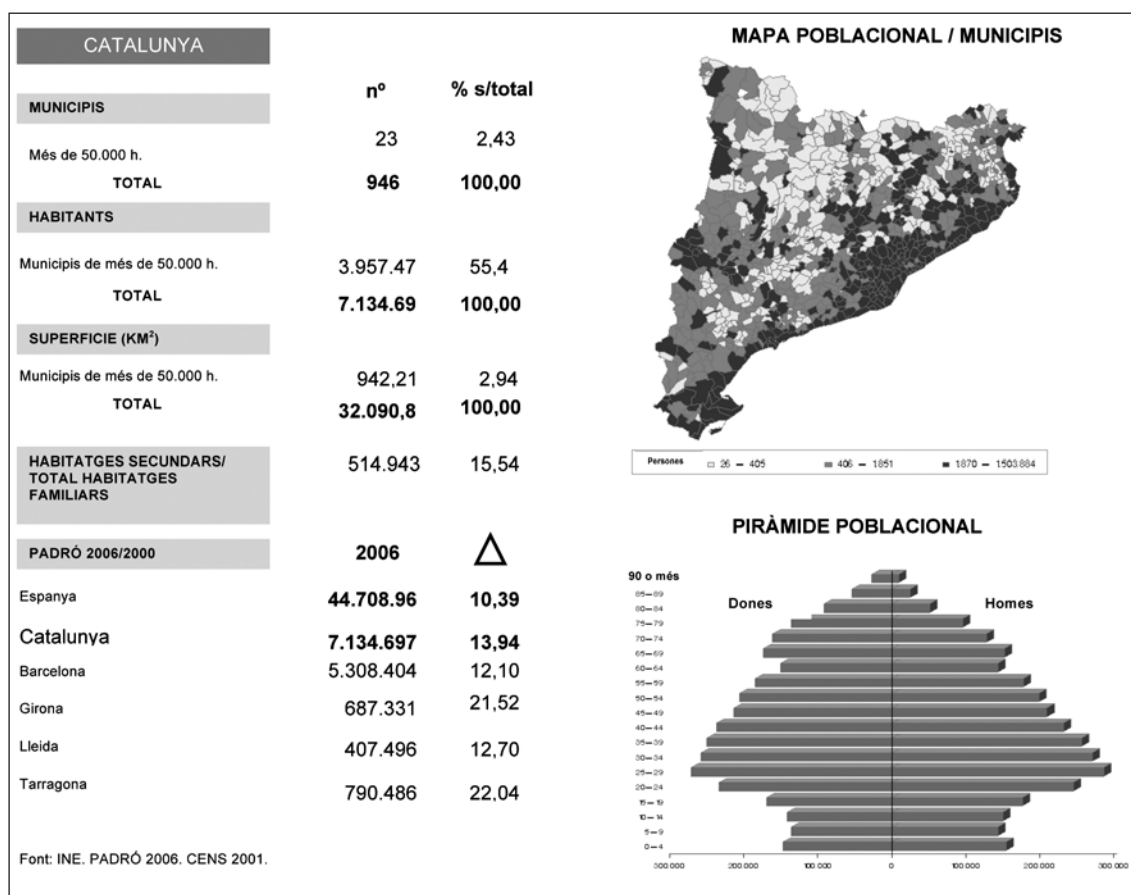

Finalment, destaca que en el conjunt del territori català hi ha un total de 17 reserves naturals parcials (2 de declarades per a la protecció de l'ós bru, 11 per a la llúdria, 1 per a espècies estèpiques, 2 per a aus aquàtiques i 1 per a la tortuga mediterrània), 13 reserves naturals de fauna salvatge i un total de 69 refugis de fauna salvatge que suposen una superfície total de 9.333 hectàrees. Així mateix, en l'actualitat hi ha 16 parcs naturals i 34 espècies protegides.

1.1.9. Anàlisi territorial

1.1.9.1. Anàlisi geogràfica

Al territori català podem observar que gran part de la població es concentra en municipis de gran mida. Així, el 55,47% de la població habita en municipis de més de 50.000 habitants, però que només ocupen el 2,94% del territori català.

Cal destacar que de mitjana el 2001 el PIB *per capita* a Catalunya era de 21.100 €/h. S'observa que la comarca de la Ribera d'Ebre té un PIB *per capita* un 52,5% superior al PIB *per capita* del conjunt del territori (32.200 €/h.). Al contrari, la comarca del Priorat té el PIB *per capita* més reduït de Catalunya, 52,7% (11.100 €/h.) Hi ha un grup de comar-

ques que tenen un PIB *per capita* al voltant d'un 20% superior a la mitjana catalana. Aquestes comarques són l'Alt Penedès (119,7), la Segarra (119,4), la Vall d'Aran (191,9) i el Tarragonès (117,6).

El PIB *per capita* de tres de les quatre comarques amb les principals zones urbanes de Catalunya és superior a la mitjana catalana, en concret són el Tarragonès (117,6), el Barcelonès (108,7) i el Gironès (106,5). La comarca del Segrià, on se situa la ciutat de Lleida, té un PIB *per capita* inferior a la mitjana de Catalunya, en concret de 90,4.

Una altra manera d'analitzar les disparitats intraregionals és estudiant la diversitat de l'estructura productiva que mostren les 41 comarques catalanes.

El perfil mitjà del VAB a Catalunya és d'un 1,8% en agricultura, 7,8% en construcció, 27,2% en indústria i 63,2% en serveis. Destaca l'homogeneïtat que hi ha en el sector de la construcció (amb una desviació estàndard del 4,6%), cosa que indica que la presència d'aquest sector és molt homogènia entre totes les comarques. Hi ha més dispersió en els sectors de la indústria i els serveis. Així, el sector industrial és molt present en comarques com l'Alt Camp (40,3%), l'Alt Penedès (47%), l'Anoia (40%), la Conca de Barberà (49,8%), la Garrotxa (43,1%), el Ripollès (41,2%) i la Segarra (49,5%). Destaca amb el màxim la Ribera d'Ebre, amb un pes del VAB industrial del 68,5%. Al contrari, les comarques amb menys pes de la indústria són la Cerdanya (6,0%), la Vall d'Aran (10,9%) i la Terra Alta (10,9%). Els dos primers casos tenen un alt pes del sector serveis i la Terra Alta és la comarca catalana en què més pes té l'agricultura (57,2%).

Els reptes a què s'enfronten aquestes ciutats són principalment la mobilitat, l'accessibilitat, el subministrament de serveis bàsics, l'elevat consum de recursos i la cohesió social, sense oblidar el repte de fomentar la ciutat del coneixement. No obstant això, la problemàtica urbana és molt diversa, en funció del tipus de ciutats de què es tracti.

De cara a detectar les necessitats de totes les àrees urbanes és important tenir en compte, d'una banda, la realitat de cada municipi quant a la relació amb altres ciutats, és a dir, si aquestes es configuren com a part d'àrees metropolitanes o si, contràriament, es configuren com a únic centre urbà d'una regió, i d'una altra, la seva dinàmica demogràfica, segons la qual podem classificar les ciutats i els reptes als quals s'enfronten en:

- Ciutats amb un elevat creixement demogràfic, a causa del dinamisme de la seva economia, que s'enfronten fonamentalment als problemes derivats de la congestió que aquest augment de població suposa. Així mateix, cal tenir en compte que les ciutats grans i mitjanes segueixen el mateix patró de creixement que les grans àrees metropolitanes, on, a més, el fenomen de la demanda de segona residència accentua fins i tot més el problema del consum de recursos i de subministrament de serveis bàsics.
- Ciutats estancades o amb pèrdua de població, que s'enfronten a un altre tipus de reptes, ja que hauran d'apostar per la millora del seu atractiu amb mesures que ten-

deixin a millorar la competitivitat per transformar-se en centres de desenvolupament de la seva regió.

Un dels objectius de la Comissió Europea en el marc dels fons estructurals i de cohesió és l'impuls del desenvolupament local i urbà com a via per estimular i fomentar el creixement econòmic, crear ocupació i riquesa, i millorar la qualitat de vida de les poblacions locals.

Concretament, una de les prioritats de la Comissió per al període de programació 2007-2013 és el foment d'actuacions que tinguin en compte les necessitats específiques de cada territori, així com els seus avantatges competitius, i que puguin fomentar el desenvolupament local i urbà sostenible a llarg termini.

Aquesta prioritat de la CE respecte al desenvolupament local i urbà és especialment significativa en el marc de Catalunya, a causa de la rellevància del món local, les seves especials característiques territorials, la seva posició privilegiada per al foment d'activitats d'innovació i l'existència d'un nombre elevat de nuclis de població que requereixen actuacions específiques orientades a la seva regeneració.

Així, la particular geografia de Catalunya, amb un total de 946 municipis, i la desigual distribució de la seva població en el territori –el 70,91% de la població viu en 59 municipis que superen els 20.000 habitants i aproximadament la meitat viu a la regió metropolitana de Barcelona– fan necessari abordar la problemàtica urbana i el desenvolupament de les zones rurals amb l'objectiu de fomentar la cohesió social i territorial.

1.1.9.2. Accessibilitat i connectivitat

L'increment del trànsit i l'activitat produïts, així com les deficiències en les infraestructures de transport a Catalunya, suposen en l'actualitat un problema que cal tenir molt en compte, ja que la dotació de capital públic per a infraestructures no es correspon amb el seu grau de desenvolupament.

Així, tal com es reflecteix en el diagnòstic de la situació de Catalunya, l'augment de l'activitat econòmica i la importància del turisme i la seva favorable evolució en els últims anys, juntament amb la situació fronterera de la Comunitat autònoma, han incrementat notablement les entrades de vehicles i, per tant, la utilització intensiva de les infraestructures existents, especialment pel que fa al transport de mercaderies per carretera. En aquest sentit, Catalunya requereix, d'una banda, una millora de les seves infraestructures viàries de transport i, de l'altra, un foment més gran de la intermodalitat entre mitjans de transport amb l'objectiu de dinamitzar la mobilitat en el conjunt del territori.

Actualment, segons el *Pla d'infraestructures de transport de Catalunya 2006-2026*, 563 km de la xarxa bàsica de Catalunya estan en situació de congestió, concentrats en bona part a la Regió Metropolitana de Barcelona. Malgrat el previsible augment del transport

públic, el creixement de la mobilitat obligada per carretera es preveu molt alt entre els anys 2006 i 2026. Per tant, és previsible que s'agreugin els problemes de congestió en els 20 anys vinents si no es fan les inversions oportunes.

D'altra banda, respecte a la Regió Metropolitana de Barcelona, es pot assenyalar que es caracteritza per ser una zona altament poblada i amb densitats de població considerablement superiors a les de la resta del territori. Concretament, la població de la RMB és de 5.222.991 habitants, sobre una extensió de 4.320 km², i amb una densitat de població de 1.209 habitants per km². Aquest fet accentua molts els problemes d'accessibilitat de l'esmentada regió, com són l'escassa presència de carreteres lliures de peatge, els problemes de congestió o la ràpida depreciació de les infraestructures existents.

En l'àmbit de les xarxes de transport de Catalunya, la xarxa ferroviària presenta deficiències remarcables. El disseny de la xarxa de la línia de rodalies i de la línia regional és radial, amb la qual cosa queden descobertes de la xarxa rutes tan importants com Vic- Manresa-Igualada, o la connexió directa entre ciutats del primer i segon cinturó de Barcelona. Les deficiències a la xarxa de rodalies de la Regió Metropolitana de Barcelona al llarg dels últims anys, combinada amb l'increment de la mobilitat per raons laborals, ha accentuat greument els problemes de transport per als ciutadans.

Quant al transport de mercaderies, el ferrocarril representa tan sols un 4% en el repartiment modal de les mercaderies que circulen per Catalunya. La quota modal de transport de mercaderies amb la resta de la Península és del 7,8%, i és més alta que amb la resta d'Europa (4,5%), una diferència atribuïble a les dificultats tècniques i administratives que suposa creuar la frontera en ferrocarril. Malgrat les esmentades limitacions, el transport de mercaderies el 2005 es va situar en 13.444 tones, cosa que posa en relleu el creixement constant en aquest àmbit.

En aquest context, les perspectives de la Generalitat es concreten per mitjà del *Pla d'infraestructures de transport de Catalunya 2006-2026*, el qual recalca especialment l'acabament de les obres de la línia d'alta velocitat (Madrid-Lleida- Barcelona-frontera francesa) i les actuacions per millorar el disseny de la xarxa i la connectivitat de les xarxes secundàries.

D'altra banda, el port de Barcelona es manté al capdavant dels ports europeus en creixement de trànsit total i en càrrega general, per davant d'Anvers, Rotterdam, Hamburg, Marsella, Gènova i València. Pel que fa al trànsit de contenidors, Barcelona és el port que més creix de la Mediterrània i en volum és el tercer d'Europa, després de Rotterdam i Hamburg. En trànsit de creuers, Barcelona continua situant-se, amb diferència, com el primer port d'Europa. A més, gràcies a l'acord per a l'ampliació de la terminal de contenidors, el Port de Barcelona passarà a tenir una capacitat de 5 milions de TEU l'any 2008.

Respecte a la xarxa aeroportuària, Catalunya compta amb tres aeroports dedicats al trànsit de passatgers i mercaderies: el de Barcelona, com a aeroport principal, i els de

Girona-Costa Brava i Reus, els quals en els últims anys han experimentat un creixement destacat en el nombre de passatgers. Així, el 2005 l'aeroport de Girona-Costa Brava va registrar moviments de 3.174.500 passatgers, i el de Reus de 623.100. El 19,9% dels moviments de passatgers de la Península es van registrar en els tres aeroports citats.

Finalment, ja s'ha assenyalat la diversitat del territori català i la dualitat respecte a la concentració de la població en les àrees de muntanya, d'una banda, i la Regió Metropolitana de Barcelona, de l'altra. En aquest sentit, es pot assenyalar que les comarques de la zona nord de Catalunya es troben en un enclavament certament particular i de difícil accés: la serralada dels Pirineus. Són deu les comarques de muntanya: la Vall d'Aran, l'Alt Urgell, l'Alta Ribagorça, la Cerdanya, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, el Berguedà, la Garrotxa, el Ripollès i el Solsonès. En conjunt, inclouen 9.560 km² i agrupen un total de 163 municipis, que representen el 46% de la superfície total de Catalunya i el seu pes demogràfic dels quals és inferior al 5% de la població catalana.

Així mateix, en relació amb la resta de zones de difícil accessibilitat, convé destacar les àrees de muntanya següents: Montseny-Guilleries-Lluçanès, Prades-Montsant, Altiplans centrals, Ports de Tortosa-Beseit i el Montsec. Aquestes zones de muntanya fora dels Pirineus representen el 16% de la superfície del país, amb un pes demogràfic de l'1,7% de la població catalana.

D'acord amb les característiques específiques d'aquestes comarques i zones, és important que els seus habitants comptin amb una xarxa de carreteres òptima, així com amb un sistema d'autobusos i de transport públic adequat a les seves necessitats, situació molt allunyada de la realitat actual. Per això, els objectius per assolir en aquest sentit són garantir l'accessibilitat exterior per carretera i ferrocarril i millorar les connexions secundàries i la connectivitat interior.

Així mateix, la complicada accessibilitat de les esmentades zones fa necessària addicionalment una millora en les telecomunicacions que faciliti el teletreball i l'arribada de la banda ampla a les comarques de muntanya. En definitiva, la millora en el transport i les comunicacions en les zones muntanyoses ha de contribuir a millorar la qualitat de vida dels seus habitants i a potenciar-ne l'activitat econòmica.

Finalment, en el marc de l'àmbit empresarial, es fa especialment rellevant continuar millorant l'accessibilitat i connectivitat dels polígons industrials, sobretot respecte a les tecnologies de la informació i la comunicació, atès que es consideren zones de gran atracció de l'activitat empresarial. Concretament, es fa especialment necessari solucionar el dèficit d'infraestructures de telecomunicacions que hi ha en molts polígons industrials de Catalunya, els quals no disposen de connexió a banda ampla o ho fan amb una qualitat insuficient. Concretament, s'estima que un 20% dels polígons industrials no tenen accés al servei d'ADSL.

1.1.9.3. Desenvolupament local i urbà

Un dels reptes de Catalunya és continuar impulsant actuacions en l'àmbit de la innovació local. Les esmentades actuacions han d'estar encaminades a desenvolupar àrees d'excel·lència empresarial i pols del coneixement, crear centres de difusió tecnològica, fomentar el desenvolupament de les tecnologies de la informació i la comunicació, facilitar l'accés dels ciutadans als recursos esmentats i ajudar els nous emprenedors mitjançant els anomenats viviers d'empreses.

En aquest sentit, es fa necessari continuar consolidant iniciatives pioneres com les desenvolupades en l'àrea de la Regió Metropolitana de Barcelona, especialment en l'entorn de Barcelona Activa o el projecte Poblenou 22@, i estendre-les al conjunt del territori català amb l'objectiu de crear sinergies entre les actuacions dutes a terme pels diferents nivells d'administració i d'aquesta manera poder consolidar un model de desenvolupament basat en el coneixement i la innovació contínua.

D'altra banda, en l'àmbit local s'han d'intensificar els esforços per dur a terme una gestió dels residus municipals sostenible i aconseguir la rehabilitació dels sòls industrials i terrenys contaminats. Concretament, tal com s'ha posat de manifest anteriorment, es fa necessari reduir el volum de generació de residus industrials i augmentar-ne els nivells actuals de valorització/reciclatge en la línia del que estableix la Directiva 12/2004 de la CE, i intensificar les tasques d'identificació i recuperació de terrenys contaminats.

Quant als problemes d'accessibilitat destaca l'existència de necessitats diferenciades dels municipis catalans segons si són dins la Regió Metropolitana de Barcelona, experimenten un apogeu demogràfic o estan en risc d'abandonament.

En relació amb la Regió Metropolitana de Barcelona, els principals problemes de la capital estan relacionats amb els canvis estructurals de la seva població. Concretament destaquen els aspectes següents:

- Concentració de la immigració estrangera en determinats barris.
- Problemes de degradació urbana en barris amb elevada pressió demogràfica.
- Concentració de persones de més edat en situació de dependència en determinats barris.
- Augment de la pressió sobre les infraestructures de transport i comunicació.

D'altra banda, hi ha un bon nombre de municipis en apogeu demogràfic (per exemple, Piera, Martorell, Arenys de Mar, Vilanova i la Geltrú, Vilafranca del Penedès...). Aquest increment d'habitants, conjuntament amb la creació de nous barris, fa que sigui necessària la construcció de serveis comuns com poliesportius, mercats, hotels d'entitats, edificis per a associacions, ambulatoris, centres de dia, etc.

Així mateix, hi ha municipis que estan allunyats dels nuclis d'activitat. En aquests casos, es fa necessari impulsar iniciatives que permetin fomentar el desenvolupament local endogen d'aquestes zones, mitjançant el desenvolupament del potencial turístic, la preservació del patrimoni, etc.

En aquest sentit es pot destacar que, encara que els municipis catalans hagin experimentat un desenvolupament considerable en els últims vint anys, determinades àrees de molts pobles i ciutats encara presenten certs problemes urbanístics i socials.

Així, segons dades del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, de les 39.110 ha destinades a ús residencial de la Regió Metropolitana de Barcelona, 21.660 ha, és a dir, un 55% del sòl residencial i que concentra aproximadament la meitat de la població de Catalunya, estan afectades per algun tipus de dèficit de qualitat urbana. Així mateix, es pot destacar que, en un nombre elevat de casos, les esmentades manques urbanes estan acompanyades de problemes socials, com l'envelliment, el baix nivell educatiu o l'existència d'un elevat percentatge de població amb necessitats especials.

En per això que el Govern de la Generalitat va impulsar la *Llei 2/2004, de 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen atenció especial* (Llei de barris), amb l'objectiu de dur a terme actuacions integrals orientades a evitar la degradació i a millorar les condicions de vida en els territoris esmentats. Entre les tres primeres convocatòries realitzades (2004, 2005 i 2006) s'han concedit ajuts a un total de 47 barris, cosa que generarà una inversió per als esmentats projectes que ascendirà als 600 milions d'euros per a un període d'execució fins a l'any 2010.

Finalment, es pot destacar la importància que les activitats turístiques i la protecció del patrimoni històric tenen per al conjunt del territori, com a conseqüència de la qualitat i diversitat de la seva oferta, tal com mostra l'existència de deu marques turístiques consolidades (Barcelona, Costa Brava, Costa Daurada, Costa del Garraf, Costa del Maresme, Catalunya Central, Terres de l'Ebre, Terres de Lleida, Pirineus-Prepirineu i Vall d'Aran). En aquest sentit, es pot remarcar la importància del turisme per a l'activitat econòmica de Catalunya, que representa més del 10% del PIB i ocupa més de 222.000 persones.

1.1.10. Igualtat d'oportunitats

El foment de la igualtat d'oportunitats i la plena incorporació de les dones en les esferes econòmica, social, cultural i política es configuren com a prioritats essencials en el marc de la Unió Europea. És per això que, tant l'article 16 del Reglament 1083/2006, del Consell Europeu d'11 de juliol de 2006, com el mateix Marc nacional de referència a escala espanyola, estableixen la necessitat d'incorporar les qüestions de gènere i la igualtat d'oportunitats en totes les fases dels programes operatius.

Catalunya ha experimentat un avenç significatiu pel que fa a la igualtat d'oportunitats en els últims anys, però, malgrat aquest fet, encara persisteixen situacions de desigualtat que han de ser abordades tant des de les administracions públiques, com des de la societat civil.

Concretament, en l'àmbit del sistema educatiu, malgrat que s'ha aconseguit pal·liar en gran mesura la històrica subrepresentació de les dones, encara es produeixen preferències diferenciades segons el sexe, fet que comporta desequilibris en la participació d'homes i dones en determinats estudis. En aquest sentit, i segons dades del curs 2004-2005 del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, s'observa el següent:

- Els cicles formatius de grau mitjà continuaven sent preferits per homes (60% d'homes matriculats davant un 40% de dones).
- Mentre que el percentatge de dones inscrites en les modalitats d'Arts, Ciències de la Naturalesa i Salut i Humanitats se situava al voltant del 60%, tan sols un 20% cursava la modalitat de Tecnologia.

- En l'àmbit universitari, el nombre total de matriculades era superior en tots els àmbits excepte en les carreres tècniques (amb un 75% d'homes i un 25% de dones) i de gestió i pràctica de l'esport (57% d'homes davant un 43% de dones).

Quant al mercat laboral, tal com s'ha mostrat anteriorment, s'observa una evolució positiva en variables com la taxa d'activitat femenina (que ha passat del 59,7% el 2000 al 65,2% el 2005), la taxa d'ocupació (que ha augmentat del 52,2% el 2000 al 59,7% el 2005) i la taxa d'atur (que s'ha reduït del 12,5% al 8,4%). Cal destacar, tanmateix, que les taxes d'activitat i ocupació continuen sent menors que les dels homes, i que la taxa d'atur encara presenta nivells superiors per a les dones.

Pel que fa a la taxa d'activitat, una de les principals diferències de gènere és el fet que es produeix un grau més elevat d'abandonament del mercat laboral de les dones durant l'edat reproductiva. En el cas de la taxa més petita d'ocupació i del nivell d'atur més gran, tres dels factors explicatius d'aquesta situació es troben en el tipus de formació predominant entre les dones (menys vinculada a l'accés directe al mercat laboral), en la persistència de certs prejudicis negatius que continuen existint en l'imaginari col·lectiu sobre la incorporació de la dona al mercat laboral, i en el seu menor grau d'autoocupació. Concretament, en aquest últim cas, segons dades publicats per l'*Institut Català de la Dona*, s'observa que tan sols el 13% de les dones ocupades ho fa per compte propi, mentre que en el cas dels homes l'esmentada xifra assoleix el 28,5%.

Finalment, també es produeix una clara diferenciació quant a la distribució per sectors entre homes i dones. En aquest sentit, destaca la concentració més grans de dones al sector serveis i la presència més petita en la indústria i en la construcció. Concretament, segons dades de 2005 de l'Idescat, el 81% de les dones ocupades treballava en el sector serveis (davant el 63% d'homes), mentre que tan sols un 17% estaven ocupades en la indústria (davant el 32% dels homes) i un 1,2% en la construcció (davant el 9,6% dels homes). Respecte a la distribució per sexe de la població ocupada en activitats de recerca i desenvolupament destaca el fet que, de les 36.634 persones dedicades a l'esmentada activitat a Catalunya l'any 2004, tan sols el 38,5% eren dones. Així mateix, segons dades de l'*Enquesta de població activa*, el 2005 tan sols el 35% dels càrrecs directius estaven ocupats per dones.

En el cas de la participació de les dones en l'esfera política, tot i que s'ha produït un augment significatiu de la seva presència, encara persisteix una situació de subrepresentació de l'esmentat col·lectiu.

D'altra banda, en el cas de la mobilitat d'homes i dones, tal com mostren l'última *Enquesta de mobilitat en dia feiner a la Regió Metropolitana de Barcelona de 2001* i l'*Enquesta de mobilitat quotidiana de Catalunya de 2005* de l'ATM, destaca el predomini del transport públic en la mobilitat femenina. En aquest sentit, s'observa com al voltant del 28% dels desplaçaments que efectuen les dones els realitzen utilitzant el transport públic, mentre que en el cas dels homes el transport públic és utilitzat per al 20% dels desplaçaments.

Quant a l'accés d'homes i dones a les tecnologies de la informació i la comunicació s'observa, segons dades de l'*Enquesta sobre l'ús de les noves tecnologies a Catalunya* d'octubre de 2006, l'existència d'una esquerda de gènere. Concretament, destaca que, mentre que el 45,2% d'homes afirma utilitzar Internet diàriament, el percentatge de dones es redueix al 31,8%. A més, el 38,8% dels homes afirma utilitzar a diari el correu electrònic i el 64,7% el telèfon mòbil, mentre que el percentatge de dones ascendeix tan sols al 28% i al 55,1% respectivament.

Finalment, cal destacar que el Govern de la Generalitat, compromès amb el foment de polítiques de gènere, ha elaborat el *V Pla d'acció i desenvolupament de les polítiques de dones a Catalunya 2005-2007*, que incorpora el criteri de transversalitat amb l'objectiu d'impulsar la perspectiva de gènere en totes la polítiques i actuacions de la Generalitat. L'esmentat programa pretén, entre altres objectius, incrementar la presència de les dones en tots els àmbits de l'esfera social, fomentar la conciliació de la vida laboral, personal i familiar, i abordar integralment la violència contra les dones.

1.2. Anàlisi DAFO de la situació socioeconòmica de Catalunya

PUNTS FORTS

Catalunya es troba en una situació geoestratègica en certa mesura privilegiada. Encara que allunyada del pol de més intensitat econòmica d'Europa central, està ancorada en ple Mediterrani i al sud d'Europa, limita amb la frontera francesa i disposa de connexions amb alguns dels ports més importants de la Mediterrània, i ha sabut aprofitar alguns dels avantatges que l'esmentada situació li facilita, amb la qual cosa ha aconseguit, com ja s'ha apuntat anteriorment, un elevat grau d'obertura de la seva economia, tendència que continua en augment.

A l'esmentat grau d'obertura cal afegir la forta iniciativa i implantació empresarial en el territori, tal com mostren les dades de l'INE per a l'any 2004: el 18,48% de les empreses espanyoles tenen seu a Catalunya. Cal destacar també que hi ha una important participació d'empreses subministradores de productes en expansió, i una important afluència de capital estranger, que contribueix en gran manera a facilitar la renovació i la modernització del teixit econòmic. D'altra banda, en els últims anys està en expansió el sector de la logística i relacionats, per atendre el fort intercanvi derivat de la globalització.

Cal destacar el considerable desenvolupament de clústers en sectors de l'economia del coneixement, com la sanitat i la biomedicina, i també el potencial del sector de l'aero-nàutica o la universitat-escoles de negocis.

D'altra banda, el sector turístic és de summa importància, ja que ofereix una gran varietat de fórmules de turisme, algunes d'elles certament innovadores, que han fet que l'oferta turística catalana sigui un dels actius que més s'ha desenvolupat i que tingui un po-

tencial de creixement important en l'emergent economia del lleure, fins al punt de representar un 25% dels visitants estrangers a Espanya.

Així mateix, destaca l'important progrés en la implantació de les noves tecnologies de la informació. Segons *l'Enquesta sobre la penetració de les tecnologies de la informació i la comunicació en les empreses de deu o més treballadors de Catalunya*,⁴ de desembre de 2004, l'accés a Internet de les empreses catalanes es troba en un bon nivell, així com l'accés a instal·lacions de banda ampla, si bé aquestes dades agregades amaguen realitats territorials molt diferents: bon nivell a la Regió Metropolitana de Barcelona i àrees circulars properes, i baix nivell de dotació en àmplies zones de l'interior i de muntanya.

També es pot destacar l'existència de *l'Acord per a la competitivitat, l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana* ja citat, que es configura com un punt fort per a la realització de polítiques basades en un diagnòstic exhaustiu i actualitzat de l'economia catalana, d'acord amb els objectius de Lisboa i consensuat entre els principals agents econòmics i socials: Govern, les agrupacions d'empresariat PIMEC, Foment del Treball i FEPIME, i els sindicats CCOO i UGT.

Així mateix cal destacar la millora de l'esforç inversor en R+D de Catalunya en els últims anys, en gran part gràcies al sector públic, i el consegüent acostament gradual als nivells europeus.

PUNTS FEBLES

Dins del conjunt de l'Estat, Catalunya es presenta com una de les regions més pròsperes, si bé se situa només pocs punts per sobre de la mitjana europea. Com es va veure en el capítol anterior, queda encara lluny de les principals economies regionals d'Europa.

Un dels principals punts febles de Catalunya és la insuficient dotació d'infraestructures necessàries per al desenvolupament del potencial de l'economia catalana. La congestió d'algunes infraestructures suposa una estrangulació important per al creixement. Aquest fet constitueix un fre per al creixement econòmic, dificulta els intercanvis comercials i dificulta la mobilitat dins del territori català.

La falta de desenvolupament d'un model de baixa intensitat energètica i els problemes de subministrament d'energia elèctrica constitueixen una altra de les debilitats de l'economia catalana, sobretot quan la presència d'energies renovables i alternatives és encara escassa.

⁴ Elaborada per l'Observatori de la Societat de la Informació del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, juntament amb l'Idescat.

En tercer lloc, cal destacar el baix nivell d'inversió en R+D del sector públic, la insuficient relació entre la universitat i l'empresa, així com el reduït pes en R+D en comparació amb altres països industrialitzats. Aquest factor és molt important a l'hora d'augmentar la competitivitat de la indústria catalana, ja que els costos salarials ja no són un atractiu tan important per als inversors estrangers en comparació amb períodes anteriors, amb la qual cosa s'inicia una certa sortida d'empreses cap a països amb costos salarials més petits.

També en l'àmbit empresarial trobem el quart punt feble: l'escassa presència d'empreses autòctones de grans dimensions. Una de les característiques principals del teixit industrial català és la important proporció de petites i mitjanes empreses, amb baixa propensió a innovar i aprofitar economies d'escala. A més, també es produeix un escàs desenvolupament d'instruments financers, com el capital risc, per exemple, que les incentivin.

En cinquè lloc, hi ha escassa mobilitat laboral i una feble connexió entre la formació i el mercat laboral. Aquest problema és especialment apressant en el cas de la formació de personal tècnic. Tradicionalment s'ha donat prioritat a la formació universitària, amb continguts més teòrics, i s'han deixat de costat formacions més pràctiques però igualment necessàries, amb la qual cosa s'ha creat un desajust entre les necessitats del mercat de treball i el perfil acadèmic dels treballadors.

A més, cal continuar avançant per millorar l'elevada temporalitat contractual, les altes taxes de sinistralitat laboral i la forta dependència del sector de la construcció.

A continuació es presenten, a tall de síntesi, les principals oportunitats, amenaces, debilitats i fortaleeses que caracteritzen l'entorn català, en els àmbits que afecten les intervencions dels fons estructurals.

Taula 9. Debilitats, amenaces, fortaleeses i oportunitats (DAFO) de Catalunya

Debilitats

- Baix nivell d'inversió en R+D+I, associat a l'insuficient esforç inversor del sector públic, a problemes en la relació universitat-empresa, i a la mida empresarial.
- Dificultats d'accessibilitat i problemes de congestió en àmplies zones del territori per falta d'infraestructures de transport adequades.
- Insuficiència d'infraestructures i serveis de telecomunicacions.
- Existència de municipis i barris amb problemes de falta de qualitat urbanística i serveis adequats per fer-los atractius, i que tenen perill de generació de problemes de cohesió social.
- Dèficit en la formació professional i tècnica.
- Escassa mobilitat laboral i alts nivells de temporalitat en la contractació, en la sinistralitat i en les taxes d'atur de determinats col·lectius (joves, dones...).

- Problemes de subministrament d'energia elèctrica, falta de desenvolupament d'un model de baixa intensitat energètica i escassa presència d'energies renovables i alternatives.
 - Insuficient desenvolupament d'instruments financers per a l'impuls de pimes, en particular innovadores.
 - Escàs desenvolupament d'agrupacions d'excel·lència regionals i transregionals.
-
-

Amenaces

- Pèrdua de competitivitat derivada de la competència de països emergents i aparició de fenòmens de deslocalització industrial en una economia amb forta presència d'aquest sector.
 - Pèrdua d'importància geoestratègica atesa la insuficiència d'infraestructures de comunicació.
 - Estancament dels nivells de productivitat.
 - Model del creixement fonamentat en la demanda interna (consum de les llars) i construcció que comporta tensions inflacionistes i endeutament de les famílies.
 - Problema de sostenibilitat del model de creixement.
 - Risc de pèrdua de valor del patrimoni natural a causa de la freqüència de períodes de sequera i d'incendis forestals, juntament amb fortes pluges estacionals.
 - Consolidació d'un model universitat-empresa ineficient des del punt de vista del creixement econòmic.
 - Desproveïment i encariment de les fonts primàries d'energia.
-
-

Fortaleses

- Elevat grau d'obertura de l'economia catalana.
 - Situació geoestratègica a la zona euromediterrània.
 - Tradició industrial i forta iniciativa empresarial.
 - Qualitat de vida per atreure tant activitats de la nova economia com el turisme de lleure i de negoci.
 - Grau de penetració de les noves tecnologies de la informació.
 - Augment de la població i de la capacitat d'integració de la població immigrant.
 - Existència d'un full de ruta de la política econòmica –*Acord per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana* firmat pel Govern i els agents econòmics i socials–, així com d'altres documents estratègics sectorials.
 - Presència important d'algunes activitats de serveis d'alt valor afegit, com la sanitat, l'arquitectura o el disseny.
 - Acostament gradual als nivells europeus d'esforç inversor en R+D.
-

Oportunitats

- Accentuació del procés d'internacionalització de l'economia catalana.
- Transformació del model productiu a activitats de demanda creixent d'alta qualificació i que incorporin més tecnologia i innovació.
- Integració d'un important volum de mà d'obra qualificada d'origen estranger.
- Consolidació de centres educatius i de recerca d'excel·lència.
- Millora del capital humà (formació professional, tècnica i universitària).
- Reducció de la dependència energètica tant a través de l'estalvi com de l'impuls de les energies renovables.

1.3. Indicadors de context

Demografia

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Població	INE	nre.	7.134.697	2006	44.708.964
Població resident no UE / Població total	INE	%	10,95	2006	7,21
Densitat de població	INE	hab. / km ²	222,17	2006	88,36
Superfície	INE	km ²	32.113	-	505.990
Densitat del fet urbà (nre. d'habitants en municipis de més de 10.000 habitants respecte a la superfície)	Ministeri de Medi Ambient	hab. / km ²	175,70	2005	67,86
Taxa de natalitat	INE	x 1.000 hab.	11,63	2005	10,75
Taxa de mortalitat	INE	x 1.000 hab.	9,01	2005	8,93
Índex d'envelliment	INE	Pobl. de 64 anys o més / Pobl. menor de 20 anys	0,87	2006	0,86
Índex de dependència senil	INE	Pobl. de 64 anys o més / Pobl. de 20 a 64 anys	0,26	2006	0,26

Macroeconomia

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Índex de PIB / habitant	INE	% (base Espanya = 100)	117,93	2006	100,00
Índex de PIB / habitant	Eurostat	% (UE27 = 100)	120,50	2004	100,70
PIB / habitant	INE	euros / hab.	26.124	2006	22.152
Productivitat / persona ocupada	INE	PIB ppc / ocupat	49.496	2006	47.102
VAB total	INE	euros	162.692.709	2006	869.118.000
VAB agricultura, ramaderia i pesca	INE	% VAB total	1,52	2006	3,13
VAB construcció	INE	% VAB total	10,39	2006	12,25
VAB energia	INE	% VAB total	1,79	2006	2,43
VAB indústria	INE	% VAB total	20,63	2006	15,02
VAB serveis	INE	% VAB total	65,67	2006	67,17
Índex de preus al consum	INE	% (base Espanya = 100)	100,00	2006	100,00

Mercat del treball

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Taxa d'activitat de 16 anys i més	INE	%	62,17	2006	58,32
Taxa d'activitat masculina de 16 anys i més	INE	%	72,15	2006	69,12
Taxa d'activitat femenina de 16 anys i més	INE	%	52,53	2006	47,95
Població ocupada total	INE	nre. ocupats	3.418.700	2006	19.747.700
Taxa d'ocupació de 16 anys i més	INE	%	58,07	2006	53,36
Taxa d'ocupació masculina de 16 anys i més	INE	%	68,35	2006	64,76
Taxa d'ocupació femenina de 16 anys i més	INE	%	48,14	2006	42,41
Taxa d'ocupació de 16 a 64 anys	INE	%	71,42	2006	65,75
Taxa d'ocupació de 55 anys i més	INE	%	22,17	2006	18,57
Taxa d'atur de 16 anys i més	INE	%	6,6	2006	8,51
Taxa d'atur masculina de 16 anys i més	INE	%	5,27	2006	6,31
Taxa d'atur femenina de 16 anys i més	INE	%	8,36	2006	11,55
Aturats de llarga durada (més de 12 mesos)	INE	% total aturats	22,68	2006	25,62
Aturats menors de 25 anys	INE	% total aturats	24,30	2006	24,14
Contractes indefinits	INEM	% s/ total contractes	16,49	2006	11,75
Aturats sense ocupació anterior	INEM	% s/ total aturats	5,37	2006	11,00

R+D+I

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Despesa R+D / PIB	INE	%	1,36	2005	1,13
Despesa R+D de les AP / PIB	INE	%	0,15	2005	0,19
Despesa R+D del sector empreses i IPSFL / PIB	INE	%	0,86	2005	0,61
Despesa R+D del sector empreses i IPSFL / Despeses R+D	INE	%	63,44	2005	53,93
Despesa R+D del sector d'ensenyament superior / PIB	INE	%	0,34	2005	0,33
Despesa R+D / Habitant	INE	euros / hab.	329,13	2005	231,18
Despesa R+D / 1.000 ocupats	INE	euros / 1.000 ocupats	699,57	2005	537,44
Despesa R+D de sectors d'alta tecnologia / Despesa R+D	INE	%	43,16	2005 36,23	
Personal R+D en EJC	INE	nre. persones	37.862	2005	174.773
Personal R+D (EJC) / Ocupats	INE	%	1,15	2005	0,92
Personal R+D (EJC) al sector empreses i IPSFL / Ocupats	INE	%	0,61	2005	0,40
Personal R+D (EJC) al sector empreses i IPSFL / Personal R+D (EJC)	INE	%	53,34	2005	43,31
Personal R+D (EJC) a les AP / Personal R+D (EJC)	INE	%	13,60	2005	18,35
Investigadors en EJC / Població ocupada	INE	%	0,68	2005	0,58
Investigadors / Personal R+D (EJC)	INE	%	58,74	2005	62,78
Graduats en educació universitària en ciència i tecnologia / 1.000 habitants	Ministeri d'Educació i Ciència	nre. / 1.000 hab.	8,20	2004	7,80
Sol·licitud de patents (Oficina Europea de Patents) / Milió d'habitants	Eurostat	nre. / milió d'hab.	35,06	2003	14,32
Despesa R+D del sector empreses i IPSFL / Nre. total d'empreses	INE	euros / empresa	2525,39	2006	1732,27

Societat de la informació

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
% de la població que usa telèfon mòbil	INE	%	87,2	2006	84,9
Llars amb telèfon / Total llars	INE	%	98,5	2005	97,4
Llars amb ordinador personal / Total llars	INE	%	58,5	2005	50,3
Habitatges que tenen accés a Internet / Total habitatges	INE	%	48,1	2006	41,1
Habitatges amb connexió de banda ampla (ADSL, xarxa de cable) / Total habitatges	INE	%	39,4	2006	32,6
Població que ha utilitzat Internet en els últims 3 mesos / Població total	INE	%	53,9	2006	48,6
Empreses amb accés a Internet / Total empreses	INE	%	95,20	2006	92,65
Empreses amb accés a Internet mitjançant banda ampla / Empreses amb accés a Internet	INE	%	95,05	2006	95,31
Empreses de menys de 10 assalariats amb connexió a Internet / Total empreses	INE	%	42,64	2006	44,8
Empreses de menys de 10 assalariats que es connecten amb banda ampla / Total empreses de menys de 10 assalariats amb connexió a Internet	INE	%	86,57	2006	86,32
% empreses amb connexió a Internet on era possible comunicar-se a través de serveis de seguretat (no solament pimes)	INE	%	60,27	2006	46,17
Escoles connectades a Internet / Total escoles	INE	%	99,5	2004-2005	98,5

Desenvolupament empresarial

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Evolució del nombre d'empreses (taxa de creixement anual)	INE	%	2,0	2006/2005	3,6
Nre. d'empreses / 1.000 habitants	INE	nre.	81	2006	71
Nre. de cooperatives / 100.000 actius	INE	nre.	4	2005	8
Nre. de microempreses / 1.000 actius	INE	nre.	66	2006	63
Importacions	AEAT	milions d'euros	74.567	2006	259.559
Exportacions	AEAT	milions d'euros	46.452	2006	169.872
Exportació regional / Exportació nacional total	AEAT	%	27,4	2006	100
Exportacions / Importacions	AEAT	%	62,3	2006	65,4
Exportacions totals / VAB	INE i AEAT	%	28,6	2006	19,5
Inversió estrangera directa / VAB	INE i Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç	%	1,55	2006	1,10
Inversió de les CA (d'Espanya) a l'exterior / VAB	INE i Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç	%	2,90	2006	6,44
Intensitat d'innovació	INE, <i>Enquesta d'innovació tecnològica</i>	%	1,06	2005	0,83
Empreses exportadores / Total empreses	INE i Consell Superior de Cambres de Comerç	%	4,7	2005	2,5
Empreses importadores / Total empreses	INE i Consell Superior de Cambres de Comerç	%	5,1	2005	3,4
Pimes (1-199 assalariats) / 1.000 habitants	INE	nre.	39,2	2006	34,7
Pimes (1-49 assalariats) / 1.000 habitants	INE	nre.	38,5	2006	34,2
Pimes sense assalariats / 1.000 habitants	INE	nre.	41,7	2006	36,2
Pimes (1-49 assalariats) / Nre. d'empreses	INE	%	47,5	2006	48,2
Pimes (1-199 assalariats) / Nre. d'empreses	INE	%	48,3	2006	48,9
Pimes sense assalariats / Nre. d'empreses	INE	%	51,5	2006	50,9

Medi ambient

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Emissions de gasos hivernacle (*)	Revista World Watch	1990 = 100	138,43	2004	145,61
Residus recollits selectivament / Habitant	INE	tones / habitant	0,11	2004	0,15
Residus barrejats / Habitant	INE	tones / habitant	0,42	2004	0,49
Residus industrials no perillosos / VAB indústria	INE	tones / milió d'euros	142,60	2004	457,10
Residus industrials perillosos / VAB indústria	INE	tones / milió d'euros	14,14	2004	16,60
Producció de residus urbans per llar (T/llar)	Ministeri de Medi Ambient	tones / llar	1,65	2004	1,57
Recollida de residus: vidre / Residus barrejats	INE	%	3,35	2004	2,07
Recollida de residus: plàstic / Residus barrejats	INE	%	0,60	2004	0,50
Recollida de residus: paper i cartró / Residus barrejats	INE	%	4,77	2004	3,32
Volum d'aigua distribuïda / Habitant	INE	m ³ / habitant	84,57	2004	93,58
Volum d'aigua residual tractada / Volum d'aigua residual recollida	INE	%	95,23	2004	92,59
Volum d'aigua residual tractada / Habitant - dia	INE	m ³ / hab. / dia	0,29	2004	0,38
Volum d'aigua reutilitzada / Habitant - dia	INE	m ³ / hab. / dia	no es disposa de dades	2004	0,02
Percentatge d'aigua perduda en la distribució	INE	%	16,60	2004	18,70
Superfície afectada per incendis / Superfície total	INE	%	0,19	2005	0,14
Superfície mitjana cremada per incendis forestals / Superfície total	Ministeri de Medi Ambient	%	0,03	2004	0,27
Superfície d'espais naturals protegits / Superfície total	Ministeri de Medi Ambient	%	5,29	2004	8,93
Inversió de les empreses en protecció ambiental / VAB indústria	INE	%	0,14	2004	0,13
Inversió de les empreses en protecció ambiental / VAB total	INE	%	0,66	2004	0,80
Superfície en risc alt i molt alt de desertificació (% sobre total de superfície)	Ministeri de Medi Ambient	%	No es disposa de dades		

Transport

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Km totals línies fèrries / 1.000 km ²	Eurostat	km / 1.000 km ²	42,38	2005	25,37
Km totals línies fèrries / 1.000 habitants	Eurostat	km / 1.000* hab.	0,19	2005	0,29
Km totals carreteres / 1.000 habitants	INE	km / 1.000 hab.	1,70	2005	3,70
Km totals carreteres / 1.000 km ²	INE	km / 1.000 km ²	377,42	2005	327,37
Km totals autopistes i autovies / 1.000 km ²	INE i Ministeri de Foment	km / 1.000 km ²	32,11	2005	22,59
Km totals autopistes i autovies / 1.000 habitants	INE i Ministeri de Foment	km / 1.000 hab.	0,14	2005	0,26
Nre. de víctimes mortals en accident / 10.000 habitants - any	INE	nre. / 10.000 hab. - any	0,91	2005	0,99
Nre. d'accidents amb víctimes / 10.000 habitants - any	INE	nre. / 10.000 hab. - any	29,38	2005	20,40
Vehicles matriculats / 100 habitants	INE	nre. / 100 hab. - any	5,42	2005	5,19
Volum de transport de mercaderies sobre el PIB	INE	T / milions d'euros	2,337	2004	2,856
Viatgers de transport regular urbà	INE	milers de viatgers	680.034	2006	3.142.921
Passatgers aeroports per habitant	INE i Ministeri de Foment	passatgers / habitants	4,55	2005	4,06
Tràfic de vaixells en ports (cabotatge i exterior) en tones respecte a la població	INE	tones / habitants	11,05	2005	10,01

(*) Aquest indicador no compleix els criteris seguits en la resta d'indicadors de context; font no oficial i periodicitat de publicació de les dades.

Turisme i cultura

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Despeses turistes no residents / VAB total	Institut d'Estudis Turístics i INE	%	5,67	2006	5,55
Nre. turistes internacionals / Any	Institut d'Estudis Turístics	nre.	15.003.317	2006	58.451.141
Nre. turistes internacionals / Habitant	Institut d'Estudis Turístics i INE	nre.	2,10	2006	1,31
Places hoteleres / 1.000 habitants	INE	nre. / 1.000 habitants	26,86	2006	28,19
Places hoteleres / 1.000 km ²	INE	nre. / 1.000 km ²	5.968,13	2006	2.491,08
Places de 5, 4 i 3 estrelles / Places hoteleres totals	INE	%	66,98	2005	70,07
Places de 5, 4 i 3 estrelles / Habitant	INE	%	1,83	2005	1,93
Nre. pernoctacions / Any	INE	nre.	41.938.025	2006	266.588.182
Pernoctacions espanyoles en establiments hotelers / Places hoteleres	INE	nre.	77,69	2006	91,10
Pernoctacions espanyoles en establiments hotelers / Habitant	INE	nre.	2,09	2006	2,57
Pernoctacions estrangeres en establiments hotelers / Places hoteleres	INE	nre.	101,53	2006	120,40
Pernoctacions estrangeres en establiments hotelers / Habitants	INE	nre.	3,79	2006	3,39
Conjunts i llocs històrics protegits (catalogats)	Ministeri de Medi Ambient	% sobre total nacional	9,5	2004	100,0

Salut i educació

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Places d'atenció a la primera infantesa / 1.000 habitants	INE i Ministeri de Treball i Assumptes Socials	nre. places / 1.000 habitants	0,60	2002	0,69
Estudiants (primària, secundària i universitat) / Habitant	INE	%	0,11	2004-2005	0,13
Població amb estudis bàsics / Població total	INE	%	30,80	2006	30,70
Població amb estudis secundaris / Població total	INE	%	44,10	2006	44,80
Població amb estudis superiors / Població total	INE	%	23,10	2006	22,40
Alumnes matriculats a FP / 1.000 habitants	INE	%o	4,78	2004-2004	5,17
Alumnes de doctorat / 1.000 habitants	INE	%o	1,68	2004-2005	1,72
Alumnes universitaris / 1.000 habitants	INE	%o	25,55	2004-2005	32,05
Població que ha rebut cursos de formació permanent i contínua	Ministeri d'Educació i Ciència	%	10,30	2005	12,10
Abandonament educatiu primerenc	Ministeri d'Educació i Ciència	%	34,10	2005	30,80
Tesis doctorals aprovades / 1.000 habitants	Ministeri d'Educació i Ciència i INE	%	0,18	2004	0,19
Total centres escolars / 1.000 habitants	Ministeri d'Educació i Ciència i INE	%	0,57	2005	0,51
Nre. d'hospitals	Ministeri de Sanitat i Consum	nre.	200,00	2005	788,00
Nre. d'hospitals / 10.000 habitants	Ministeri de Sanitat i Consum i INE	nre. / 10.000 habitants	0,28	2005	0,18
Metges / 1.000* habitants	INE	nre. habitants	4,57	2005	4,45
Nre. de llits hospitalaris / 1.000 habitants	Ministeri de Sanitat i Consum i INE	nre. / 1.000 habitants	4,60	2005	3,57
Places laborals en guarderies	INE i Ministeri de Treball i Assumptes Socials	nre.	3.120	2002	18.648

Energia

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Consum energètic / PIB	INE	%	1,03	2005	0,90
Potència en energies renovables (sense hidràulica) / Potència instal·lada	Xarxa Elèctrica Espanyola	%	4,46	2005	16,22
Intensitat energètica de l'economia	INE i Xarxa Elèctrica Espanyola	demanda en barres de central / 1.000 euros	0,26	2005	0,29
Generació neta d'electricitat / 1.000 habitants	INE i Xarxa Elèctrica Espanyola	GWH / 1.000 habitants	5,88	2005	6,09

Desenvolupament local i urbà

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Població resident en municipis de més de 50.000 hab. / Població total	INE	%	55,47	2005	51,94
Població resident en municipis de menys de 5.000 hab. / Població total	INE	%	10,84	2005	13,44

Igualtat de gènere

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Dones aturades / Total aturats	INE	%	54,43	2006	56,92
Dones aturades entre 16 i 24 anys / Total dones aturades	INE	%	22,59	2006	22,73
Dones ocupades / Total ocupats	INE	%	42,17	2006	40,54
Dones sense feina anterior / Total dones aturades	INEM	%	5,64	2006	13,50
Dones a R+D en EJC sobre total ocupats en R+D en EJC	INE	%	38,83	2005	37,77
Dones ocupades en R+D en EJC al sector empreses i IPSFL / Total ocupats en R+D en EJC al sector empreses i IPSFL	INE	%	30,98	2005	28,48
Dones ocupades en R+D en EJC al sector Administració pública / Total ocupats en R+D en EJC al sector Administració pública	INE	%	57,18	2005	49,57
Alumnes de doctorat / Total alumnes de doctorat	INE	%	51,51	2005-2006	51,00
Alumnes univ. matriculades / Total univ. matriculats	INE	nre.	55,20	2005-2006	54,28
Dones que han utilitzat Internet en els últims 3 mesos / Població total	INE	%	49,5	2006	45,2
Població femenina més gran de 65 anys	INE	%	18,68	2006	18,60
Dones amb carnet de conduir / Total persones amb carnet de conduir	Direcció General de Trànsit	%	40,35	2005	39,34

Sostenibilitat ambiental

Indicadors	Font	Unitat	Catalunya	Any	Espanya
Despeses corrents de les empreses destinades a protecció ambiental / Nre. empreses	INE	euros / empresa	690	2004	434
Nre. de patents vinculades al sector del medi ambient / 1.000 patents	Eurostat	%o	0,0879	2003	0,0503
Sol·licitud de patents EPO vinculades al sector del medi ambient / Milió d'habitants (Nre. de sol·licituds / Milió d'habitants)	Eurostat	nre. sol·licituds / milió d'habitants	0,3080	2003	0,0720
Aigües superficials	INE	milers de m ³	298.277	2004	2.968.616
Variació anual aigües superficials	INE	%	26,98	2004-03	3,43
Aigües subterrànies	INE	milers de m ³	136.208	2004	1.094.961

2. ESTRATÈGIA I IDENTIFICACIÓ DE PRIORITATS

A continuació, es presenten els objectius i les prioritats del Programa operatiu FEDER 2007-2013 de Catalunya. Concretament, en la primera part del capítol es detallen els objectius finals, intermedis i específics i, en la segona s'analitza la coherència que hi ha entre els objectius establerts i el diagnòstic de la situació de Catalunya, així com respecte a les Orientacions estratègiques comunitàries per a 2007-2013, al Pla nacional de reformes i al Marc estratègic nacional de referència. Finalment, s'inclou un apartat amb informació específica sobre el desenvolupament urbà sostenible.

2.1. Proposta dels objectius 2007-2013

Després de l'ampliació de la UE a 25 membres, un dels enfocaments principals de la política de fons europeus estructurals és tractar de pal·liar els efectes de la disparitat creixent entre les regions centrant-se en els objectius i els instruments polítics de l'Estratègia renovada de Lisboa i Gotemburg.

Com a comunitat autònoma emmarcada en l'objectiu de competitivitat regional i ocupació, Catalunya centra els seus esforços en la consecució dels objectius de l'Agenda de Lisboa per al nou període de programació: innovació i economia del coneixement, ocupació, capital humà, iniciativa empresarial i suport a les petites i mitjanes empreses (pimes).

L'ajut comunitari del FEDER ha experimentat un important retrocés respecte al període 2000-2006, al voltant d'un 40% dels recursos. No obstant això, hi ha massa crítica de recursos per contribuir a reduir els desequilibris econòmics de la comunitat autònoma.

Concretament, Catalunya pretén orientar els recursos comunitaris cap a les tres grans prioritats previstes per les directrius estratègiques comunitàries:

- Millorar el poder d'atracció dels estats membres, de les regions i les ciutats millorant l'accessibilitat, garantint una qualitat i un nivell de serveis adequats, i preservant-ne el potencial mediambiental.
- Fomentar la innovació, l'esperit empresarial i el creixement de l'economia del coneixement afavorint la recerca i la innovació, incloses les noves tecnologies de la informació i la comunicació.
- Crear més llocs de treball i de millor qualitat atraient un nombre més gran de persones al mercat laboral o a la creació d'empreses, millorant la capacitat d'adaptació dels treballadors i les empreses, i augmentant la inversió en capital humà.

D'aquesta manera, Catalunya ha establert quatre objectius finals per al nou període, inspirats en els objectius europeus, per tal de fomentar el seu creixement i reforçar la seva convergència amb la resta de la UE. Aquests objectius es corresponen també amb les prioritats estratègiques de Catalunya per al nou període de programació:

- En primer lloc, es proposa millorar les condicions de competitivitat de l'economia catalana. Malgrat la forta iniciativa empresarial, la seva obertura a l'exterior i el grau de penetració de les tecnologies de la informació, Catalunya ha de millorar la seva competitivitat per arribar al nivell d'altres països europeus i continuar creixent en un entorn on la proximitat regional és cada vegada menys important. Això implica donar suport a la iniciativa empresarial, impulsar la inversió en R+D i l'ús de les noves tecnologies, transformar els sectors d'activitat tradicionals per adaptar-los a les noves necessitats i tendències, fomentar mesures de suport a les pimes, i impulsar ajuts també a pimes per al foment de la utilització de productes i processos de producció que respectin el medi ambient. Finalment, també es proposa impulsar mesures per fomentar actuacions relacionades amb la societat de la informació tant per a les empreses com per als ciutadans.
- En segon lloc, es pretén afavorir la sostenibilitat del desenvolupament per assolir un creixement respectuós amb el medi ambient i la biodiversitat. Això inclou fomentar l'ús de fonts d'energia renovables i l'estalvi energètic, i posar una atenció especial a la prevenció dels incendis forestals, i al desenvolupament d'actuacions per a la prevenció d'inundacions, dins la política de gestió de riscos naturals. Així mateix, es vol potenciar la preservació de la biodiversitat que hi ha al territori català, mitjançant la consolidació d'actuacions dins la Xarxa Natura 2000.
- En tercer lloc, Catalunya es proposa millorar l'accessibilitat i la connectivitat de les seves xarxes i serveis de transport i comunicacions, ja que el creixement econòmic i el desenvolupament de la Comunitat Autònoma queda afectat per les deficiències en les infraestructures de transport.
- Finalment, Catalunya es proposa impulsar el desenvolupament local i urbà, atesa la necessitat de gestionar la distribució de la població tant en zones urbanes com en zones rurals i aïllades.

Taula 10. Prioritats i objectius generals de Catalunya per al període de programació 2007-2013

PRIORITATS	OBJECTIUS FINALS
I. Innovació, desenvolupament empresarial, economia del coneixement i societat de la informació	I. Millorar les condicions de competitivitat de l'economia catalana i fomentar la societat de la informació
II. Medi ambient i prevenció de riscos	II. Afavorir la sostenibilitat del desenvolupament
III. Recursos energètics i accés als serveis de transport	II. Afavorir la sostenibilitat del desenvolupament III. Millorar l'accessibilitat i la mobilitat sostenible
IV. Desenvolupament sostenible local i urbà	IV. Impulsar el desenvolupament local i urbà i la cohesió social i territorial

A continuació, es presenta la concreció dels objectius finals en objectius intermedis i específics:

Taula 11. Objectius finals, intermedis i específics per al període de programació 2007-2013

OBJECTIUS FINALS	OBJECTIUS INTERMEDIIS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
I. Millorar les condicions de competitivitat de l'economia catalana i fomentar la societat de la informació	<ul style="list-style-type: none"> • Enfortir la capacitat en la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació • Fomentar l'esperit emprenedor i potenciar la creació i el desenvolupament de projectes empresarials • Facilitar l'accés al finançament per part de la iniciativa empresarial • Fomentar les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions i el desenvolupament de polítiques d'R+D+I 	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar el capital humà investigador • Crear centres de recerca i desenvolupament en àrees tecnològiques d'excel·lència i dotar-los d'equipaments • Fomentar la creació de noves empreses tecnològiques, innovadores i amb alt potencial de creixement • Posar a disposició de les pimes instruments financers com ara línies de garanties, capital risc i microcrèdits • Desenvolupar inversions en infraestructures i serveis avançats en telecomunicacions • Facilitar l'accés a la societat de la informació a empreses (a través d'actuacions en polígons industrials) i als ciutadans (e-administració, e-salut)
II. Afavorir la sostenibilitat del desenvolupament	<ul style="list-style-type: none"> • Aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb la conservació del medi ambient i la biodiversitat • Impulsar la prevenció de riscos naturals i riscos tecnològics • Potenciar l'estalvi energètic i les energies renovables 	<ul style="list-style-type: none"> • Protegir la diversitat a través de la Xarxa Natura 2000 i d'altres instruments de planificació i protecció del medi natural • Desenvolupar accions de prevenció de riscos (incendis, inundacions, descontaminació de terres, etc.) • Promoure l'ús d'energies renovables (solar tèrmica, biomassa agrícola i forestal, i biocombustibles) i l'estalvi energètic

Taula 11. Objectius finals, intermedis i específics per al període de programació 2007-2013 (Continuació)

OBJECTIUS FINALS	OBJECTIUS INTERMEDIS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
III. Millorar l'accessibilitat i la mobilitat sostenible	<ul style="list-style-type: none"> • Millorar la distribució modal del transport • Millorar la qualitat del transport públic interurbà com a factor clau en el desenvolupament d'una mobilitat sostenible 	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar una infraestructura específica per facilitar el transbord entre diferents maneres de transport • Crear carrils específics per a l'autobús en els corredors d'entrada de les principals àrees urbanes
IV. Impulsar el desenvolupament local i urbà i la cohesió social i territorial	<ul style="list-style-type: none"> • Donar suport a la regeneració de zones urbanes i rurals degradades • Donar suport a la conservació del patrimoni historicocultural i natural, i potenciar les infraestructures turístiques 	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar actuacions integrals de remodelació urbana i rural en àrees d'atenció especial • Desenvolupar actuacions integrals de conservació del patrimoni historicocultural, d'impuls i millora de les infraestructures turístiques, i de desenvolupament local

2.2. Anàlisi de la coherència interna

2.2.1. Eixos d'intervenció prioritàris

En l'apartat present s'analitza el grau de coherència entre els principals problemes detectats en el diagnòstic de situació de Catalunya i els eixos d'intervenció prioritàris per al període de programació 2007-2013.

En primer lloc, cal destacar que, tal com s'ha exposat en el diagnòstic, Catalunya haurà de fer front en els anys vinents a diversos reptes respecte a innovació, desenvolupament empresarial i economia del coneixement. Concretament, s'observa que els principals àmbits d'intervenció identificats en aquest àmbit són els següents:

- Fer més esforços per augmentar la despesa en R+D+I.
- Fomentar en major mesura les infraestructures de recerca i el capital humà.
- Aconseguir nivells més elevats de població ocupada en activitats de recerca i desenvolupament, especialment entre el col·lectiu femení.
- Facilitar l'accés a l'entorn empresarial a les tecnologies de la informació i de la comunicació, especialment en el cas de les pimes.
- Millorar l'accessibilitat i la connectivitat dels polígons industrials i de les àrees de difícil accés, sobretot respecte a les tecnologies de la informació i la comunicació.

Per aquest motiu l'objectiu final establert en el primer eix d'intervenció està orientat a millorar les condicions de competitivitat de l'economia catalana a través dels quatre següents

objectius intermedis, que pretenen incidir sobre els reptes esmentats: enfortir la capacitat en la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació; fomentar l'esperit emprenedor i potenciar la creació i el desenvolupament de projectes empresarials; facilitar l'accés al finançament per part de la iniciativa empresarial, i fomentar les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions i el desenvolupament de polítiques d'R+D+I.

En segon lloc, i pel que fa a l'àmbit de medi ambient i prevenció de riscos, els principals reptes de Catalunya identificats en el diagnòstic són els següents:

- Intensificar les tasques de prevenció d'incendis forestals.
- Impulsar actuacions per a la protecció del territori i del medi natural per conservar la biodiversitat, per a la qual cosa cal insistir a desplegar en el territori la gestió dels espais integrats a la Xarxa Natura 2000.

En aquest context l'objectiu final per al segon eix del Programa operatiu 2007-2013 estableix la necessitat d'afavorir la sostenibilitat del desenvolupament mitjançant dos objectius intermedis: aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb la conservació del medi ambient i la biodiversitat, i impulsar la prevenció de riscos naturals i riscos tecnològics.

En tercer lloc, quant a l'accessibilitat, la mobilitat sostenible i els recursos energètics, en el diagnòstic de situació de Catalunya s'ha identificat la necessitat d'actuar en les línies següents:

- Per fomentar la intermodalitat entre mitjans de transport amb l'objectiu de dinamitzar la mobilitat en el conjunt del territori.
- Per millorar les infraestructures viàries de transport, principalment en la Regió Metropolitana. Tal com s'ha indicat anteriorment, cal esmentar la incidència positiva de la inversió en transport públic en el col·lectiu femení, ja que estudis de mobilitat a Catalunya demostren que les dones utilitzen el transport públic en una proporció més gran dels seus desplaçaments.
- Per establir els nivells de consum d'energia primària.
- Per impulsar la millora de l'eficiència energètica.
- Per augmentar els nivells d'ús de fonts d'energia renovables

Els objectius establerts en el tercer eix del Programa operatiu estan en sintonia amb aquestes àrees d'intervenció atès que s'estableix la necessitat de millorar l'accessibilitat i la connectivitat mitjançant dos objectius intermedis: millorar la distribució modal del transport i millorar la qualitat del transport públic interurbà com a factor clau en el desenvolupament de la mobilitat sostenible, i potenciar l'estalvi energètic i l'ús d'energies renovables.

Finalment, quant al desenvolupament local i urbà, en el capítol de diagnòstic els principals àmbits d'intervenció identificats han estat els següents:

- Continuar impulsant actuacions en l'àmbit de la innovació local, tant en l'àrea de la Regió Metropolitana de Barcelona, com en el conjunt del territori català.
- Dur a terme actuacions integrals de rehabilitació en zones urbanes especialment degradades.
- Augmentar la competitivitat del sector turístic i dur a terme actuacions de protecció del patrimoni històric.

Quant al quart eix del Programa operatiu per al període 2007-2013, s'observa que estableix dos objectius intermedis que estan en la línia dels àmbits d'intervenció esmentats: recolzar la regeneració de zones urbanes i impulsar el potencial de desenvolupament local a través del suport a la conservació del patrimoni historicocultural i natural i a la potenciació d'infraestructures turístiques i de desenvolupament local.

A continuació, es presenta una taula resum en què es mostra la coherència entre els principals àmbits d'intervenció identificats en el diagnòstic i els objectius finals i intermedis de cada un dels eixos del període de programació 2007-2013:

Taula 12. Coherència entre els reptes identificats en el diagnòstic de situació i els objectius finals i intermedis del Programa operatiu (PO) 2007-2013

Reptes identificats en el diagnòstic de situació	Objectius finals del PO 2007-2013	Objectius intermedis
<ul style="list-style-type: none"> • Augmentar la despesa en matèria d'R+D+I. • Fomentar les infraestructures de recerca i el capital humà. • Aconseguir nivells més elevats de població ocupada en activitats de recerca i desenvolupament. • Facilitar l'accés de l'entorn empresarial a les tecnologies de la informació i de la comunicació, especialment en el cas de les pimes. • Millorar l'accessibilitat i la connectivitat dels polígons industrials i de les àrees de difícil accés respecte a les tecnologies de la informació i la comunicació. 	<p>Millorar les condicions de competitivitat de l'economia catalana i fomentar la societat de la informació.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Enfortir la capacitat en la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació. • Fomentar l'esperit emprenedor i potenciar la creació i el desenvolupament de projectes empresarials. • Facilitar l'accés al finançament per part de la iniciativa empresarial. • Fomentar les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions, i el desenvolupament de polítiques d'R+D+I.
<ul style="list-style-type: none"> • Intensificar les tasques de prevenció d'incendis forestals. • Desplegar en el territori la gestió dels espais integrats a la Xarxa Natura 2000. 	<p>Afavorir la sostenibilitat del desenvolupament.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb la conservació del medi ambient i la biodiversitat. • Impulsar la prevenció de riscos naturals i riscos tecnològics

Reptes identificats en el diagnòstic de situació	Objectius finals del PO 2007-2013	Objectius intermedis
<ul style="list-style-type: none"> • Millorar les infraestructures viàries de transport. • Fomentar la intermodalitat entre mitjans de transport. • Estabilitzar els nivells de consum d'energia primària. • Impulsar la millora de l'eficiència energètica. • Augmentar els nivells d'ús de fonts d'energia renovables. 	<p>Millorar l'accés a serveis de transport i potenciar l'estalvi energètic i les energies renovables.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Millorar la distribució modal del transport. • Millorar la qualitat del transport públic interurbà com a factor clau per al desenvolupament d'una mobilitat sostenible. • Potenciar l'estalvi energètic i les energies renovables.
<ul style="list-style-type: none"> • Continuar impulsant actuacions en l'àmbit de la innovació local. • Dur a terme actuacions integrals de rehabilitació en zones urbanes especialment degradades. • Augmentar la competitivitat del sector turístic i dur a terme actuacions de protecció del patrimoni històric. 	<p>Impulsar el desenvolupament local i urbà, i la cohesió social i territorial.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Donar suport a la regeneració de zones urbanes i rurals degradades. • Donar suport a la conservació del patrimoni historicocultural i natural, i potenciar les infraestructures turístiques.

2.2.2. Prioritats horitzontals

A continuació, es presenta una anàlisi de la coherència entre les prioritats i els eixos d'intervenció prioritaris per al període de programació 2007-2013.

2.2.2.1. Principi d'igualtat d'oportunitats

Una de les prioritats essencials en el marc de les polítiques comunitàries és el foment de la igualtat d'oportunitats i la plena incorporació de les dones en les esferes econòmica, social, cultural i política.

En aquest sentit, dins les actuacions de l'eix 1, relatives a innovació i desenvolupament empresarial, economia del coneixement i societat de la informació, destaquen les activitats d'inversions en empreses que permeten la participació d'empresaris seguint criteris d'excel·lència.

Dins les actuacions de l'eix 2, relatives a medi ambient i prevenció de riscos, cal subratllar el disseny i el condicionament per al desplaçament i l'acompanyament de menors i persones dependents en equipaments com ara itineraris, àrees d'esbarjo, miradors, etc.

Dins les actuacions de l'eix 3, relatives a recursos energètics i accés a serveis de transports, cal assenyalar les actuacions en el transport públic i en les infraestructures que afavoreixin la intermodalitat.

Dins les actuacions de l'eix 4, relatives a desenvolupament local i urbà, destaquen les actuacions encaminades a incorporar les dones i els col·lectius desfavorits en les esferes culturals i de serveis.

2.2.2.2. Desenvolupament sostenible

En l'eix 1, relatiu a innovació i desenvolupament empresarial, economia del coneixement i societat de la informació, es preveuen actuacions amb efectes mediambientals positius sobre la població (qualitat de vida i taxa d'ocupació) i sobre l'estructura econòmica (economia del subsistema poblacional i les seves activitats econòmiques).

En el marc de les actuacions de l'eix 2, relatives a medi ambient i prevenció de riscos, les actuacions previstes tenen efectes mediambientals positius, com per exemple:

- El manteniment de la diversitat biològica
- L'impuls de l'ús sostenible dels recursos naturals
- La recuperació de zones contaminades
- La millora dels espais protegits
- Els plans i programes per a la prevenció de la contaminació

En l'eix 3, en què s'inscriuen les actuacions relacionades amb els recursos energètics i l'accessibilitat als serveis de transport, destaquen les accions destinades a impulsar les fonts d'energia renovable i a desenvolupar noves tecnologies, així com les actuacions per a disminuir la contaminació atmosfèrica per mitjà d'actuacions relatives al transport urbà i al transport públic i d'infraestructures que afavoreixin la intermodalitat.

Quant a les actuacions de l'eix 4, relatives a desenvolupament local i urbà, cal assenyalar les actuacions encaminades a potenciar el desenvolupament econòmic a partir de la valorització del patrimoni natural i el foment de la protecció, rehabilitació i preservació del patrimoni cultural.

2.2.2.3. Principi de partenariat

En el marc de la nova política de cohesió europea 2007-2013, destaca la inclusió del principi de descentralització i de cooperació en totes les fases del cicle de les accions estructurals: des de la preparació dels documents de programació fins al control i l'avaluació de les actuacions cofinançades, cosa que dóna cabuda a la participació de les entitats locals i d'altres organismes, fins i tot com a gestors directes de fons.

En aquesta línia, l'article 11 del Reglament general reconeix la cooperació amb autoritats i organismes tals com els interlocutors econòmics i socials, qualsevol organisme per-

tinent que representi la societat civil, els interlocutors mediambientals i els organismes responsables de fomentar la igualtat entre dones i homes.

En el cas de Catalunya, el procés d'elaboració del Programa operatiu s'ha iniciat amb un exercici de reflexió interna i de consens entre els principals interlocutors que hi estan implicats. Així, la metodologia emprada per determinar propostes d'actuació per al pròxim període 2007-2013 ha inclòs dur a terme múltiples reunions sobre els principals eixos d'intervenció previstos. Hi han participat, a més dels principals organismes gestors d'actuacions cofinançades pels fons estructurals, altres unitats de l'Administració catalana l'àmbit d'actuació de les quals és rellevant per a aportacions estratègiques de futur.

Aquests organismes han estat principalment les àrees de la Generalitat de Catalunya i dels ministeris de l'Administració general de l'Estat responsables de les matèries subvencionables d'aquest nou període, els membres de la Comissió de seguiment de l'Acord estratègic, les entitats municipalistes i els organismes autonòmics garants de la protecció del medi ambient i del principi d'igualtat d'oportunitat.

Així mateix, les principals línies estratègiques i d'actuació previstes en el Programa operatiu han estat presentades als representants del conjunt de departaments de la Generalitat de Catalunya, al mateix temps que també s'han presentat al Govern.

En definitiva, aquest element metodològic ha suposat posar en marxa en l'àmbit de Catalunya el que disposa l'article 11 del Reglament general dels fons estructurals, que estableix la definició d'objectius i prioritats per part dels estats membres en el marc d'una estreta col·laboració amb autoritats i organismes.

Posteriorment, en les fases de seguiment i avaluació del Programa operatiu també s'ha previst la cooperació amb tots els organismes que hi participen, amb l'objectiu de reforçar la cooperació en la consecució de la bona governança, com a factor determinant per aconseguir una efectivitat més gran de la política de cohesió.

2.3. Anàlisi de la coherència externa

En l'apartat següent s'analitza la validesa dels objectius estratègics formulats en relació amb diferents aspectes del marc estratègic institucional (europeu i nacional) amb la finalitat d'aportar una primera aproximació de la coherència i la pertinència que tenen.

Per aquest motiu s'analitza la relació que hi ha entre els objectius formulats en el marc del Programa operatiu FEDER de Catalunya i les directrius estratègiques comunitàries en matèria de cohesió per al creixement i l'ocupació 2007-2013.

En segon lloc, s'analitza la coherència entre els objectius intermedis de Catalunya i els eixos del Pla nacional de reforma d'Espanya sobre convergència i ocupació, que constitueix l'instrument de planificació per donar compliment a l'Estratègia de Lisboa.

A continuació, es fa una anàlisi de la coherència entre els objectius intermedis de Catalunya i el Marc estratègic nacional de reformes i, finalment, s'inclou un apartat amb informació específica sobre el desenvolupament urbà sostenible.

2.3.1. Anàlisi de la coherència entre els objectius intermedis de Catalunya i les directrius estratègiques comunitàries 2007-2013 aplicables en el marc del Programa operatiu FEDER

Aquesta anàlisi permet examinar la coherència entre les directrius comunitàries en matèria de cohesió per al creixement i l'ocupació 2007-2013 (que en el cas d'Espanya es traslladen en forma d'orientacions estratègiques comunitàries –OEC–) i els objectius intermedis establerts per Catalunya.

Per cada mesura continguda en cada orientació estratègica de la Comissió Europea, s'ha establert un objectiu del MENR referent a l'objectiu de competitivitat i un o uns objectius intermedis. Aquests objectius intermedis donaran lloc a uns objectius específics, que responen de manera més específica i concreta a les necessitats de Catalunya, i que s'ajusten a l'àmbit d'actuació del Programa operatiu FEDER.

Pel que fa a l'orientació 1, "Convertir la UE en un lloc més atractiu per invertir i treballar", Catalunya presenta com a objectius intermedis corresponents a l'eix 3 del MENR, la millora de la distribució modal del transport i la millora de la qualitat del transport públic interurbà com a factors clau del desenvolupament d'una mobilitat sostenible d'acord amb la mesura "ampliar i millorar les infraestructures de transport". Aquest desenvolupament d'infraestructures i creixement serà respectuós amb el medi ambient, per tal de garantir la sostenibilitat a llarg termini.

Per a la resta de mesures d'aquesta primera orientació comunitària relatives a la protecció del medi ambient i a l'ús de fonts d'energia renovables, Catalunya ha establert altres objectius intermedis destinats a aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb el medi ambient i la diversitat, la prevenció de riscos naturals i l'ús d'energies renovables. Els objectius intermedis per a aquesta orientació es corresponen amb l'eix 2 del MENR (Medi ambient, desenvolupament sostenible i prevenció de riscos) i amb l'eix 3 (Transport i energia). També en l'eix 4 es desenvolupen objectius intermedis coherents amb aquesta orientació que impulsen un desenvolupament local urbà i afavoreixen la cohesió social del territori.

En relació amb l'orientació 2, "Millorar els coneixements i la innovació a favor del creixement", s'estableixen mesures comunitàries relatives a la inversió en R+D, la innovació tecnològica, la iniciativa empresarial, la promoció de la societat de la informació i la mi-

llora de l'accés al finançament. Catalunya, conscient de la bretxa tecnològica que existeix respecte a la resta de la UE, es proposa augmentar, tant en l'àmbit públic com en el privat, la inversió en recerca, desenvolupament i innovació. Aquestes inversions es destinaran especialment al sector privat i les pimes, donada la forta presència d'aquestes últimes a Catalunya i la importància que les empreses catalanes puguin incorporar els nous coneixements al mercat per continuar sent competitives.

Les accions esmentades s'acompanyaran de mesures destinades a la promoció de la transferència de tecnologia i la iniciativa empresarial. Per a aquest últim objectiu, es facilitarà l'accés al finançament a través de subvencions directes a les empreses perquè duguin a terme els seus projectes. A més, es fomentaran les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions, en resposta a l'orientació comunitària que promou la societat de la informació per a tots. Aquests objectius intermedis corresponen a l'eix 1 del MENR (Innovació i desenvolupament empresarial i de l'economia del coneixement).

A continuació, es mostra una taula com a síntesi de l'anàlisi feta:

Taula 13. Relació entre les orientacions estratègiques comunitàries (OEC) aplicables en el marc del programa operatiu FEDER i els objectius intermedis establerts per Catalunya per al període 2007-2013

OEC 2007-2013		MENR competitivitat	Objectius intermedis de Catalunya
Objectius	Mesures	FEDER	
O.1 Convertir la UE en un lloc més atractiu per invertir i treballar	O.1.1 Ampliar i millorar les infraestructures de transport	Eix 3	<ul style="list-style-type: none"> • Millorar la distribució modal del transport • Millorar la qualitat del transport públic interurbà com a factor clau en el desenvolupament d'una mobilitat sostenible
	O.1.2 Reforçar les sinergies entre protecció del medi ambient i creixement	Eix 2	<ul style="list-style-type: none"> • Aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb la conservació del medi ambient i la biodiversitat • Impulsar la prevenció de riscos naturals i riscos tecnològics
	O.1.3 Tractar l'ús intensiu de les fonts d'energia tradicionals a Europa	Eix 3	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciar l'estalvi energètic i les energies renovables
	O.1.4 Impulsar el desenvolupament local i urbà i la cohesió social i territorial	Eix 4	<ul style="list-style-type: none"> • Donar suport a la regeneració de zones urbanes i rurals degradades • Donar suport a la conservació del patrimoni històricocultural i natural, i potenciar les infraestructures turístiques
O.2 Millorar els coneixements i la innovació a favor del creixement	O.2.1 Augmentar i millorar la inversió en R+D+I	Eix 1	<ul style="list-style-type: none"> • Enfortir la capacitat en la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació
	O.2.2 Facilitar la innovació i promoure la iniciativa empresarial	Eix 1	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar l'esperit emprenedor i potenciar la creació i el desenvolupament de projectes empresarials
	O.2.3 Promoure la societat de la informació per a tots	Eix 1	<ul style="list-style-type: none"> • Fomentar les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions i el desenvolupament de polítiques d'R+D+I
	O.2.4 Millorar l'accés al finançament	Eix 1	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitar l'accés al finançament per part de la iniciativa empresarial

2.3.2. Anàlisi de la coherència entre els objectius intermedis de Catalunya i el Programa nacional de reformes

Per tal d'aconseguir els objectius esmentats en l'Estratègia de Lisboa l'Estat espanyol ha decidit estructurar la seva política econòmica al voltant de set eixos fonamentals, que conformen el *Programa nacional de reformes (PNR)* i que responen a les vint-i-quatre directrius integrades de la nova Estratègia de Lisboa.

Taula 13 bis. Relació d'eixos recollits en el *Programa nacional de reformes d'Espanya de 2005*

EIXOS DEL PROGRAMA NACIONAL DE REFORMES	
Eix 1.	Reforç de l'estabilitat macroeconòmica i pressupostària
Eix 2.	Pla estratègic d'infraestructures i transport (PEIT) i Programa d'actuacions per a la gestió i utilització de l'aigua (AGUA)
Eix 3.	Augment i millora del capital humà
Eix 4.	Estratègia d'R+D+I (Ingenio 2010).
Eix 5.	Més competència, millor regulació i eficiència de les administracions públiques i competitivitat
Eix 6.	Mercat de treball i diàleg social
Eix 7.	Pla de foment empresarial

L'eix 1 del Programa operatiu: "Innovació, desenvolupament empresarial, economia del coneixement i societat de la informació" respon als objectius establerts en l'eix 4 del PNR (Estratègia d'R+D+I) en el marc del Programa Ingenio 2010. Aquest programa estableix com a objectius prioritaris assolir el 2% del PIB destinat a l'R+D, arribar al 55% de la contribució del sector privat en inversió en R+D+I, i assolir el 7% del PIB destinat a les TIC, objectius que es desenvolupen a través dels programes Consolider, Zenit i Avanz@.

Les actuacions emmarcades en aquest eix estan orientades a desenvolupar l'economia del coneixement mitjançant inversions en infraestructures i serveis dirigits a modernitzar el sector públic i privat. Així s'assenyala en el Programa operatiu, en el qual Catalunya té com a objectiu intermedi impulsar i enfortir la capacitat en la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació millorant les infraestructures de recerca.

Igualment, es dona resposta als objectius de l'eix 7 del PNR (Pla de foment empresarial), que es dirigeix a millorar l'entorn empresarial amb actuacions juridicoadministratives, financeres, educatives i laborals, i actuacions orientades a fomentar la innovació. En aquest sentit, Catalunya assenyala com a objectius intermedis fomentar les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions, i el desenvolupament de polítiques d'R+D+I, facilitar l'accés al finançament per part de la iniciativa empresarial, afavorir la creació d'empreses i donar suport a noves iniciatives empresarials.

Els objectius de l'eix 2 del Programa operatiu, "Medi ambient i prevenció de riscos", coincideixen amb alguns dels objectius assenyalats en l'eix 2 del PNR. Els objectius intermedis del PO de Catalunya se centraran a aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb la conservació del medi ambient i la biodiversitat, i a impulsar actuacions per a la prevenció de riscos naturals i riscos tecnològics.

L'eix 3 del Programa operatiu, "Recursos energètics i accés a serveis de transport", desplega actuacions que es corresponen igualment amb l'eix 2 del PNR. Així, els objectius intermedis de Catalunya se centraran a dur a terme al llarg del període la millora de la distribució modal del transport i de la qualitat del transport públic interurbà com a factor clau per al desenvolupament d'una mobilitat sostenible.

L'eix 4 del Programa operatiu, "Desenvolupament local i urbà", no té correspondència directa amb el PNR, sinó amb les orientacions de la Comissió Europea en relació amb les polítiques de cohesió en matèria de desenvolupament urbà. En aquest sentit, els objectius intermedis que es despleguen en el Programa operatiu són donar suport a la regeneració de zones urbanes i rurals degradades, i a la conservació del patrimoni històricocultural i natural, i potenciar les infraestructures turístiques.

A continuació, es mostra una taula de síntesi de l'anàlisi feta:

Taula 14. Relació entre els objectius intermedis de Catalunya per al període 2007-2013 i el PNR

Eixos PO 2007-2013	Objectius intermedis	Eixos PNR	Directrius integrades per al creixement i l'ocupació 2005-2008
<ul style="list-style-type: none"> Eix 1: Innovació, desenvolupament empresarial, economia del coneixement i societat de la informació 	<ul style="list-style-type: none"> Enfortir la capacitat en la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació Fomentar les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions i el desenvolupament de polítiques d'R+D+I 	<ul style="list-style-type: none"> Eix 4: Estratègia d'R+D+I (Ingenio 2010) 	<ul style="list-style-type: none"> 7, 8, 9 i 10
	<ul style="list-style-type: none"> Facilitar l'accés al finançament per part de la iniciativa empresarial Fomentar l'esperit emprenedor i potenciar la creació i el desenvolupament de projectes empresarials 	<ul style="list-style-type: none"> Eix 7: Pla de foment empresarial 	<ul style="list-style-type: none"> 8, 13, 14 i 15
<ul style="list-style-type: none"> Eix 2: Medi ambient, prevenció de riscos 	<ul style="list-style-type: none"> Aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb la conservació del medi ambient i la biodiversitat Impulsar la prevenció de riscos naturals i riscos tecnològics 		<ul style="list-style-type: none"> 16 i 11

Taula 14. Relació entre els objectius intermedis de Catalunya per al període 2007-2013 i el PNR (Continuació)

Eixos PO 2007-2013	Objectius intermedis	Eixos PNR	Directrius integrades per al creixement i l'ocupació 2005-2008
<ul style="list-style-type: none"> Eix 3: Recursos energètics i accés a serveis de transport 	<ul style="list-style-type: none"> Millorar la distribució modal del transport Millorar la qualitat del transport públic interurbà com a factor clau en el desenvolupament d'una mobilitat sostenible 		<ul style="list-style-type: none"> 16 i 11
<ul style="list-style-type: none"> Eix 4: Desenvolupament sostenible local i urbà 	<ul style="list-style-type: none"> Donar suport a la regeneració de zones urbanes i rurals degradades Donar suport a la conservació del patrimoni historicocultural i natural, i potenciar les infraestructures turístiques 		

2.3.3. Anàlisi de la coherència entre els objectius intermedis de Catalunya i el Marc estratègic nacional de referència

A continuació, es presenta una anàlisi de la coherència entre els objectius intermedis establerts en el Programa operatiu FEDER 2007-2013 de Catalunya i les línies estratègiques establertes en els eixos del Marc estratègic nacional de referència d'Espanya 2007-2013 (MENR).

En el primer eix del MENR s'estableixen tres línies prioritàries d'intervenció: recerca, desenvolupament tecnològic i innovació, societat de la informació i desenvolupament empresarial.

La primera línia, recerca, desenvolupament tecnològic i innovació, posa especial èmfasi en la necessitat d'augmentar el percentatge de la inversió privada en R+D+I, de millorar l'aplicació de la innovació en el teixit empresarial i de potenciar els partenariats relacionats amb la innovació.

En l'apartat de societat de la informació es remarca tant la necessitat d'estimular el desenvolupament d'infraestructures, com d'emprendre accions orientades a fomentar la demanda per part de ciutadans, empreses i Administració pública.

Finalment, l'epígraf referent al desenvolupament empresarial està orientat a millorar la productivitat de les empreses i a corregir la pèrdua de competitivitat.

En la mateixa línia, el Programa operatiu FEDER 2007-2013 de Catalunya estableix la necessitat de millorar les condicions de la competitivitat de l'economia catalana. Per acon-

seguir-ho, s'han dissenyat una sèrie d'objectius intermedis orientats a fomentar la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació, la societat de la informació i el desenvolupament empresarial.

Concretament, els objectius intermedis establerts en el Programa operatiu FEDER 2007-2013 en relació amb la innovació, el desenvolupament empresarial i l'economia del coneixement volen enfortir la capacitat en la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació; fomentar les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions, i el desenvolupament de polítiques d'R+D+I; facilitar l'accés al finançament per part de la iniciativa empresarial, i fomentar l'esperit emprenedor i potenciar la creació i el desenvolupament de projectes empresarials.

El segon eix del MENR es concreta a través d'una sèrie d'actuacions orientades a fomentar el desenvolupament sostenible i la prevenció de riscos.

Aquest segon eix coincideix amb l'objectiu general del Programa operatiu FEDER 2007-2013 de Catalunya d'afavorir la sostenibilitat del desenvolupament, que es concreta mitjançant una sèrie d'objectius intermedis orientats a aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb la conservació del medi ambient i la biodiversitat, i a impulsar la prevenció de riscos naturals i riscos tecnològics.

En el tercer eix, el MENR se centra en qüestions relacionades amb recursos energètics i l'accés al transport. En aquesta línia, el Programa operatiu FEDER 2007-2013 de Catalunya estableix com a prioritat la millora de l'accessibilitat i la connectivitat i, per a això, determina uns objectius intermedis que pretenen millorar la distribució modal del transport i millorar la qualitat del transport públic interurbà com a factor clau per al desenvolupament de la mobilitat sostenible, així com potenciar l'estalvi energètic i les energies renovables per afavorir al desenvolupament sostenible.

Finalment, el MENR dedica un quart eix a fomentar el desenvolupament local i urbà, amb l'objectiu d'adaptar el nivell local als canvis demogràfics, mitjançant la diversificació d'activitats econòmiques locals.

De la mateixa manera, el Programa operatiu FEDER 2007-2013 de Catalunya preveu un eix prioritari orientat a impulsar el desenvolupament local i urbà, en el qual es dissenyen una sèrie d'objectius enfocats a donar suport a la regeneració de zones urbanes i a impulsar el potencial de desenvolupament local.

A continuació, es presenta una taula de síntesi de l'anàlisi de coherència feta:

Taula 15. Relació entre el MENR i els objectius intermedis de Catalunya per al període 2007-2013

Eixos del Marc estratègic nacional de referència	Objectius intermedis	
Eix 1: R+D+I, i desenvolupament empresarial i societat de la informació	<ul style="list-style-type: none"> • Recerca, desenvolupament tecnològic i innovació • Societat de la informació • Desenvolupament empresarial 	<ul style="list-style-type: none"> • Enfortir la capacitat en la recerca, el desenvolupament tecnològic i la innovació • Fomentar les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions, i el desenvolupament de polítiques d'R+D+I • Facilitar l'accés al finançament per part de la iniciativa empresarial • Fomentar l'esperit emprenedor i potenciar la creació i el desenvolupament de projectes empresarials
Eix 2: Medi ambient, desenvolupament sostenible i prevenció de riscos	<ul style="list-style-type: none"> • Medi ambient i desenvolupament sostenible • Energies renovables i objectius de Kyoto 	<ul style="list-style-type: none"> • Aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb la conservació del medi ambient i la biodiversitat • Impulsar la prevenció de riscos naturals i riscos tecnològics • Potenciar l'estalvi energètic i les energies renovables
Eix 3: Transport i energia	<ul style="list-style-type: none"> • Transport: equilibri territorial i accessibilitat • Energies renovables i objectius de Kyoto 	<ul style="list-style-type: none"> • Millorar la distribució modal del transport • Millorar la qualitat del transport públic interurbà com a factor clau per al desenvolupament de la mobilitat sostenible • Potenciar l'estalvi energètic i les energies renovables
Eix 4: Desenvolupament local i urbà, i infraestructures socials	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament local i urbà • Infraestructures socials 	<ul style="list-style-type: none"> • Donar suport a la regeneració de zones urbanes i rurals degradades • Donar suport a la conservació del patrimoni historicocultural i natural, i potenciar les infraestructures turístiques

2.4. Justificació de la concentració

Tal com estableix l'article 5 del Reglament (CE) 1080/2006 del Parlament Europeu i del Consell de 5 de juliol de 2006, relatiu al fons europeu de desenvolupament regional, i segons es desprèn de les necessitats detectades en el diagnòstic de situació de Catalunya, les actuacions en el Programa operatiu es concentren en les tres prioritats següents:

- Innovació, economia del coneixement, desenvolupament empresarial i societat del coneixement mitjançant, entre altres coses, la creació i l'enfortiment de l'economia regional d'innovació, les relacions sistèmiques entre els sectors públic i privat, les universitats i els centres tecnològics, i en particular:
 - a) Potenciació de la capacitat regional d'R+DT i innovació directament vinculades a objectius regionals de desenvolupament econòmic, donant suport als centres de competència de sectors o tecnologies específics; encoratjant les activitats d'R+DT industrial, les pimes i la transferència de tecnologia; desenvolupant la previsió tecnològica i l'avaluació comparativa internacional de les polítiques de foment de la innovació, i donant suport a la col·laboració interempresarial i a les polítiques conjuntes en matèria d'R+DT i innovació.
 - b) Foment de la innovació i de l'esperit empresarial en tots els sectors de l'economia local i regional mitjançant el suport a la comercialització per part de les pimes de nous o millors productes, processos i serveis, l'ajut a les xarxes d'empreses i agrupacions empresarials, la millora de l'accés al finançament per a les pimes, el foment de xarxes de cooperació entre empreses i centres de recerca i educació superior, i facilitant l'accés de les pimes als serveis de suport a les empreses i encoratjant la integració de tecnologies més netes i innovadores en les pimes.
 - c) Promoció de l'esperit empresarial, en particular facilitant l'explotació econòmica de noves idees i impulsant la creació de noves empreses per part de centres d'educació superior i de centres de recerca apropiats, i de les empreses ja establertes.
 - d) Creació d'instruments d'enginyeria financera i d'instal·lacions d'incubació que propiciïn la capacitat de recerca i desenvolupament tecnològic de les pimes i que fomentin l'esperit empresarial i la creació de noves empreses, especialment de pimes de coneixement intensiu.
 - e) Foment de l'accés a les TIC, de la seva adopció i utilització eficient per part de les pimes, afavorint l'accés a les xarxes, l'establiment de punts d'accés públic a Internet, l'equipament i el desenvolupament de serveis i aplicacions, en particular, mitjançant l'elaboració de plans d'acció destinats a les microempreses i a les empreses artesanals.
- Medi ambient i prevenció de riscos, i en particular:
 - a) Estímul de les inversions destinades a la rehabilitació d'espais físics, com ara terrenys desertitzats o contaminats, i de zones industrials abandonades i degradades.

- b) Foment del desenvolupament d'infraestructures relacionades amb la biodiversitat i les inversions en espais Natura 2000, on les inversions esmentades contribueixin al desenvolupament econòmic sostenible i/o a la diversificació de les zones rurals.
 - c) Elaboració de plans i mesures tendents a prevenir i gestionar els riscos naturals (tals com la desertització, les sequeres, els incendis i les inundacions) i tecnològics.
- Recursos energètics i accés a serveis de transports d'interès econòmic general, i en particular:
 - a) Foment de l'eficiència energètica i la producció d'energies renovables i desenvolupament de sistemes eficients de gestió de l'energia
 - b) Accessibilitat a través del desenvolupament d'infraestructures específiques per facilitar el transbord entre diferents modes de transport, inclòs el privat, mitjançant la creació i potenciació d'intercanviadors ferroviaris.
 - c) Mobilitat sostenible a través de la creació de carrils específics per a l'autobús en els corredors d'entrada a Barcelona i en les entrades de les principals àrees urbanes.

Finalment, tal com assenyalen les orientacions i recomanacions de la Comissió Europea en matèria de política de cohesió a les ciutats i la contribució urbana al creixement de les regions, una altra prioritat d'actuació en el Programa operatiu és el desenvolupament local i urbà sostenible. En aquest sentit, les actuacions que es despleguen en el Programa operatiu se centren particularment en les actuacions següents:

- a) Regeneració de zones urbanes i rurals degradades.
- b) Conservació del patrimoni historicocultural i natural, i potenciació de les infraestructures turístiques.

Es preveu que el 88% de la contribució comunitària es dugui a terme en territori urbà, i el 12% en zones rurals.

A continuació es presenta una taula resum de la concentració financera per eixos de la despesa prevista en el Programa operatiu.

EIXOS PRIORITARIS	TOTAL	PERCENTATGE
1. Economia del coneixement, innovació i desenvolupament empresarial	360.628.594	53,11
2. Medi ambient i prevenció de riscos	56.741.123	8,36
3. Recursos energètics i accés a servei de transports	113.700.993	16,74
4. Desenvolupament sostenible local i urbà	141.955.648	20,90
5. Assistència tècnica	6.047.870	0,89
TOTAL	679.074.228	100

En termes de programació financera, l'eix 1 és el que representa un percentatge més gran de despesa sobre el total del Programa operatiu. Així, un 53,1% dels recursos es destinen a les actuacions relatives a innovació, economia del coneixement, desenvolupament empresarial i societat del coneixement.

Les polítiques d'augment de la inversió en coneixement i reforç de la capacitat d'innovació de l'economia de la UE ocupen un lloc central en l'Estratègia de Lisboa per al creixement i l'ocupació. Així mateix, les directrius estratègiques comunitàries en matèria de cohesió 2007-2013 estableixen la necessitat de fomentar la innovació, l'esperit empresarial i el creixement de l'economia del coneixement per a la qual cosa s'afavoreix la recerca i la innovació, incloses les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

Tanmateix, tal com es desprèn del diagnòstic fet, Catalunya és molt lluny dels objectius de Lisboa i de la mitjana europea en matèria d'R+D. Segons les últimes dades de què es disposa, la despesa en R+D respecte al PIB compleix en un 45% els objectius de Lisboa. El 2005, aquesta taxa estava en l'1,35% i se situava, per tant, molt lluny del 3% fixat pel Consell Europeu per al 2010 i del 2% establert pel Pla nacional de reformes. Així mateix, l'esmentat resultat tampoc no aconsegueix l'objectiu de *l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana*, de febrer de 2005, mitjançant el qual es pretén assolir durant l'any 2008 una inversió en R+D+I del 3% del PIB.

Així, tenint en compte el compliment dels objectius de Lisboa en matèria d'innovació i desenvolupament i les necessitats d'inversió en R+D detectades a Catalunya, l'esforç financer més gran es destina a les actuacions de l'eix 1 (més de la meitat dels recursos es destinen a inversió en R+D).

Un altre dels objectius de la Comissió Europea en el marc dels fons estructurals i de cohesió és l'impuls del desenvolupament local i urbà (eix 4) com a via per estimular i fomentar el creixement econòmic, crear ocupació i riquesa, i millorar la qualitat de vida de les poblacions locals.

L'objectiu de desenvolupament sostenible local i urbà té un pes financer del 20,9% sobre l'ajut total programat.

Per determinar l'esmentada despesa s'han tingut en compte les orientacions i recomanacions de la Comissió Europea en matèria de política de cohesió en les ciutats i la contribució urbana al creixement de les regions.

Així doncs, aquesta partida pressupostària es destina a fomentar actuacions que tenen en compte les necessitats específiques de cada territori, així com els seus avantatges competitius, i que poden fomentar el desenvolupament local i urbà sostenible a llarg termini.

En aquest context, les actuacions que s'han de desenvolupar se centren en l'àmbit de la innovació local (desenvolupar àrees d'excel·lència empresarial i pols del coneixement, crear centres de difusió tecnològica, fomentar el desenvolupament de les tecnologies de la informació i la comunicació, facilitar l'accés dels ciutadans als esmentats recursos, ajudar els nous emprenedors a través de viviers d'empreses...), a aconseguir la rehabilitació dels sòls industrials i dels terrenys contaminats, a actuacions integrals orientades a evitar la degradació i millorar les condicions de vida en els esmentats territoris a través de la *Llei 2/2004, de 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen atenció especial* (Llei de barris), i a protegir i valoritzar el patrimoni natural i cultural per tal de donar suport al desenvolupament socioeconòmic i a la promoció de les riqueses naturals i culturals com a potencial per al desenvolupament del turisme sostenible.

Les actuacions de l'eix 3 de recursos energètics i accés a serveis de transport, dirigides a millorar l'accessibilitat i la mobilitat sostenible, igualment, assenyalen com a prioritari l'increment de l'eficiència energètica i el desenvolupament i l'aplicació de tecnologies respectuoses amb el medi ambient, i suposen un 16,74% de l'ajut.

Respecte a les actuacions previstes en l'eix 2, relatives a medi ambient i prevenció de riscos, el seu pes financer és del 8,36% sobre l'ajut total programat.

Respecte a aquest objectiu, a l'Agenda de Lisboa s'assenyala com a prioritària la utilització sostenible dels recursos i l'enfortiment de sinergies entre protecció del medi ambient i creixement. Igualment, s'assenyala com a prioritari l'increment de l'eficiència energètica i el desenvolupament i l'aplicació de tecnologies respectuoses amb el medi ambient.

Per acabar, les actuacions recollides en l'eix 5, relatives a assistència tècnica, tenen un pes financer del 0,9% sobre l'ajut total programat.

3. EIXOS PRIORITARIS

A partir de la correspondència entre els objectius intermedis del Programa operatiu de Catalunya i les directrius estratègiques comunitàries per als fons estructurals 2007-2013, exposades en l'apartat d'anàlisi de coherència, s'articula la proposta següent, basada en cinc eixos prioritaris:

- Eix 1: Economia del coneixement i innovació i desenvolupament empresarial
- Eix 2: Medi ambient i prevenció de riscos
- Eix 3: Recursos energètics i accés a serveis de transport
- Eix 4: Desenvolupament sostenible local i urbà
- Eix 5: Assistència tècnica

En aquest apartat es reflecteixen els objectius generals i prioritats de cada un dels eixos, les actuacions que es desenvoluparan i una relació dels indicadors estratègics i operatius que s'utilitzaran.

3.1. Eix 1. Economia del coneixement i innovació i desenvolupament empresarial

En el primer eix del Programa operatiu s'estableixen tres línies prioritàries d'intervenció:

1. Recerca, desenvolupament tecnològic i innovació
2. Desenvolupament empresarial
3. Societat de la informació

A continuació, es presenten per a cada una d'aquestes tres línies d'actuació els objectius generals i prioritats, les actuacions que es duran a terme i una relació dels indicadors estratègics i operatius per fer-ne el seguiment i l'avaluació.

a) Objectius generals i prioritats estratègiques

1. Recerca, desenvolupament tecnològic i innovació

En matèria de recerca, desenvolupament tecnològic i innovació, un objectiu fonamental és l'establiment de mecanismes d'impuls i desenvolupament d'àrees tecnològiques d'excel·lència a Catalunya que agrupin agents públics i privats en el marc de sectors, clústers, pols de competitivitat i innovació local, de manera que s'incrementi el potencial de coneixements i la divulgació d'aquests mateixos coneixements, així com l'estructuració d'actuacions transversals entre els esmentats entorns. En aquest sentit, els objectius i les prioritats es concreten en els següents aspectes:

- Identificació d'àrees d'excel·lència en R+DT+i, de segments estratègics de negoci (conjunt de mercats i sectors similars que comparteixen productes i/o tecnologies comunes), etc. per orientar les iniciatives i entorns innovadors existents en les àrees que tenen més potencial.
- Promoció d'entorns innovadors en les àrees no cobertes i detectades com a estratègiques.
- Increment del potencial de coneixements dels entorns esmentats i la seva divulgació en el teixit empresarial.
- Foment i instrumentalització de mecanismes de col·laboració entre els diferents entorns per aconseguir l'avenç tecnològic global.
- Possibilitat de dur a terme accions innovadores i experimentals
- Establiment dels mecanismes necessaris per posicionar Catalunya com a pionera en àmbits determinats de la recerca i la innovació en TIC. Així doncs, els objectius són coordinar els esforços en R+D i innovació en TIC, atreure inversió internacional, donar suport institucional a la recerca i innovació en TIC a Catalunya, estimular la creació d'empreses i potenciar les línies concretes de recerca. Els àmbits determinats de recerca i innovació en TIC en què es vol intervenir són els que es descriuen en el marc del projecte Tecnoregió, que pretén estimular el creixement del sector TIC a través de l'enfortiment dels vincles entre els agents públics i privats generadors d'R+D. Aquests àmbits són: mitjans audiovisuals, salut i e-infraestructures.

D'altra banda, un altre dels objectius generals per al període 2007-2013 és la connexió entre el coneixement científic i l'empresa. Per a això, és necessària la creació de sistemes que facilitin la prospectiva tecnològica, la valorització i la comercialització de la tecnologia a Catalunya.

- Suport a estructures de promoció, valorització i comercialització de tecnologia ubicades en centres creadors de coneixement (universitats, centres de recerca públics i privats, i altres centres creadors de tecnologia per a l'empresa) que facilitin la transferència al mercat.

Un altre objectiu prioritari per al període 2007-2013 és la creació i millora de les infraestructures i l'equipament de recerca i de desenvolupament tecnològic. Per aconseguir a Catalunya una economia competitiva i basada intensament en el coneixement és necessari dur a terme, en col·laboració amb les universitats i altres agents del sistema –en el marc del Pla de recerca i innovació de Catalunya 2005- 2008, del Pla d'infraestructures de recerca 2007-2012 i del Pla Ingenio nacional d'R+D+I–, inversions en infraestructures de recerca i de desenvolupament tecnològic. En aquest sentit, els objectius i les prioritats es concreten en els punts següents:

- Crear i potenciar centres de recerca públics i privats sense ànim de lucre que responguin a les necessitats de desenvolupament de Catalunya, a les demandes de les empreses i a les prioritats dels plans sectorials, de manera que constitueixin un element eficaç del sistema ciència-tecnologia-empresa.
- Promoure la recerca de qualitat i el foment de la recerca de caràcter multidisciplinari que sigui capaç de mobilitzar el coneixement complementari de diversos camps científics a favor de la solució dels problemes de la societat espanyola i europea.
- Fomentar l'equipament adequat de centres de recerca i desenvolupament tecnològic en els àmbits de la biomedicina i les ciències de la salut, concretament en les àrees de genòmica i proteòmica, en l'àmbit de les ciències experimentals i l'enginyeria, les àrees de bioenginyeria, nanotecnologies i fotònica, i en l'àmbit de les humanitats i les ciències socials, les àrees de paleontologia i paleoecologia.
- Promoure la creació de xarxes de cooperació entre centres de recerca.
- Potenciar la transferència de coneixements i de tecnologia del sector públic al privat, així com el suport a la creació d'empreses de base tecnològica, sorgides a partir d'iniciatives universitàries i de centres de recerca.

Finalment, amb l'objectiu de fomentar la utilització de productes i processos de producció que respectin el medi ambient, per al període 2007-2013 s'estableix com a prioritat la creació d'ajuts a pimes en els aspectes següents:

- Adopció i utilització de tecnologies anticontaminants i integració de tecnologies netes en els sistemes de producció de les empreses a través de la promoció de productes i serveis que puguin reduir els efectes ambientals adversos, per tal de contribuir, d'aquesta manera, a protegir el medi ambient i a fer un ús eficaç dels recursos.
- Introducció de sistemes eficaços de gestió mediambiental per reduir el cost inicial de l'ampliació de sistemes de gestió ambiental, i incentivar en les pimes la implantació d'aquests sistemes.

2. Desenvolupament empresarial

Amb l'objectiu de fomentar el desenvolupament empresarial de Catalunya es configuren com a àrees d'actuació, el suport a les pimes, la innovació i la competitivitat empresarials, i l'accés al finançament.

En primer lloc, i ja que a dia d'avui el teixit empresarial català està constituït per un 99,7% de pimes, un dels objectius és establir mecanismes i actuacions de suport a les pimes, en relació amb la dimensió i el creixement de les empreses en entorns innova-

dors, perquè realment tinguin capacitat d'abordar projectes innovadors i de més valor afegit, augmentin la seva productivitat i siguin competitives en un entorn global. En aquest sentit, els objectius i les prioritats se centren en els punts següents:

- Introduir les condicions d'entorn necessàries per afavorir el creixement de les pimes existents i la creació de noves empreses.
- Facilitar a les empreses la implementació de mesures que portin a aconseguir nivells òptims de productivitat i a arribar a la mitjana de l'Europa dels 15.
- Augmentar la base exportadora estable de les empreses catalanes, per a la qual cosa cal incidir en el procés d'internacionalització mitjançant accions encaminades directament a la promoció comercial de les empreses esmentades i mitjançant accions genèriques de caràcter sectorial.

En segon lloc, els objectius i les prioritats en matèria d'innovació i competitivitat es refereixen a les actuacions següents:

- Augmentar la capacitat real de les empreses de fer R+DT+i col·laborant amb tot tipus d'agents (publicoprivats) a escala local i internacional, a través d'acostar les necessitats de les empreses a l'oferta científicotecnològica.
- Disposar de les infraestructures de telecomunicacions necessàries en els polígons industrials de Catalunya per aconseguir una economia més competitiva i la formació d'un territori més cohesionat.
- Posar en funcionament una infraestructura de comunicacions que permeti establir una alta connectivitat interempresarial i donar accés a un punt neutre amb l'Anella Científica, i incrementar-ne així la competitivitat i projecció internacional.
- Identificar les línies d'activitat en què Catalunya pot tenir possibilitats de posicionar-se com a líder a escala internacional. Com a resultat d'una valoració de criteris com ara l'orientació al mercat, la capacitat empresarial, la capacitat de recerca, el potencial d'innovació en TIC i el potencial de creixement en un horitzó de cinc a set anys, s'han identificat tres línies d'activitat prioritàries: salut, mitjans audiovisuals i infraestructures digitals.

De la mateixa manera, en l'àmbit local, cal desenvolupar actuacions relatives a l'equipament de suport a l'economia del coneixement, la innovació i la transferència tecnològica, i la intermediació de la recerca bàsica i aplicada en l'empresa. En aquest sentit, es desenvoluparan petites infraestructures vinculades al coneixement, des de plans de viabilitat i d'obra fins a la seva realització. Dins d'aquestes infraestructures també s'inclouen espais de suport a emprenedors i a la consolidació d'empreses de creació recent i de xarxes de cooperació entre empreses.

Finalment, quant a l'accés al finançament, l'objectiu fonamental serà cobrir els buits que hi ha en el mercat de l'oferta financera per a pimes que en permetin el creixement en les seves diferents fases de desenvolupament per tal d'augmentar la dimensió global de les empreses a Catalunya. En aquest sentit, els objectius i les prioritats es concreten en els punts següents:

- Desenvolupar el mercat de capital per a pimes en fase d'arrencada, creixement i expansió: xarxes d'inversors privats (*Business Angels*) que inverteixin en la fase llavor (*seed*) i fons de capital risc per a les fases d'arrencada (*start-up*) i expansió.
- Crear el mercat de deute i instruments de garantia per a pimes que en facilitin el creixement.
- Atorgar ajuts no reemborsables combinats amb préstecs i avals financers per incentivar projectes d'R+D+I i la creació d'empreses.
- Impulsar l'oferta d'instruments financers adequats a les pimes innovadores i amb alt potencial de creixement durant les fases inicials del seu desenvolupament, i que facilitin la transferència de tecnologia de les universitats per a la creació d'empreses de base tecnològica.
- Disminuir les barreres d'entrada per a la inversió privada en pimes mitjançant la creació d'instruments i programes que redueixin les imperfeccions del mercat.

Així mateix, cal destacar que, amb l'objectiu de facilitar l'accés al finançament a micro-empreses i empreses mitjanes es preveu la possibilitat de desplegar JEREMIE com a instrument de finançament. Concretament, amb l'aplicació d'aquest instrument, es pretenen assolir els objectius següents:

- Augmentar el nombre de noves empreses amb alt potencial de creixement.
- Implicar el mercat financer en el desenvolupament de productes d'alta qualitat financera per impulsar el creixement i la competitivitat empresarial.
- Augmentar la inversió en R+D i fomentar la inversió privada.

Finalment, també es vol contribuir a augmentar la base exportadora d'empreses espanyoles, per a la qual cosa cal incidir en el procés d'internacionalització, tant mitjançant accions encaminades directament a la promoció comercial de les citades empreses com a través d'accions genèriques de caràcter sectorial.

3. Societat de la informació

Amb l'objectiu de fomentar la societat de la informació a Catalunya es configuren dues àrees prioritàries d'actuació: el desplegament d'una xarxa de telecomunicacions per tot

el territori i l'impuls de les TIC, especialment en l'àmbit de la salut i emergències. Així, els objectius i prioritats es concreten en els punts següents:

- Crear una xarxa d'emplaçaments de telecomunicacions per al desplegament d'equipament de radiocomunicacions, formada per emplaçaments existents i de nova construcció, i preparar-los per al desplegament de les noves xarxes TDT, DAB, UMTS i WiMAX. Es pretén aconseguir la cobertura global en tot el país dels serveis de radiodifusió, centrant l'actuació a solucionar el dèficit de cobertura existent en diverses zones de Catalunya.
- Augmentar l'ús efectiu de les comunicacions electròniques per fer activitats econòmiques i, particularment, per a les pimes i els serveis i les aplicacions per a la ciutadania.

b) Enfocament i actuacions

Els criteris de selecció d'operacions esmentats en la lletra a de l'article 65 del Reglament (CE) 1083/2006 consideren prioritaris els projectes i actuacions d'R+D+I científica i tecnològica que tinguin un impacte més gran en el desenvolupament regional i que satisfacin millor les necessitats del seu teixit productiu.

D'altra banda, entre les actuacions incloses en aquest eix n'hi ha algunes el destinatari principal de les quals són les pimes: la major part d'elles estan específicament dissenyades per ajudar a satisfer les necessitats de les petites i mitjanes empreses en matèria d'innovació tecnològica i organitzativa, internacionalització, accés a recursos financers per a la inversió productiva, serveis tecnològics i d'assessoria, etc. D'altra banda, les actuacions que no estiguin dirigides específicament a les pimes, hauran de preveure disposicions específiques per a aquest tipus d'empreses, tant referents als criteris de selecció de projectes, com a les modalitats d'aplicació i a les condicions de finançament que aquestes actuacions adoptin en relació amb les empreses esmentades. Addicionalment, les actuacions de què puguin beneficiar-se les grans empreses inclouran entre els seus criteris prioritaris de selecció de projectes l'impacte d'aquestes actuacions en les pimes, tant respecte a la seva capacitat de creació de teixit productiu format bàsicament per pimes, com a la incorporació de pimes com a socis dels mateixos projectes.

a) Recerca, desenvolupament tecnològic i innovació

Quant a l'establiment de mecanismes d'impuls i desenvolupament d'àrees tecnològiques d'excel·lència, les actuacions que es desenvoluparan són les següents:

- Estructuració de mesures d'impuls a iniciatives publicoprivades excel·lents amb clar impacte tecnològic, sectorial i de desenvolupament en àmbits emergents del coneixement (tecnologies de producció, nous materials, nanotecnologies, tecnologies de la informació i la comunicació, tecnologies energètiques, biotecnologies, ciències de l'organització...).

- Foment de nous consorcis publicoprivats tecnològics i/o sectorials detectats, mitjançant l'impuls i el suport a la creació de plataformes tecnològiques i innovadores, d'acord amb el teixit empresarial i potenciant la projecció exterior d'aquelles àrees que siguin excel·lents en l'espai regional de recerca i desenvolupament.
- Servei d'impuls i promoció de projectes empresarials en àmbits emergents del coneixement (tecnologies de producció, nous materials, nanotecnologies, tecnologies de la informació i la comunicació, tecnologies energètiques, biotecnologia, ciències de l'organització...), que siguin fonamentals per a la competitivitat particular de sectors estratègics i la competitivitat global a mitjà termini del conjunt de sectors productius.
- Creació de xarxes de coneixement (*knowledge networks*), impulsades per la mateixa Administració, que propiciïn la difusió de noves tecnologies en sectors, clústers i zones diferents dels que van ser concebuts.
- Mesures de suport específiques en entorns locals: promoció regional basada en les denominacions d'origen; suport a mercats locals sofisticats per a la validació tecnològica; activitats de benchmarking internacional.

Quant a la connexió entre el coneixement científic i l'empresa, les actuacions previstes són les següents:

- Mecanismes de suport a estructures professionals de promoció, valorització i comercialització de la tecnologia ubicades en els centres creadors de coneixement: universitats, centres de recerca públics i privats, i altres organismes intermedis d'R+D, com són els centres tecnològics, etc. que facilitin la transferència al mercat.
- Posada en marxa d'una entitat d'explotació tecnològica a Catalunya que contribueixi a la comercialització d'invençions i/o tecnologies avançades en el mercat local, regional i internacional. Aquesta entitat cobreix una funció encara no desenvolupada per les estructures de transferència de tecnologia existents a Catalunya fins al moment.

En matèria de promoció de la innovació tecnològica en les empreses, les actuacions que s'han de desenvolupar són les següents:

- Accions destinades a la creació i l'equipament adequat de centres i infraestructures de recerca i desenvolupament tecnològic en els àmbits de la biomedicina i les ciències de la salut, concretament en les àrees de genòmica i proteòmica, en l'àmbit de les ciències experimentals i l'enginyeria, concretament en les àrees de bioenginyeria, nanotecnologies i fotònica, i en l'àmbit de les humanitats i les ciències socials, concretament en les àrees de paleontologia i paleologia.

- Actuacions per a la creació i l' equipament adequat de grans instal·lacions científiques i tecnològiques.
- Estructures d'intermediació per a la transferència de coneixement entre universitats, centres de recerca i empreses.
- Projectes de recerca de qualitat per executar per part de centres públics d'R+D, centres privats d'R+D sense ànim de lucre i centres tecnològics.

Els projectes de recerca del Pla nacional d'R+D+I s'emmarcaran en diferents àmbits, entre els quals hi ha, entre altres, la biomedicina, la biotecnologia, les ciències i les tecnologies mediambientals, la nanociència i la nanotecnologia, els aliments funcionals, l'ecociència o la física de partícules.

- Creació, construcció i desenvolupament de centres de recerca.
- Equipament científicotecnològic.
- Petites infraestructures vinculades a l'R+D.
- Instrumentació i xarxes informàtiques de gran velocitat entre centres.
- Infraestructures de recerca i desenvolupament tecnològic en els centres del sistema nacional de salut.
- Foment de la creació d'estructures estables de recerca cooperativa entre centres públics de recerca.

Per implementar aquestes actuacions es preveu dur a terme convocatòries en concurrència competitiva, així com convenis de col·laboració entre les administracions i els organismes competents en R+DT. Finalment, quant a ajuts dirigits a les pimes per fomentar la utilització de productes i processos de producció que respectin el medi ambient, les actuacions previstes són les següents:

- Ajuts per a l'obtenció o renovació del distintiu de garantia de qualitat ambiental o etiqueta ecològica de la UE.
- Ajuts per implementar sistemes voluntaris de gestió ambiental.

b) Desenvolupament empresarial

El ventall d'actuacions previstes en l'àmbit empresarial en matèria d'innovació i competitivitat són les següents:

- Posar en marxa d'una xarxa LAN/WAN que permeti establir una alta connectivitat empresarial i accedir als recursos de supercomputació i treball col·laboratiu a institucions i empreses de disciplines com la biomèdica, l'audiovisual, l'automoció i l'aeronàutica.
- Potenciar l'arribada de diferents tecnologies en els polígons industrials per facilitar l'arribada de serveis de banda ampla, especialment i preferiblement duent a ter-

me la capillaritat de la Xarxa Oberta. Alternativament o addicionalment al desplegament de la fibra òptica, segons els casos, aprofitar els emplaçaments en els polígons d'altres serveis de telecomunicacions per implementar solucions tecnològiques, com l'ULL, el Wi-Fi, el WiMAX i l'UMTS, entre d'altres.

- Establir mesures de suport a la consecució del canvi estratègic i estructural de les pimes, mitjançant la diversificació, la creació de productes propis, l'entrada en altres activitats o sectors de més valor afegit, i el suport a la consecució de projectes d'R+DT+i; com a eix vertebrador per aconseguir l'adaptabilitat de les empreses al nou context socioeconòmic (en un primer estadi o fase) i la fertilització creuada entre empreses amb models de negoci caducs i empreses especialistes en mercats sofisticats (a curt termini).
- Dur a terme mesures per millorar la productivitat de les pimes a través del desenvolupament de projectes innovadors que suposin per a les empreses una reducció del temps de resposta al mercat, la reducció de costos i/o una millora en el servei.
- Establir un programa de suport a la generació de noves empreses tecnològiques a partir d'empreses madures (*spinn-out*), capturant les corbes d'experiència dels directius i les habilitats tecnològiques de la matriu. També es preveu incloure serveis d'acompanyament a l'empresa, així com incentius específics.
- Donar suport estratègic a empreses que estiguin en primera fase de creixement per accelerar-lo i obtenir una dimensió òptima en el mercat.

Addicionalment, es pretén dur a terme actuacions a escala local encaminades a millorar les condicions dels polígons industrials. Aquestes actuacions fan referència a la millora i l'adequació dels serveis bàsics i a la dotació d'infraestructures adequades, per tal de disposar d'entorns de qualitat dotats de les tecnologies més apropiades a l'empresa i de serveis cada vegada més específics.

Es tracta de projectes relacionats amb l'accessibilitat, les infraestructures bàsiques i complementàries, les telecomunicacions, els serveis avançats, la gestió integrada de recursos, els espais de concertació entre les associacions dels polígons i els ajuntaments, la gestió dels polígons, etc., que millorin la competitivitat global de les empreses.

Així mateix, es preveu desenvolupar les actuacions següents en el marc de l'economia del coneixement, la innovació i el desenvolupament empresarial:

- Desenvolupament de nous instruments i serveis per atreure i crear empreses globals i impulsar els sectors més creatius.
- Promoció del creixement empresarial d'empreses locals amb projecció global.

- Impuls de l'Administració electrònica com a eix d'atenció a la ciutadania.
- Acostament de les noves tecnologies a professionals i empreses per impulsar-ne l'ús i l'optimització, amb l'objectiu de millorar la competitivitat empresarial.
- Desenvolupament de línies de recerca de referència en la identificació de les tendències de mercat de treball i els nous sectors emergents.

Quant al foment de l'esperit empresarial les actuacions que s'han de realitzar són les següents:

- Establir un programa per fomentar la creació de noves empreses tecnològiques, innovadores i amb alt potencial de creixement, amb diverses actuacions d'atracció de nous projectes. Atorgar ajuts no retornables per a l'anàlisi de la viabilitat empresarial de projectes tecnològics i amb alt potencial de creixement (capital gènesi).
- Facilitar la creació de xarxes, el coneixement i l'accés a tots els serveis i instruments específics que ajudin a crear l'empresa i a fer que creixi. En aquest sentit es faran esforços per a la promoció de l'esperit emprenedor en les dones.

Quant a l'accés a finançament, es preveu dur a terme principalment les actuacions següents:

- Desenvolupament d'una línia de garanties per a pimes que faciliti el seu accés a productes financers que en permetin el creixement i el dimensionament òptim. Concretament, es prioritzaran els productes següents:
 - a) Empreses de base tecnològica en fase inicial: accés a crèdits subordinats o préstecs participatius.
 - b) Empreses amb alt potencial de creixement: garanties parcials que permetin l'accés a crèdits o préstecs participatius.
 - c) Inversions en R+D i transferència tecnològica: garanties per accedir a crèdits per al finançament dels projectes presentats en matèria d'R+D en condicions adequades.
- Potenciació del mercat de capital risc per a pimes, mitjançant el desenvolupament d'un programa de suport a la creació i consolidació de nous fons de capital risc, per a fases *start-up* i d'expansió.
- Establiment d'un programa de microcrèdits dirigits a empreses amb menys de 2 anys de vida per al finançament de nous actius productius, contractació de personal, circulants i despeses de formació.

- Suport a la creació de xarxes d'inversors privats mitjançant ajuts, formació i promoció. Concretament, la línia de garanties es dirigirà, d'una banda, a empreses amb altes perspectives de creixement que incorporin inversors externs al seu accionariat i, de l'altra, als inversors, mitjançant una garantia financera que minimitzi el risc percebut en una operació.

Altres mesures que es preveu dur a terme són el desenvolupament de programes específics per augmentar la disponibilitat d'inversió del sector privat en pimes (*investor readiness*) mitjançant formació, promoció i ajuts específics, i programes específics per augmentar la quantitat d'empreses en situació d'accedir a instruments de finançament privats (*investment readiness*), mitjançant formació, promoció i ajuts específics.

Per a la major part d'actuacions d'accés al finançament s'estudia la possibilitat de canalitzar-los a través de l'instrument JEREMIE.

D'altra banda, també es preveu dur a terme un ampli ventall d'actuacions desenvolupades per l'Institut Espanyol de Comerç Exterior (ICEX) encaminades a augmentar la base exportadora estable i a promocionar comercialment les empreses. Entre els principals grups d'actuacions previstes actualment hi ha les següents:

- Iniciació a l'exportació: "Aprèn a exportar" i el Pla d'iniciació a la promoció exterior (PIPE).
- Suport a la participació en fires internacionals: fires de pavelló oficial, fires de participació agrupada i suport a altres fires (fira EXPORTA).
- Realització de missions comercials: missions comercials inverses, missions comercials directes i missions d'estudi.
- Actuacions promocionals a l'exterior: plans sectorials, pla de promoció de marques espanyoles, Pla imatge moda.
- Consorcis i grups de promoció empresarial.
- Detecció d'oportunitats a l'exterior: Fons d'Ajut Integral a Projectes (FAIP), viatges d'assistència tècnica.
- Ajuts a la inversió i cooperació empresarial: trobades empresarials a Espanya i a l'exterior, Programa d'identificació i suport a noves iniciatives d'inversió a l'exterior (PIDINVER), Programa de prospecció d'inversions a l'exterior (PROSPINVER), Programa de suport a projectes d'inversió (PAPI).

c) Societat de la informació

Les principals accions que cal desenvolupar se centren en els àmbits següents:

- Desenvolupament d'inversions que garanteixin els serveis avançats en telecomunicacions en zones aïllades i/o amb problemes d'accessibilitat. Concretament, les actuacions per realitzar s'enfoquen a l'aprofitament de les infraestructures existents mitjançant la compartició i construcció de noves infraestructures allà on no n'hi hagi per garantir els àmbits d'actuació següents: televisió (donar cobertura a totes les poblacions amb més de 10 habitants, facilitar el desplegament de la TDT), telefonia mòbil (donar cobertura a totes les poblacions amb més de 10 habitants, facilitar el futur desplegament de l'UMTS), radiodifusió, TETRA i banda ampla rural (ampliar la cobertura dels serveis de radiodifusió sonora, TETRA i accés a la banda ampla sense fils, i facilitar el futur desplegament de la ràdio digital).
- Creació de les infraestructures i els serveis i continguts que donin suport a la e-salut potenciant l'ús de les TIC entre els professionals sanitaris i oferint serveis que millorin la qualitat de l'atenció a pacients i usuaris.
- Creació d'un servei que integri tots els cossos operatius de seguretat i emergències per poder donar una resposta ràpida, senzilla i eficaç en matèria d'urgències sanitàries, extinció d'incendis i salvaments, seguretat ciutadana i protecció civil.
- Actuacions innovadores que tinguin com a objecte experimentar mesures de suport a la innovació empresarial a partir de nous mètodes i dirigides a públics concrets (serveis electrònics per a la tramitació dels ajuts, digitalització i simplificació de processos, implantació d'eines avançades TIC...).

A tall indicatiu, aquest tipus d'actuacions s'adscriuran a la tipologia de despeses següent:

01 Activitats d'R+DT en centres de recerca

- Servei d'impuls i promoció de projectes empresarials en àmbits emergents del coneixement que siguin fonamentals per a la competitivitat particular de sectors estratègics i la competitivitat global a mitjà termini del conjunt de sectors productius.
- Projectes de recerca per executar per part de centres públics d'R+D, centres privats d'R+D sense ànim de lucre i centres tecnològics.

02 Infraestructura d'R+DT (instal·lacions, instruments i xarxes informàtiques d'alta velocitat per a la connexió de centres de recerca) i centres de qualificació en una tecnologia específica

- Projectes de dotació d'infraestructures i equipaments d'R+D+I.

- Accions destinades a la creació i l'equipament adequat de centres i infraestructures de recerca i desenvolupament tecnològic en els àmbits de la biomedicina i les ciències de la salut, en l'àmbit de les ciències experimentals i l'enginyeria, i en l'àmbit de les humanitats i les ciències socials.
- Infraestructures d'investigació i desenvolupament tecnològic en els centres del Sistema Nacional de Salut.
- Actuacions per a la creació, construcció i l'equipament adequat de centres de recerca i grans instal·lacions científiques i tecnològiques.
- Instrumentació i xarxes informàtiques de gran velocitat entre centres.

03 Transferència de tecnologia i millora de les xarxes de cooperació entre petites empreses (pimes), entre aquestes i altres empreses i universitats, centres d'ensenyament postsecundari de tot tipus, autoritats regionals, centres de recerca i enclavaments científics i tecnològics (parcs científics i tecnològics, tecnòpolis, etc.)

- Posada en marxa d'una entitat d'explotació tecnològica a Catalunya que contribueixi a la comercialització d'invençions i/o tecnologies avançades en el mercat local, regional i internacional.
- Mecanismes de suport a estructures professionals de promoció, valorització i comercialització de la tecnologia ubicades en els centres creadors de coneixement: universitats, centres de recerca públics, privats i altres organismes intermedis d'R+D, com són els centres tecnològics, etc. que facilitin la transferència al mercat.
- Estructures d'intermediació per a la transferència de coneixement entre universitats, centres de recerca i empreses.
- Estructuració de mesures d'impuls a iniciatives publicoprivades excel·lents amb clar impacte tecnològic, sectorial i de desenvolupament en àmbits emergents del coneixement.
- Creació de xarxes de coneixement (*knowledge networks*) que propiciïn la difusió de noves tecnologies en sectors, clústers i zones diferents dels que van ser concebuts.
- Foment de nous consorcis publicoprivats tecnològics i/o sectorials detectats, mitjançant l'impuls i el suport a la creació de plataformes tecnològiques innovadores, d'acord amb el teixit empresarial i potenciant la projecció exterior de les àrees que siguin excel·lents en l'espai regional de recerca i desenvolupament.
- Foment de la creació d'estructures estables d'investigació cooperativa entre centres públics d'investigació.

04 Ajuts per a R+DT, en particular per a les pimes (inclòs l'accés a serveis d'R+DT en centres de recerca)

- Mesures de suport a la consecució del canvi estratègic i estructural de les pimes mitjançant la diversificació, la creació de productes propis, l'entrada en altres activitats o sectors de més valor afegit, i el suport a la consecució de projectes d'R+DT+i; com a eix vertebrador per aconseguir l'adaptabilitat de les empreses al nou context socioeconòmic (en un primer estadi o fase) i la fertilització creuada entre empreses amb models de negoci caducs i empreses especialistes en mercats sofisticats (a curt termini).

05 Serveis avançats d'assistència a empreses i grups d'empreses

- Establiment d'un programa de microcrèdits dirigits a empreses amb menys de 2 anys de vida per al finançament de nous actius productius, contractació de personal, circulant i despeses de formació.
- Suport a la creació de xarxes d'inversors privats mitjançant ajuts, formació i promoció a empreses amb altes perspectives de creixement que incorporin inversors externs al seu accionariat, i als inversors, mitjançant una garantia financera que minimitzi el risc percebut en una operació.
- Suport estratègic a empreses que estiguin en primera fase de creixement per accelerar-ne el creixement i obtenir una dimensió òptima en el mercat.

06 Ajuts a les pimes per al foment de la utilització de productes i processos de producció que respectin el medi ambient

- Ajuts per implementar sistemes voluntaris de gestió ambiental.
- Ajuts per a l'obtenció o renovació del distintiu de garantia de qualitat ambiental o etiqueta ecològica de la UE.

07 Inversió en empreses directament relacionades amb la recerca i la innovació

- Programa de suport a la generació de noves empreses tecnològiques a partir d'empreses madures (*spin-out*), capturant les corbes d'experiència dels directius i les habilitats tecnològiques de la matriu. També es preveu incloure serveis d'acompanyament a l'empresa, així com incentius específics.

08 Altres inversions en empreses

- Actuacions desenvolupades per l'Institut Espanyol de Comerç Exterior (ICEX) encaminades a augmentar la base exportadora estable i a promocionar comercialment les empreses.
- Actuacions a escala local encaminades a millorar les condicions dels polígons industrials.
- Desenvolupament de nous instruments i serveis per atreure i crear empreses globals i impulsar els sectors més creatius.
- Promoció del creixement empresarial d'empreses locals amb projecció global.
- Programa per fomentar la creació de noves empreses tecnològiques, innovadores i amb alt potencial de creixement, amb diverses actuacions d'atracció de nous projectes.
- Facilitat per crear xarxes, coneixement i accés a tots els serveis i instruments específics que ajudin a la creació de l'empresa i al seu creixement. En aquest sentit es realitzaran esforços per a la promoció de l'esperit emprenedor en les dones.
- Desenvolupament d'una línia de garanties per a pimes que facilitin el seu accés a productes financers que en permetin el creixement i dimensionament òptim.
- Potenciació del mercat de capital risc per a pimes mitjançant el desenvolupament d'un programa de suport a la creació i consolidació de nous fons de capital risc per a fases *start-up* i d'expansió.

- Programes específics per augmentar la disponibilitat d'inversió del sector privat en pimes (*investor readiness*) mitjançant formació, promoció i ajuts específics, i programes específics per augmentar la quantitat d'empreses en situació d'accedir a instruments de finançament privats (*investment readiness*).

09 Altres mesures destinades a fomentar la recerca i innovació i l'esperit empresarial en les pimes

- Mesures per millorar la productivitat de les pimes a través del desenvolupament de projectes innovadors que suposin per a les empreses la reducció del temps de resposta al mercat, la reducció de costos i/o la millora en el servei.
- Acostament de les noves tecnologies a professionals i empreses per impulsar-ne l'ús i l'optimització, amb l'objectiu de millorar la competitivitat empresarial.
- Desenvolupament de línies de recerca de referència en la identificació de les tendències del mercat de treball i els nous sectors emergents.

11 Tecnologies de la informació i la comunicació (accés, seguretat, interoperabilitat, prevenció de riscos, recerca, innovació, contingut electrònic, etc.)

- Posada en marxa d'una xarxa LAN/WAN que permeti establir una alta connectivitat empresarial i accedir als recursos de supercomputació i treball col·laboratiu a institucions i empreses de disciplines com la biomèdica, l'audiovisual, l'automoció i l'aeronàutica.
- Potenciació de l'arribada de diferents tecnologies en els polígons industrials per facilitar l'arribada de serveis de banda ampla especialment i preferiblement duent a terme la capillaritat de la Xarxa Oberta. Alternativament o addicionalment al desplegament de la fibra òptica, segons els casos, aprofitament dels emplaçaments en els polígons d'altres serveis de telecomunicacions per implementar solucions tecnològiques com a l'ULL, el Wi-Fi, el Wi-MAX i l'UMTS, entre d'altres.
- Desenvolupament d'inversions que garanteixin els serveis avançats en telecomunicacions en zones aïllades i/o amb problemes d'accessibilitat.

13 Serveis i aplicacions per al ciutadà

- Creació de les infraestructures i els serveis i continguts que donin suport a l'e-salut potenciant l'ús de les TIC entre els professionals sanitaris i oferint serveis que millorin la qualitat de l'atenció a pacients i usuaris.
- Creació d'un servei que integri tots els cossos operatius de seguretat i emergències per poder donar una resposta ràpida, senzilla i eficaç en matèria d'urgències sanitàries, extinció d'incendis i salvaments, seguretat ciutadana i protecció civil.
- Impuls de l'Administració electrònica com a eix d'atenció a la ciutadania.

14 Serveis i aplicacions per a les pimes (comerç electrònic, ensenyament i formació, establiment de xarxes, etc.)

- Actuacions innovadores que tinguin com a objecte experimentar mesures de suport a la innovació empresarial a partir de nous mètodes i dirigides a públics concrets (serveis electrònics per a la tramitació d'ajuts, digitalització i simplificació de processos, implantació d'eines avançades TIC...).

EIX 1. INDICADORS ESTRATÈGICS I OPERATIUS

INDICADORS ESTRATÈGICS

Programa operatiu: CT - Programa operatiu FEDER de Catalunya

Objectiu: 02 - Competitivitat regional i ocupació

Eix	Indicador	Unitat de mesura	Valor inicial	Valor 2010	Valor 2013
1 Economia del coneixement i innovació i desenvolupament empresarial	1 Despesa R+D / PIB	%	1,36	2,6	3
	11 Dones que han utilitzat Internet en els últims 3 mesos/ Població total	%	49,5	58	62
	12 Despeses R+D del sector empreses IPSFL/ Despeses R+D	%	63,44	72,94	78,64
	20 Empreses exportadores/Total empreses	%	4,7	5,2	5,9
	22 Despeses corrents de les empreses destinades a la protecció ambiental / Nre. d'empreses	€ / empresa	690	1.034,4	1.149,9

INDICADORS OPERATIUS

Resum per eix

Programa operatiu: CT - Programa operatiu FEDER de Catalunya

Objectiu: 02 - Competitivitat regional i ocupació

Eix	Indicador	Unitat de mesura	Esperat 2010	Esperat 2013
1	Economia del coneixement i innovació			
	1 (4) Nombre de projectes d'R+D+I	nombre	416	873
	2 (5) Nombre de projectes de cooperació entre empreses i centres de recerca	nombre	82	145
	60 Nombre de centres d'R+D+I beneficiats	nombre	57	72
	68 Nombre d'empreses beneficiades	nombre	4.000	7.000
	70 Nombre d'agrupacions d'entitats o estructures de cooperació creades	nombre	1	1
	108 Nombre de projectes de caràcter mediambiental	nombre	68	137
	127 Ocupació associada. Nre. de persones participants en els projectes	nombre	1.785	3.126
	128 Ocupació associada. Nre. de dones participants en els projectes	nombre	750	1.375
	130 (8) Nombre d'empreses de nova creació recolzades [Tema prioritari 08]	nombre	400	700
	145 (9) Ocupació creada bruta	nombre	133	399
	146 (10) Inversió privada induïda	euros	15.000.000	55.000.000
	149 (7) Nombre de projectes [Tema prioritari 08]	nombre	5.205	9.108
	150 (11) Nombre de projectes [Temes prioritaris 10 -15]	nombre	7	7
	171 Nombre de projectes [Tema prioritari 06]	nombre	2	2
172 Nombre de projectes [Tema prioritari 09]	nombre	1	1	

3.2. Eix 2. Medi ambient i prevenció de riscos

En el segon eix del Programa operatiu s'estableix una línia prioritària d'intervenció:

1. Medi ambient i prevenció de riscos

A continuació es detallen per a aquesta línia d'actuació els objectius generals i prioritats, les actuacions per desenvolupar i una relació dels indicadors estratègics i operatius per a fer-ne el seguiment i l'avaluació.

a) Objectius generals i prioritats estratègiques

1. Medi ambient i prevenció de riscos

En matèria de promoció d'inversions relacionades amb la biodiversitat, els espais Xarxa Natura 2000 i la protecció i regeneració de l'entorn natural, l'objectiu bàsic i central de l'estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat biològica consisteix a invertir la tendència de reducció o pèrdua de la diversitat d'ecosistemes, espècies i dotacions genètiques que configuren la diversitat biològica a Catalunya, fins a aconseguir un estat de conservació satisfactori, que sigui alhora compatible amb un ús sostenible d'aquesta diversitat a tot el territori de Catalunya.

D'altra banda, el Pla general de política forestal 2007-2016 defineix les principals línies de treball en matèria forestal, que s'emmarquen en els principis del desenvolupament sostenible.

En aquest sentit, els objectius i les prioritats es concreten principalment en els punts següents:

- Mantenir la biodiversitat biològica mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i la flora i la fauna silvestres: dotar el territori de les infraestructures necessàries per a una correcta conservació dels espais naturals protegits de Catalunya i, especialment, dels espais inclosos en la Xarxa Natura 2000.
- Promocionar i millorar el coneixement dels diferents components de la diversitat biològica, i impulsar la recerca relacionada amb la seva conservació i ús sostenible, per tal de poder disposar d'aquesta manera d'una avaluació i seguiment efectius, així com de la seva actualització.
- Dur a terme la protecció hidrològica i de riscos naturals (incendis, erosió, prevenció de riudes, vendavals, allaus, despreniments, etc.) i les actuacions necessàries d'acord amb una política forestal integral en el conjunt del territori de Catalunya.

b) Enfocament i actuacions

1. Medi ambient i prevenció de riscos

Les principals actuacions previstes en l'àmbit mediambiental s'orienten als aspectes següents:

- Millora de les infraestructures i els serveis en els espais protegits (centres d'informació i recepció de visitants, albergs, centres d'interpretació del patrimoni natural i cultural –ecomuseus–). En aquest sentit, es dissenyaran i condicionaran aquests equipaments per tal que s'hi puguin desplaçar i ser acompanyats els menors i les persones dependents.
- Foment de l'ordenació de l'ús dels espais següents: itineraris i rutes de senyalització interpretativa, àrees d'esbarjo, miradors, torres d'observació d'aus i fauna, tanques interpretatives, passarel·les en zones humides. Igualment, dissenyaran i condicionaran aquests equipaments per tal que s'hi puguin desplaçar i ser acompanyats els menors i les persones dependents.
- Execució de les actuacions de restauració necessàries que permetin la recuperació integral d'espais naturals que presentin signes de degradació, i en general, les actuacions dirigides a reduir els impactes negatius que s'hi hagin produït i aconseguir un bon estat ecològic d'aquests espais (per exemple, reestructuració i retenció del sòl en espais amb sòl erosionat; restauració, perfilació del terreny en espais naturals amb pedreres antigues, etc.).
- Millora del sistema d'informació sobre el patrimoni natural, constitució de xarxes de monitoratge i seguiment dels sistemes naturals i la biodiversitat (com per exemple, sistemes d'observació, mesurament de fenòmens naturals o de processos evolutius per fer-hi intervencions correctores en cas necessari) i transferència de coneixements i de resultats de la recerca entre la comunitat científica i els gestors del medi natural, així com intercanvi d'experiències.
- Actuacions relacionades amb la prevenció de riscos naturals i catastròfics, com ara incendis, erosió, prevenció de danys per riuades, desprendiments o allaus i, per tant, obres d'hidrologia forestal, reforestacions, revegetacions, tractaments silvícoles, millores de la coberta vegetal, etc.
- Desenvolupament de projectes de tecnologies de la informació en temps real per a la prevenció de riuades i per al control de la qualitat.
- Actuacions, en l'àmbit local, d'identificació, tractament i recuperació de sòls i terrenys ocupats per infraestructures i instal·lacions industrials abandonades o degradades.

A tall indicatiu, aquest tipus d'actuacions s'adscriuran a la tipologia de despeses següent:

50 Rehabilitació de zones industrials i terrenys contaminats

- Actuacions, en l'àmbit local, d'identificació, tractament i recuperació de sòls i terrenys ocupats per infraestructures i instal·lacions industrials abandonades o degradades.

51 Foment de la protecció de la biodiversitat i la naturalesa (inclòs el programa Natura 2000)

- Millora de les infraestructures i els serveis en els espais protegits (centres d'informació i recepció de visitants, albergs, centres d'interpretació del patrimoni natural i cultural –ecomuseus–).
- Foment de l'ordenació de l'ús en els espais següents: itineraris i rutes de senyalització interpretativa, àrees d'esbarjo, miradors, torres d'observació d'aus i fauna, tanques interpretatives, passarel·les en zones humides.
- Actuacions de restauració necessàries que permetin la recuperació integral d'espais naturals que presentin signes de degradació i, en general, actuacions dirigides a reduir els impactes negatius que s'hi ha produït i a aconseguir un bon estat ecològic d'aquests espais.
- Millora del sistema d'informació sobre el patrimoni natural, constitució de xarxes de monitoratge i seguiment dels sistemes naturals i la biodiversitat i transferència de coneixements i de resultats de la recerca entre la comunitat científica i els gestors del medi natural, així com intercanvi d'experiències.

53 Prevenció de riscos (inclosa l'elaboració i aplicació de plans i mesures per prevenir i gestionar els riscos naturals i tecnològics)

- Actuacions relacionades amb la prevenció de riscos naturals i catastròfics: incendis, erosió, prevenció de danys per riuades, desprendiments o allaus i, per tant, obres d'hidrologia forestal, reforestacions, revegetacions, tractaments silvícoles, millores de la coberta vegetal, etc.
 - Desenvolupament de projectes de tecnologies de la informació en temps real per a la prevenció de riuades i per al control de la qualitat.
-

EIX 2. INDICADORS ESTRATÈGICS I OPERATIUS

INDICADORS ESTRATÈGICS

Programa operatiu: CT - Programa operatiu FEDER de Catalunya

Objectiu: 02 - Competitivitat regional i ocupació

Eix	Indicador	Unitat de mesura	Valor inicial	Valor 2010	Valor 2013	
2	Medi ambient i prevenció de riscos	35 Superfície mitjana cremada per incendis forestals / Superfície total	%	0,03	0,02	0,01

INDICADORS OPERATIUS

Resum per eix

Programa operatiu: CT - Programa operatiu FEDER de Catalunya

Objectiu: 02 - Competitivitat regional i ocupació

Eix	Indicador	Unitat de mesura	Esperat 2010	Esperat 2013	
2	Medi ambient i prevenció de riscos	5 (29) Àrea rehabilitada (ha) [Temes prioritaris 44 -47, 50]	hectàrees	6	16
		10 Actuacions desenvolupades en zones Xarxa Natura 2000	nombre	1	3
		160 (31) Nombre de projectes [Tema prioritari 53]	nombre	7	20

3.3. Eix 3. Recursos energètics i accés a serveis de transport

El tercer eix del Programa operatiu estableix tres línies prioritàries d'intervenció:

1. Accessibilitat
2. Mobilitat sostenible
3. Recursos energètics

A continuació es detallen per a cada una d'aquestes línies prioritàries els objectius generals i prioritats estratègiques, les actuacions per desenvolupar i una relació dels indicadors estratègics i operatius per fer-ne el seu seguiment i l'avaluació.

a) Objectius generals i prioritats estratègiques

1. Accessibilitat

En els últims anys a Catalunya s'està produint una tendència a incrementar el nombre de desplaçaments. Aquest fet, a més, està acompanyat d'una complexitat més gran de la mobilitat: els viatges són cada vegada més llargs i inclouen un nombre més elevat de transbords.

A aquest fenomen s'hi afegeixen les ampliacions de l'aeroport i del port de Barcelona, que duplicaran la capacitat actual de passatgers (i també de mercaderies), cosa que permetrà millorar la connectivitat internacional, tant en l'entorn metropolità com en el conjunt de Catalunya.

La configuració d'una xarxa ferroviària d'altres prestacions, tant de passatgers com de mercaderies, conjuntament amb la modernització de la xarxa ferroviària de rodalies i de les línies de metro haurà de garantir la connexió de les infraestructures principals.

En aquest context, adquireix rellevància la intermodalitat dels transports. Entesa com la característica d'un sistema de transports en virtut del qual s'utilitzen de manera integrada almenys dues maneres de transport diferents per completar una cadena de transport porta a porta, la intermodalitat ha de permetre, mitjançant un plantejament global, la utilització més racional de la capacitat de transport disponible.

En aquest sentit, i com a conseqüència de l'increment dels desplaçaments i de la necessitat de jerarquitzar funcionalment el sistema de transport, un dels objectius i prioritats del Programa operatiu és millorar i potenciar els punts de correspondència i d'intercanvi entre diferents formes de transport, de cara a facilitar l'efecte xarxa en tot el sistema de transport públic i a afavorir-ne l'efectivitat davant la competència del transport privat.

2. Mobilitat sostenible

Avui en dia la mobilitat és una necessitat bàsica i té un paper primordial en l'economia de les ciutats i en l'activitat diària dels ciutadans. D'una banda, la mobilitat es veu afectada per l'ús del sòl, les infraestructures, els canvis demogràfics, els canvis en el consum, etc. I d'altra banda, té un paper essencial en la vida quotidiana de les persones, ja que en depenen aspectes com el temps que s'inverteix a accedir als serveis bàsics (educació, sanitat, feina), la seguretat viària, el fet de disposar d'un entorn acollidor i saludable en l'aspecte ambiental, etc.

En aquest context, es fa necessari millorar la qualitat del transport públic interurbà amb l'objectiu de convertir-lo en una alternativa real al transport privat, per tal de garantir així el dret a la mobilitat del conjunt de la ciutadania i per tal de convertir-lo en un factor clau per al desenvolupament de la mobilitat sostenible.

L'objectiu principal és reduir els efectes derivats de la congestió viària sobre els serveis de transport públic col·lectiu per carretera i, d'aquesta manera, recuperar la quota de mercat per al transport públic.

Un altre dels objectius i prioritats és facilitar els desplaçaments de caràcter interurbà al col·lectiu femení, ja que aquest col·lectiu utilitza en major mesura el transport públic respecte al vehicle privat. Incrementant el nombre de serveis i reduint la quantitat de temps invertida en els desplaçaments, es contribueix a millorar la conciliació de la vida laboral i familiar, tant per als homes com per a les dones.

3. Recursos energètics

El Govern de la Generalitat assenyala les seves prioritats en l'àmbit energètic a través del Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015. Les prioritats esmentades posen èmfasi en les polítiques d'estalvi i eficiència energètica, la potenciació de fonts d'energia renovables i la disminució de la contaminació, el suport a l'R+D+I en l'àmbit de l'energia, la millora de l'accessibilitat a l'energia i la recerca de fiabilitat i qualitat dels subministraments. En aquest sentit, els objectius i prioritats es concreten en els punts següents:

- Facilitar l'acceleració d'inversions mitjançant ajuts, de manera que millori l'eficiència energètica i l'ús racional de l'energia.
- Estalviar energia i potenciar l'eficiència energètica amb l'objectiu d'aconseguir una disminució de l'1,7% anual de la intensitat energètica. Actualment, la intensitat energètica té un increment constant anual de l'1,6%.
- Conscienciar la ciutadania i millorar el coneixement i la formació que té en relació amb l'energia.

- Impulsar la implantació de fonts d'energia com l'energia solar-tèrmica, els aprofitaments energètics de la biomassa agrícola i forestal, i els biocombustibles per aconseguir els objectius fixats en el Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015:
 - Solar tèrmica 1.250.000 m²
 - Solar fotovoltaica 100 MW
 - Biogàs 120 MWe
 - Biomassa tèrmica 360.570 n tep/any
- Donar suport al desenvolupament de tecnologies com la solar fotovoltaica, la geotèrmica i l'energia per ones, entre d'altres, que actualment estan en fase de recerca i desenvolupament.

b) Enfocament i actuacions

1. Accessibilitat

Les actuacions previstes en aquest àmbit pretenen desenvolupar infraestructures específiques per facilitar el transbord entre diferents modes de transport, inclòs el privat, mitjançant la creació i potenciació d'intercanviadors ferroviaris. Aquests intercanviadors, a més, han de garantir una bona connexió amb la xarxa d'autobusos interurbans i urbans, dependent de l'àmbit territorial d'actuació, i la connexió amb altres formes de transport, com és el cas del transport portuari i aeroportuari.

En aquest sentit, es duen a terme diversos projectes de transport amb l'objectiu que l'entorn metropolità i els municipis del Baix Llobregat gaudeixin d'una mobilitat més gran i de comunicacions millors. Concretament, un dels projectes que hi ha previst dur a terme és la nova estació intermodal del Baix Llobregat. Aquesta nova estació, situada al municipi del Prat de Llobregat, ha de ser la terminal ferroviària de Barcelona i la gran estació del TGV del Baix Llobregat. L'esmentada estació es convertirà en un intercanviador en què confluiran totes les línies ferroviàries (alta velocitat, llarg recorregut, regionals, rodalies...) i les línies L1 i L9 del metro. Així mateix, les línies de rodalies i el metro connectaran aquesta estació amb les terminals de l'aeroport, cosa que farà més còmode i atractiu el desplaçament. D'aquesta manera, es vol que aquesta nova infraestructura presenti:

- un nou eix de centralitat metropolitana,
- un revulsiu urbanístic per a la transformació d'antics espais industrials degradats del municipi del Prat de Llobregat i
- una eina per promoure la intermodalitat de diverses formes de transport.

2. Mobilitat sostenible

La xarxa viària existent, inevitablement congestionada en les hores punta, no permet desenvolupar el gran potencial de la xarxa metropolitana d'autobusos. Concretament, s'observa que la xarxa d'autobusos interurbans de Catalunya no disposa de reserva de pas en cap dels trams viaris situats fora dels nuclis urbans; així, l'autobús es veu obligat a compartir la calçada amb els vehicles privats al llarg de tota la xarxa, sense possibilitat d'evitar els problemes derivats de la congestió del trànsit, especialment a la Regió Metropolitana de Barcelona.

Aquest fet provoca que la fiabilitat del servei, tant en freqüència com en temps de viatge, quedi afectada, cosa que implica la disminució de la competitivitat del servei.

Així mateix, les principals entrades de Barcelona tenen, en les hores punta i al llarg de la major part del dia, nivells de servei molt reduïts, amb una demanda de transport públic per carretera molt elevada. És per això que es fa necessària la creació de corredors que puguin donar prioritat a l'autobús.

Davant d'aquesta situació, es pretén impulsar un programa per implantar una xarxa de carrils bus interurbans en un conjunt de vies estratègiques de la Regió Metropolitana de Barcelona.

D'aquesta manera, i per facilitar el transport públic per carretera, es planteja la creació de corredors metropolitans de transport públic per superfície en àrees amb una alta necessitat de servei de transport públic, tant per donar servei a la demanda interna de l'àmbit com per connectar amb la xarxa ferroviària.

Els corredors metropolitans consisteixen, entre altres mesures, en la creació de carrils específics per a l'autobús als corredors d'entrada de les principals àrees urbanes. Concretament, una de les opcions per a les principals entrades a Barcelona consisteix a desenvolupar els anomenats *Carril bus i Carril bus - VAO (vehicles d'alta ocupació) segregats*, que consisteix en una plataforma segregada per a l'autobús que es comparteix amb els vehicles privats d'alta ocupació.

A diferència dels carrils bus urbans, la majoria dels quals han pogut ser implantats pels mateixos ajuntaments amb una simple resenyalització de les marques viàries per ajustar l'ample dels carrils a la circulació general, la introducció de carrils bus en grans artèries interurbanes sense reduir-ne la capacitat actual requereix actuacions d'infraestructura més complexes i amb un cost d'inversió més elevat. Amb l'objectiu de rendibilitzar l'elevada inversió de les actuacions i afavorir el creixement del nombre de passatgers per vehicle en els vehicles privats, per alguns d'aquests carrils també hi podran circular vehicles d'alta ocupació en què hi hagi dos passatgers o més.

3. Recursos energètics

Les principals actuacions previstes en l'àmbit energètic s'orienten als aspectes següents:

- Desplegament d'accions directes dirigides a l'estalvi i l'eficiència energètica, com la incorporació de l'eficiència en la nova edificació; la renovació de la climatització, l'enllumenat i els aparells domèstics per equips més eficients; el foment de l'ús del transport públic, i la millora de l'eficiència energètica del parc de vehicles.
- Desplegament d'ajuts econòmics per millorar el coneixement i els resultats de l'aplicació de determinades tecnologies energètiques ja desenvolupades però poc aplicades, així com per facilitar l'externalització de la gestió energètica mitjançant empreses de serveis energètics.
- Actuacions per conscienciar la ciutadania i per millorar el coneixement i la formació que té en relació amb l'energia.
- Desenvolupament d'energies renovables, com la biomassa, gràcies a l'establiment de convocatòries d'ajuts a empreses, programes de construcció de centrals de generació elèctrica a partir de biomassa agrícola i forestal, accions de sensibilització i comunicació, foment del cooperativisme i l'associacionisme de propietaris forestals, impuls a la utilització per a usos energètics de cultius basats en espècies de creixement ràpid.
- Foment d'energies renovables, com els biocarburants, impulsant la construcció de plantes de generació de biodièsel a partir d'olis vegetals usats i d'olis crus de cultius d'oleaginoses, i la creació d'un laboratori de referència per a l'anàlisi i la inspecció del biodièsel.
- Impuls de les energies renovables com el biogàs, definint i gestionant una línia d'ajuts per a la construcció d'instal·lacions d'aprofitament energètic del biogàs, especialment el generat a partir de residus en granges de ramaderia.
- Suport a projectes innovadors en altres tipus d'energia renovable, com poden ser l'energia solar tèrmica i la solar fotovoltaica, o l'ús de residus com a combustibles tèrmics.
- Suport a projectes d'aprofitament d'energies renovables en els àmbits de la biomassa tèrmica, el biogàs, l'energia solar tèrmica i la solar fotovoltaica aïllada.

A tall indicatiu, aquest tipus d'actuacions s'adscriuran a la tipologia de despeses següent:

25 Transport urbà

- Creació de corredors metropolitans de transport públic per superfície en àrees amb una alta necessitat de servei de transport públic.

26 Transport multimodal

- Les actuacions previstes en aquest àmbit pretenen desenvolupar infraestructures específiques per facilitar el transbord entre diferents tipus de transport, inclòs el privat, mitjançant la creació i potenciació d'intercanviadors ferroviaris.

42 Energia renovable: hidroelèctrica, geotèrmica i altres

- Desenvolupament d'energies renovables com la biomassa, desenvolupant convocatòries d'ajuts a empreses, programes de construcció de centrals de generació elèctrica a partir de biomassa agrícola i forestal, accions de sensibilització i comunicació, foment del cooperativisme i l'associacionisme de propietaris forestals, impuls a la utilització per a usos energètics de cultius basats en espècies de creixement ràpid.
- Foment d'energies renovables com els biocarburants, impulsant la construcció de plantes de generació de biodièsel a partir d'olis vegetals usats i d'olis crus de cultius d'oleaginoses, i la creació d'un laboratori de referència per a l'anàlisi i la inspecció del biodièsel.
- Impuls de les energies renovables com el biogàs, definint i gestionant una línia d'ajuts per a la construcció d'instal·lacions d'aprofitament energètic del biogàs, especialment el generat a partir de residus en granges de ramaderia.
- Suport a l'R+D en altres tipus d'energia renovable, com poden ser l'energia solar tèrmica i la solar fotovoltaica, o l'ús de residus com a combustibles tèrmics.
- Ordre de subvenció anual per a projectes d'aprofitament d'energies renovables en els àmbits de la biomassa tèrmica, el biogàs, l'energia solar tèrmica i la solar fotovoltaica aïllada.

43 Eficiència energètica, cogeneració i gestió energètica

- Desplegament d'accions directes dirigides a l'estalvi i l'eficiència energètica, com la incorporació de l'eficiència en la nova edificació; la renovació de climatització, l'enllumenat i els aparells domèstics per equips més eficients; el foment de l'ús del transport públic, i la millora de l'eficiència energètica del parc de vehicles.
 - Desplegament d'ajuts econòmics per millorar el coneixement i els resultats de l'aplicació de determinades tecnologies energètiques ja desenvolupades però poc aplicades, així com per facilitar l'externalització de la gestió energètica mitjançant empreses de serveis energètics.
 - Actuacions per conscienciar la ciutadania i per millorar el coneixement i la formació que té en relació amb l'energia.
-

EIX 3. INDICADORS ESTRATÈGICS I OPERATIUS

INDICADORS ESTRATÈGICS

Programa operatiu: CT - Programa operatiu FEDER de Catalunya

Objectiu: 02 - Competitivitat regional i ocupació

Eix	Indicador	Unitat de mesura	Valor inicial	Valor 2010	Valor 2013
3 Recursos energètics i accés a serveis de transports	42 Km de línies fèrries / 1.000 km ²	km / 1.000 km ²	42,4	57	66,7
	44 Potència en energies renovables (sense incloure la hidràulica) / Potència instal·lada	%	4,5	8,5	14,9
	47 Viatgers de transport regular urbà	milers de viatgers / any	680.034	681.020	681.560

INDICADORS OPERATIUS

Resum per eix

Programa operatiu: CT - Programa operatiu FEDER de Catalunya

Objectiu: 02 - Competitivitat regional i ocupació

Eix	Indicador	Unitat de mesura	Esperat 2010	Esperat 2013
3 Recursos energètics i accés a serveis	17 Actuacions de promoció i foment de l'ús del transport públic	nombre	1	2
	39 Infraestructures multimodals creades	nombre	0	1
	151 (13) Nombre de projectes [Temes prioritari 16, 17, 20-23, 25]	nombre	1	2
	157 (23) Nombre de projectes [Temes prioritari 39-42]	nombre	2	2
	177 Nombre de projectes [Tema prioritari 43]	nombre	4	4

3.4. Eix 4. Desenvolupament sostenible local i urbà

El desenvolupament local i urbà es configura com un eix principal de la programació FEDER 2007-2013, seguint les directrius comunitàries en matèria de política de cohesió, en què les ciutats i àrees urbanes adquireixen una especial rellevància pel fet de ser centre i motor de desenvolupament, ja que articulen el territori a través de la innovació, l'atracció de capitals i la creació d'ocupació a cada regió.

En aquest sentit, les orientacions estratègiques comunitàries 2007-2013 concedeixen una atenció especial a les necessitats específiques de determinats territoris, com són les zones urbanes i rurals, i estimulen l'aplicació d'un enfocament integrat de la política de cohesió, que no solament ha d'afavorir el creixement i l'ocupació, sinó també perseguir objectius socials i mediambientals.

Així mateix, el nou Reglament 1083/2006 ressalta la incorporació de les prioritats comunitàries en matèria de desenvolupament sostenible, segons el que s'ha especificat en els consells europeus de Lisboa i de Gotemburg:

- Atorga importància al desenvolupament urbà sostenible i a la contribució de les ciutats al desenvolupament regional, donant més relleu a la programació, a fi d'afavorir la regeneració urbana.
- Incideix en la necessitat d'intervenir més intensament en les zones que pateixen desavantatges naturals (certes illes, zones muntanyoses i zones escassament poblades) a fi de fer front a les dificultats especials que planteja el seu desenvolupament.

Igualment, la mateixa Comissió reconeix que l'èxit de les estratègies comunitàries es deu en gran part al compromís i l'acció dels actors regionals i locals, i fonamentalment a aquests darrers, atès que és a escala local on:

- millor es pot explotar el potencial de creació d'ocupació en els serveis, medi ambient, fabricació de productes i béns locals, millora de l'habitatge, seguretat, cultura i esport;
- es posen en marxa els serveis per ajudar a integrar les persones més vulnerables de les nostres societats.

En conseqüència, molts dels projectes cofinançats pel FEDER transcorreran necessàriament en l'àmbit local, cosa que indica un cert caràcter transversal en les actuacions relatives al desenvolupament local i urbà en relació amb la resta dels eixos previstos en l'estratègia nacional.

A més, l'existència d'aquest eix està justificada per l'augment de la concentració de la població en zones urbanes, de manera que és crucial, no només en el territori espanyol

sinó a tot el territori europeu, atendre les necessitats que sorgeixen com a conseqüència d'aquesta realitat demogràfica, i atendre les necessitats de sostenibilitat urbana si es vol assolir un desenvolupament sostenible global i que les ciutats continuïn sent veritables motors de creixement.

En aquest sentit, el document de treball de la Comissió Política de Cohesió i Ciutats, *La contribució urbana al creixement i l'ocupació a les regions*,⁵ afirma que la dimensió urbana és necessària per contribuir a superar els errors de mercat que subjauen en la desocupació urbana i l'exclusió social, i permetre així un desenvolupament sostenible basat en polítiques econòmiques, laborals, socials i mediambientals.

L'impuls del desenvolupament sostenible constitueix una de les prioritats de la Comissió Europea. En aquest sentit, l'Estratègia de Lisboa incorpora els principis de sostenibilitat des d'una perspectiva social, econòmica i mediambiental. Així mateix, la Directriu estratègica integrada 11, *Fomentar la utilització sostenible dels recursos i reforçar les sinergies entre la protecció del medi ambient i el creixement*, inclou la sostenibilitat en l'agenda per al creixement i l'ocupació. En aquesta línia, les OEC estableixen com a necessitats la creació de sinergies entre la protecció del medi ambient i el creixement, la reforma del sector productiu energètic i l'augment de la quota d'energia produïda mitjançant fonts renovables.

El PNR estableix la necessitat d'aconseguir un creixement compatible amb la conservació del medi ambient i la diversitat, i d'impulsar accions a favor de la prevenció de riscos naturals i tecnològics.

D'altra banda, el MENR estableix un eix específic orientat al desenvolupament rural i urbà sota els principis de sostenibilitat. Concretament, destaca la necessitat de reforçar la cohesió social en el desenvolupament local, promovent la integració social, cultural i econòmica.

En aquest context, el Programa operatiu FEDER 2007-2013 de Catalunya inclou el principi de sostenibilitat de manera transversal i, a més, dedica un dels seus eixos a fomentar el desenvolupament local, i posa una atenció especial a la seva dimensió urbana.

Concretament, pel que fa al primer objectiu, afavorir la sostenibilitat del desenvolupament, es pretén aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb la conservació del medi ambient i la biodiversitat, potenciar les energies renovables, impulsar la prevenció de riscos naturals i tecnològics, i fomentar el transport urbà net.

En el cas del desenvolupament local i urbà, s'estableixen dues prioritats: el suport a la regeneració de zones urbanes i l'impuls al desenvolupament local. Concretament, el

⁵ Com (2206) 385 final.

Programa operatiu 2007-2013 estableix dues grans línies prioritàries d'intervenció encaminades a fomentar el desenvolupament local: regenerar les zones urbanes degradades i potenciar la conservació del patrimoni historicocultural i natural, i el desenvolupament de les infraestructures turístiques.

Concretament, pel que fa a la regeneració de zones urbanes degradades, l'objectiu és dur a terme actuacions orientades, a través del que preveu la Llei 2/2004, de 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen atenció especial, a la rehabilitació física, social i econòmica d'àrees urbanes d'atenció especial, així com a donar continuïtat a la iniciativa comunitària URBAN.

Quant a potenciar el patrimoni historicocultural i natural, i desenvolupar les infraestructures turístiques, es pretén dur a terme actuacions a escala local orientades a augmentar la competitivitat del sector turístic, així com a fomentar la preservació del patrimoni historicocultural i natural, amb l'objectiu de compatibilitzar el desenvolupament local amb la sostenibilitat mediambiental.

Dins l'enfocament estratègic d'aquest eix, i com a marc de promoció d'un desenvolupament urbà sostenible, els ens locals hauran de fomentar la posada en marxa de l'Agenda 21.

En aquest sentit, el quart eix del Programa operatiu s'estructura partint de dues línies prioritàries d'intervenció:

1. Regeneració de zones urbanes i rurals degradades.
2. Conservació del patrimoni historicocultural i natural, i potenciació de les infraestructures turístiques.

A continuació, es detallen per a cada una d'aquestes dues línies prioritàries els objectius generals i les prioritats, les actuacions per desenvolupar i una relació dels indicadors estratègics i operatius necessaris per fer-ne el seguiment i l'avaluació.

a) Objectius i prioritats estratègiques

1. Regeneració de zones urbanes i rurals degradades

En matèria de desenvolupament sostenible local i urbà, un dels objectius prioritaris per al període de programació 2007-2013 és dur a terme actuacions de caràcter integral destinades a la rehabilitació física, el foment del benestar social i la dinamització econòmica d'àrees urbanes d'atenció especial.

Atesa la diversificació dels problemes urbans, els objectius que es pretenen assolir amb les actuacions d'aquests eixos són els següents:

1. Regenerar zones urbanes d'atenció especial que comportin un procés de regressió urbanística lligat a un problema demogràfic, social i econòmic amb dèficits socials.
2. Elevar la competitivitat i aconseguir un desenvolupament més equilibrat entre les ciutats econòmicament més fortes i la resta de la xarxa urbana, a través d'accions que combinin el desenvolupament econòmic, el foment de l'ocupació en condicions d'igualtat entre dones i homes, la inclusió social i la recuperació i preservació mediambiental, com poden ser les accions següents:
 - Fomentar la iniciativa empresarial, l'ocupació local i el desenvolupament comunitari.
 - Rehabilitar l'entorn físic, reurbanitzant antics solars industrials i conservant i desenvolupant el patrimoni històric i cultural.
 - Reforçar la cohesió social, promovent la integració social, cultural i econòmica.

Partint del que estableix la política de cohesió, les especificitats de la situació actual espanyola i les recomanacions recollides en la comunicació de la Comissió al Consell Europeu i al Parlament Europeu, *Política de cohesió i ciutats: La contribució urbana al creixement i l'ocupació a les regions*, en el MENR es defineixen com a objectius generals la millora dels serveis i les oportunitats a escala local –tenint en compte la importància del turisme i la seva sostenibilitat–, amb la qual cosa es busca l'adaptació als forts canvis demogràfics.

Les actuacions d'aquest eix contribuiran a l'Objectiu estratègic 1, *Convertir Espanya en un lloc més atractiu per invertir i treballar*.

2. Conservació del patrimoni historicocultural i natural, i potenciació de les infraestructures turístiques

La segona gran prioritat respecte al desenvolupament local se centra en la preservació del patrimoni historicocultural i natural del territori i en la promoció d'activitats turístiques.

Tal com s'ha exposat en el diagnòstic, es pot destacar que el sector turístic català s'ha convertit en un dels principals motors econòmics de la comunitat autònoma, tant respecte a població ocupada com a la seva aportació al PIB.

És per això que, davant la competència cada vegada més gran d'altres territoris amb un atractiu turístic semblant, l'objectiu de les actuacions dutes a terme en el marc d'aquest eix estarà encaminat a augmentar la competitivitat de l'oferta turística catalana.

A més, es pretén desenvolupar un conjunt d'actuacions orientades a fomentar la conservació del patrimoni historicocultural i natural com a mecanisme per garantir el desenvolupament local sostenible.

Dins d'aquest àmbit d'actuació es vol, a més, potenciar especialment l'accés de les dones a les infraestructures culturals, i augmentar el seu grau d'ocupabilitat en el sector serveis.

Concretament, les actuacions previstes pretenen el següent:

- Promoure els actius naturals i valorar el patrimoni natural.
- Millorar l'oferta actual de serveis turístics i culturals.
- Fomentar la protecció, rehabilitació i preservació del patrimoni cultural.

b) Enfocament i actuacions

1. Regeneració de zones urbanes i rurals degradades

Pel que fa a la regeneració de zones urbanes i rurals degradades, el Govern de la Generalitat de Catalunya disposa de la Llei 2/2004, de 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen atenció especial (Llei de barris) com a instrument de canalització d'intervencions en partenariat amb les administracions locals.

Segons es desprèn de la mateixa llei, els objectius d'actuació prioritaris se centraran a portar a terme actuacions de regeneració urbana en les àrees d'atenció especial.

Concretament, tindran prioritats les àrees que pateixin algun dels problemes següents:

- a) Un procés de regressió urbanística, com la degradació progressiva de l'edificació o la falta de qualitat de la urbanització.
- b) Un problema demogràfic causat per la pèrdua o l'envelliment de la població, o bé per un creixement massa accelerat.
- c) Problemes econòmics, socials o ambientals especialment greus.
- d) La persistència de dèficits socials i urbans importants.

Concretament, dins aquestes àrees d'atenció especial, les actuacions prioritàries s'orientaran als àmbits territorials següents:

- a) Àrees velles i nuclis antics.
- b) Polígons d'habitatges.
- c) Àrees d'urbanització marginal i àrees amb habitatges que no compleixin les condicions mínimes d'habitabilitat.

Així doncs, les actuacions que es preveu dur a terme són les següents:

- Millora de l'espai públic i dotació d'espais verds.
- Rehabilitació i equipament dels elements col·lectius dels edificis.
- Rehabilitació d'edificis singulars.
- Remodelació de carrers i avingudes.

- Provisió de nous equipaments públics per a ús col·lectiu.
- Incorporació de les tecnologies de la informació als edificis d'habitatges i a les instal·lacions públiques d'ús col·lectiu.
- Millora de l'accessibilitat i supressió de les barreres arquitectòniques.
- Conservació del patrimoni historicocultural de les esmentades àrees i potenciació de les infraestructures turístiques que hi hagi.
- Millora de la il·luminació, seguretat, disseny i accessibilitat de les zones especialment perilloses i aïllades.
- Foment de l'equitat de gènere en l'ús de l'espai urbà i dels equipaments.
- Desenvolupament de programes integrals que comportin una millora social, urbanística i econòmica del barri, i foment de la sostenibilitat del desenvolupament urbà.

L'enfocament de partida és reforçar l'estratègia de desenvolupament local i urbà seguint les directrius comunitàries de política de cohesió, a través d'actuacions integrades per tal de tractar de respondre als reptes específics de les ciutats espanyoles.

Hi ha previst crear una iniciativa innovadora ("URBANA") que cobreixi tot el territori nacional i que doni continuïtat a la iniciativa comunitària URBAN, promovent projectes integrats de desenvolupament sostenible urbà a les ciutats de mida i rellevància més grans de cada regió. Mitjançant una convocatòria nacional s'aprovaran els millors projectes presentats. Concretament, hi ha previst establir un protocol de col·laboració entre l'autoritat de gestió i l'organisme intermedi de Catalunya per seleccionar els projectes integrats a aquesta iniciativa URBANA (categoria de despeses 61) i fer-ne el seguiment i tancament.

Les ciutats i les àrees urbanes acullen la major part dels llocs de treball, de les empreses i dels centres d'ensenyament superior, i són essencials per aconseguir la cohesió social; a més, les ciutats i les àrees metropolitanes europees atreuen treballadors altament qualificats, amb la qual cosa es crea sovint un cercle virtuós que estimula la innovació i els negocis, i que reforça l'atractiu d'aquestes àrees per als nous talents.

No obstant això, s'han de tenir en compte els problemes específics d'aquestes zones, com són la desocupació i l'exclusió social, l'alt nivell de delinqüència, l'augment del nombre d'immigrants, l'existència de minories ètniques, la congestió urbana, la degradació mediambiental i l'existència de bosses de pobresa dins les ciutats.

Així, les actuacions dirigides a aquestes zones s'emmarcaran fonamentalment en els àmbits següents:

- Promoure la millora de la competitivitat.
- Fomentar la cohesió interna a través de mesures que millorin els barris més desfavorits, rehabilitant l'entorn físic, els espais públics i el patrimoni històric i cultural, i buscant un medi urbà de qualitat.

- Millorar les connexions entre la ciutats, tractant de promoure un desenvolupament policèntric i equilibrat.
- Integrar els grups més desfavorits i necessitats, encoratjant els ciutadans a participar en la planificació i prestació de serveis, i potenciant la participació de la societat civil en el govern i la millora dels serveis locals.

Fomentar la cooperació amb altres possibles agents/interlocutors institucionals, socials o econòmics, tant del sector públic com del privat, en el procés de selecció dels projectes, així com impulsar la creació de xarxes d'intercanvi d'experiència, la difusió de metodologies i bones pràctiques, en aquells aspectes que siguin considerats d'interès respecte de l'execució, seguiment i control dels projectes, constitueix, així mateix, una important aportació als objectius d'aquestes actuacions i al compliment de les directrius i els principis horitzontals de la normativa comunitària en aquest període d'intervenció.

La coordinació entre tots els agents que intervindran en els projectes esmentats tindrà com a nucli fonamental desenvolupar la Xarxa d'Iniciatives Urbanes, que ha de permetre la interlocució de tots els agents implicats en els projectes; establir la cooperació amb altres possibles agents/interlocutors institucionals, socials o econòmics, tant del sector públic com del privat, i l'intercanvi d'experiències i la difusió de metodologies i bones pràctiques en aquells aspectes que siguin considerats d'interès respecte de l'execució, el seguiment i el control dels projectes.

Els criteris de selecció de projectes també es definiran en un moment posterior, però hauran de tenir en compte la reeixida experiència passada dels projectes URBAN.

En cas que altres institucions públiques –com passa en el cas de Catalunya amb la Generalitat– duguin a terme o tinguin previst dur a terme programes de millora urbana integral, semblants a URBAN, en els seus respectius territoris, la iniciativa URBANA articularà un mecanisme de coordinació amb la iniciativa regional a fi d'optimitzar al màxim els recursos disponibles en ambdues línies d'actuació, de garantir l'absència de duplicitat d'ajuts i d'assegurar la màxima complementaritat possible de totes les accions.

Aquestes actuacions, a més, es complementaran amb accions cofinançades per l'FSE dins els seus programes operatius.

2. Conservació del patrimoni historicocultural i natural, i potenciació de les infraestructures turístiques

En matèria de potenciació del desenvolupament local es desenvoluparan actuacions de foment del desenvolupament endogen en un sentit ampli, inclosa la conservació del patrimoni historicocultural i natural, i la potenciació de les infraestructures turístiques. Així, les principals actuacions que es preveuen són les següents:

- Recuperació d'espais naturals en l'entorn urbà.
- Desenvolupament de programes de vies verdes.
- Millora, conservació i dotació d'equipament en museus, arxius i biblioteques.
- Millora i conservació de monuments.
- Millora i conservació de paratges d'interès cultural.
- Restauració de béns mobles de museus i conjunts historicoartístics.
- Millora dels accessos a paratges d'interès turístic.
- Creació d'oficines de turisme i millora de l'equipament de les oficines actuals.
- Millora de la senyalització turística i embelliment dels entorns turístics.
- Dotació de més equipaments de platges.
- Creació de centres d'interpretació turística.
- Desenvolupament de plans i campanyes de dinamització i promoció turística.
- Concessió d'ajuts a entitats locals per a la promoció turística.

A tall indicatiu, aquest tipus d'actuacions s'adscriuran a la tipologia de despeses següent:

56 Protecció i desenvolupament del patrimoni natural

- Recuperació d'espais naturals en l'entorn urbà.
- Desenvolupament de programes de vies verdes.

57 Altres ajuts per millorar els serveis turístics

- Millora dels accessos a paratges d'interès turístic.
- Creació d'oficines de turisme i millora de l'equipament de les oficines actuals.
- Millora de la senyalització turística i embelliment dels entorns turístics.
- Dotació de més equipaments de platges.
- Creació de centres d'interpretació turística.
- Desenvolupament de plans i campanyes de dinamització i promoció turística.
- Concessió d'ajuts a entitats locals per a la promoció turística.

58 Protecció i conservació del patrimoni cultural

- Millora, conservació i dotació d'equipament en museus, arxius i biblioteques.
- Millora i conservació de monuments.
- Millora i conservació de paratges d'interès cultural.
- Restauració de béns mobles de museus i conjunts historicoartístics.

61 Projectes integrats per a la regeneració urbana i rural

- Projectes de regeneració de zones urbanes i rurals degradades.
-

EIX 4. INDICADORS ESTRATÈGICS I OPERATIUS**INDICADORS ESTRATÈGICS****Programa operatiu:** CT - Programa operatiu FEDER de Catalunya**Objectiu:** 02 - Competitivitat regional i ocupació

Eix	Indicador	Unitat de mesura	Valor inicial	Valor 2010	Valor 2013
4 Desenvolupament sostenible local i urbà	50 Places hoteleres / 1.000 habitants	nre. / 1.000 habitants	26,9	29	30,3
	51 Densitat del fet urbà (nombre d'habitants en municipis de més de 10.000 habitants respecte de la superfície)	hab. / km ²	175,7	198,7	210,9

INDICADORS OPERATIUS**Resum per eix****Programa operatiu:** CT - Programa operatiu FEDER de Catalunya**Objectiu:** 02 - Competitivitat regional i ocupació

Eix	Indicador	Unitat de mesura	Esperat 2010	Esperat 2013
4 Desenvolupament sostenible local i urbà	7 Nombre de projectes de regeneració urbana i rural	nombre	54	158
	8 (40) Nombre de projectes per promoure el desenvolupament empresarial, emprenedors i noves tecnologies [Tema 61]	nombre	14	33
	9 (41) Nombre de projectes que fomentin la igualtat d'oportunitats i la inclusió social per a minories i gent jove [Tema 61]	nombre	12	30
	59 Nombre de projectes de desenvolupament urbà integrats	nombre	3	3
	108 Nombre de projectes de caràcter mediam-biental	nombre	9	21
	161 (34) Nombre de projectes [Temes prioritaris 55-57]	nombre	38	107
	165 (39) Nombre de projectes amb objectiu de sostenibilitat i susceptibles de millorar l'atractiu dels cascos urbans [Tema prioritari 61]	nombre	14	42
	180 Nombre de projectes [Tema prioritari 58]	nombre	17	48

3.5. Eix 5. Assistència tècnica

a) Objectius i prioritats estratègiques

A partir de les prioritats i les actuacions esmentades anteriorment sorgeix la necessitat de fer-ne el seguiment, l'avaluació i el control. En el marc del FEDER es preveu proporcionar suport tècnic dirigit a preparar i coordinar el Programa, i a fer el seguiment, l'avaluació, el control i la difusió de les intervencions comunitàries. També es faran estudis per aprofundir en el coneixement de la situació socioeconòmica de Catalunya i de les polítiques sectorials que afecten les prioritats del Programa.

b) Enfocament i actuacions

Actuacions de preparació, posada en marxa, control i seguiment. Es preveuen les actuacions necessàries per al bon desenvolupament del Programa operatiu, per tal de complir d'aquesta manera les disposicions del Reglament 1083/2006 i el Reglament 1828/2006.

Actuacions d'avaluació, estudis, conferències i mesures de publicitat. Es preveu la realització de les avaluacions que es considerin oportunes, i l'adopció de les mesures de publicitat necessàries, per tal de complir d'aquesta manera les disposicions del Reglament 1083/2006 i el Reglament 1828/2006.

A tall indicatiu, aquest tipus d'actuacions s'adscriuran a la tipologia de despeses següent:

85 Preparació, execució, seguiment i inspecció

- Actuacions de preparació, posada en marxa, control i seguiment.
-

86 Avaluació i estudis; informació i comunicació

- Actuacions d'avaluació, estudis, conferències i mesures de publicitat.
-

EIX 5. INDICADORS OPERATIUS**INDICADORS OPERATIUS****Resum per eix****Programa operatiu:** CT - Programa operatiu FEDER de Catalunya**Objectiu:** 02 - Competitivitat regional i ocupació

Eix	Indicador	Unitat de mesura	Esperat 2010	Esperat 2013
5 Assistència tècnica	13 Actuacions de control i gestió desenvolupades	nombre	5	14
	15 Actuacions d'avaluació i d'estudis desenvolupades	nombre	2	6

4. DISPOSICIONS D'APLICACIÓ

4.1. Autoritat de gestió (article 60 del Reglament general)

L'autoritat de gestió serà la Subdirecció General d'Administració del FEDER, ubicada a la Direcció General de Fons Comunitaris del Ministeri d'Economia i Hisenda.

El Govern de la Generalitat de Catalunya (Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica del Departament d'Economia i Finances), designat d'acord amb l'article 59.2 del Reglament (CE) 1083/2006, està encarregat d'executar les comeses següents previstes en l'article 60 del mateix reglament, dins el seu àmbit d'actuació en aquest programa operatiu.

- Garantirà que, d'acord amb l'article 60 a), la selecció d'operacions per al seu finançament es realitza de conformitat amb els criteris aplicats en el Programa operatiu, i que les esmentades operacions atenen a les normes comunitàries i nacionals aplicables en la matèria durant tot el període d'execució, llevat del cas de grans projectes i actuacions amb incidència pluriregional.
- Comprovarà que, d'acord amb l'article 60 b) i els preceptes concordants del Reglament (CE) 1828/2006, s'ha dut a terme el lliurament dels béns o la prestació dels serveis objecte de cofinançament, que s'ha efectuat realment la despesa declarada pels beneficiaris en relació amb les operacions, i que aquest compleix les normes comunitàries i nacionals aplicables a la matèria.
- Garantirà que disposa de sistemes informatitzats compatibles amb el sistema d'informació comú a tots els programes operatius del FEDER a Espanya, amb l'objectiu de permetre a l'autoritat de gestió respectar les exigències de l'article 60 c).
- S'assegurarà que, d'acord amb l'article 60 d), els beneficiaris i altres organismes participants en l'execució de les operacions del programa operatiu mantenen un sistema comptable separat o un codi comptable adequat en relació amb totes les transaccions relacionades amb l'operació, sense perjudici de les normes de comptabilitat nacional.
- Contribuirà a avaluar el Programa operatiu per permetre a l'autoritat de gestió respectar les exigències de l'article 60 i).
- Establirà, d'acord amb l'article 60 f), procediments que garanteixin que es disposa de tots els documents sobre la despesa i les auditories necessaris per comptar amb una pista d'auditoria apropiada, de conformitat amb l'article 90 del Reglament (CE) 1083/2006.

- Serà responsable de subministrar a l'autoritat de gestió la informació necessària perquè aquesta estigui en disposició de respectar les exigències de l'article 60 g).
- D'acord amb l'article 60 h), orientarà la feina del Comitè de Seguiment i li subministrarà els documents que permetin supervisar la qualitat de l'execució del Programa operatiu d'acord amb els seus objectius específics.
- Elaborarà la seva contribució als informes d'execució anual i final, i la remetrà a l'autoritat de gestió per permetre a l'esmentada autoritat respectar les exigències de l'article 60 i).
- Garantirà, d'acord amb l'article 60 j), el compliment dels requisits d'informació i publicitat establerts en l'article 69 del Reglament (CE) 1083/2006.

En aquest programa operatiu, la Subdirecció General d'Administració del FEDER, de conformitat amb el que estableix en l'article 60 del Reglament (CE) 1083/2006:

- Assegurarà el funcionament correcte del sistema de gestió i control, i tindrà la responsabilitat de l'exercici de les funcions enumerades en aquest article, per a la qual cosa realitzarà les verificacions que consideri necessàries i proposarà les mesures correctores precises.
- Durà a terme la coordinació general del sistema i impartirà les directrius que contribueixin a fer-ne el manteniment.

A més, l'autoritat de gestió exigirà garanties que els ajuts d'Estat atorgats seran compatibles amb les regles materials i de procediment sobre ajuts d'Estat en vigor en el moment en què es concedeixi la subvenció. Així mateix, exigirà garanties de la compatibilitat dels ajuts que eventualment pugui rebre un mateix beneficiari per part de diferents organismes de les administracions públiques.

En relació amb els ajuts d'Estat que eventualment puguin concedir-se a grans empreses (no pimes), l'autoritat de gestió obtindrà garanties de l'empresa beneficiària que l'ajut rebut no s'utilitzarà per a cap tipus d'inversió que impliqui la localització de la seva producció o els seus serveis en un altre estat membre de la Unió Europea.

Són organismes intermedis en aquest programa operatiu, d'acord amb el que preveu l'article 59, apartat 2, del Reglament (CE) 1083/2006, els següents:

1. Designats per la Direcció General de Fons Comunitaris:

- Direcció General de Recerca (MEC)
- Institut de Salut Carles III

- Institut Espanyol de Comerç Exterior (ICEX)
- Ajuntaments beneficiaris dels projectes integrats URBAN, per determinar en la convocatòria corresponent.

2. Designats pel Govern de Catalunya:

- Govern de Catalunya. Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya, amb domicili a la Gran Via de les Corts Catalanes, núm. 639, Barcelona, 08010.

Està previst que es pugui confiar la gestió i l'execució de part del Programa operatiu als organismes següents:

Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM), adscrit a la Generalitat de Catalunya, designat específicament per gestionar la subvenció global d'una part del Programa operatiu, segons els preceptes establerts en l'article 42 del Reglament de disposicions generals. Hi ha previst formalitzar un conveni per regular l'aplicació de la subvenció global FEDER entre l'autoritat de gestió, la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica (organisme intermedi) i el CIDEM (organisme intermedi responsable de la gestió de la subvenció global).

Direcció General d'Administració Local del Departament de Governació i Administracions Públiques. Es preveu formalitzar un acord escrit per regular l'aplicació de la subvenció FEDER local entre l'autoritat de gestió, la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica (organisme intermedi) i la Direcció General d'Administració Local com a organisme responsable.

La Direcció General de Fons Comunitaris del Ministeri d'Economia i Hisenda i els òrgans competents del Govern de Catalunya podran designar altres organismes intermedis, d'acord amb el que preveu l'article 59, apartat 2, del Reglament (CE) 1083/2006, per a la realització de les tasques previstes en l'article 60, mitjançant la formalització dels acords regulats en l'article 12 del Reglament (CE) 1828/2006.

4.2. Autoritat de certificació (article 61 del Reglament general)

L'autoritat de certificació serà la Unitat de Pagaments de la Direcció General de Fons Comunitaris (l'autoritat de certificació tindrà rang de subdirecció general, en tot cas, abans de la remissió a la Comissió de la descripció dels sistemes prevista en l'article 71 del Reglament (CE) 1083/2006).

L'esmentada autoritat assumeix les competències de certificació establertes en l'article 61 del Reglament (CE) 1083/2006 respecte dels programes operatius finançats pel FEDER i pel fons de cohesió.

Per complir les funcions enumerades en l'esmentat article l'autoritat de certificació s'ha d'assegurar que disposa de la informació següent:

- Informació sistemàtica de l'autoritat de gestió sobre els procediments desenvolupats per l'esmentada autoritat i sobre les verificacions dutes a terme en virtut de l'article 60 b) respecte de la despesa certificada. Així mateix, i en condicions similars, haurà de comptar amb la informació apropiada sobre els resultats definitius dels controls fets sota la responsabilitat de l'autoritat d'auditoria i dels òrgans de la Comissió i del Tribunal de Comptes Europeu.
- Informació detallada de les mesures adoptades pels beneficiaris arran de les actuacions de control, així com de les correccions practicades en compliment de les mesures esmentades. L'exactitud del registre d'aquestes correccions en el sistema informàtic de la comptabilitat dels fons serà verificada per l'autoritat de gestió.

Aquesta informació permetrà a l'autoritat de certificació mantenir un compte dels imports recuperables i dels imports retirats per la cancel·lació, total o parcial, de la contribució comunitària.

Quan ho consideri necessari, aquesta autoritat sol·licitarà informació complementària de l'autoritat de gestió, per a la qual cosa demanarà, si escau, l'ampliació de les verificacions realitzades, o bé durà a terme els controls que consideri oportuns.

4.3. Autoritat d'auditoria (article 62 del Reglament general)

L'autoritat d'auditoria serà la Intervenció General de l'Administració de l'Estat (IGAE), dependent del Ministeri d'Economia i Hisenda.

L'IGAE exercirà les funcions establertes en l'article 62, apartats 1, 2 i 3 del Reglament (CE) 1083/2006.

Sense perjudici de la responsabilitat global de l'IGAE com a autoritat d'auditoria, la Intervenció General de la Comunitat Autònoma de Catalunya, dins del seu àmbit d'actuació, i d'acord amb les disposicions escrites que de mutu acord contregui amb l'IGAE a fi de garantir el compliment correcte de les obligacions establertes en l'ordenació jurídica comunitària, exercirà en el programa operatiu les comeses següents:

- Durà a terme auditories sobre els sistemes de control i gestió en el marc de l'estratègia d'auditoria.
- Durà a terme auditories de les operacions en el marc de l'estratègia d'auditoria.
- Contribuirà a preparar l'estratègia d'auditoria i la seva actualització.
- Contribuirà a preparar l'informe anual de control.
- Contribuirà, si escau, a preparar la declaració de tancament parcial i/o total.

4.4 Circuit financer

A tot estirar el 30 d'abril de cada any, l'autoritat de certificació remetrà a la Comissió una previsió de les seves probables sol·licituds de pagaments en relació amb l'exercici pressupostari en curs i amb l'exercici següent.

Tots els intercanvis d'informació sobre les operacions financeres que tinguin lloc entre la Comissió i l'autoritat de certificació es duran a terme per mitjans electrònics. En casos de força major, i en particular de mal funcionament del sistema informatitzat comú o de falta de connexió permanent, la declaració de despeses i la sol·licitud de pagament es podran remetre en còpia impresa.

Els fluxos financers amb la Unió Europea i amb els beneficiaris es faran a través dels comptes del Tresor de Creditors no Pressupostaris, els quals no generen interessos.

Tipus de pagaments

Bestretes

En el cas de les bestretes, la Direcció General del Tresor i Política Financera del Ministeri d'Economia i Hisenda rebrà, una vegada s'hagi adoptat la decisió per la qual s'aprova la contribució del FEDER al Programa operatiu, un import únic en concepte de bestreta per al període 2007-2013.

L'import de la bestreta s'abonarà en diverses fraccions, com segueix: el 2007, el 2% de la contribució del FEDER, i el 2008, el 3%.

A petició de la Comissió, l'autoritat de certificació donarà instruccions a la Direcció General del Tresor i Política Financera perquè reemborsi a la Comissió l'import total abonat en concepte de bestreta, en cas que no s'hagi remès cap sol·licitud de pagament en virtut del Programa operatiu en un termini de vint-i-quatre mesos a partir de la data en la qual la Comissió hagi pagat la primera fracció de la bestreta. La contribució total del FEDER al Programa operatiu no es veurà afectada pel reembors esmentat.

L'import abonat en concepte de bestreta es liquidarà totalment en el moment del tancament del Programa operatiu, d'acord amb l'article 89 del Reglament (CE) 1083/2006.

Pagaments intermedis

Disposicions generals

D'acord amb la relació de despeses pagades als beneficiaris o bé d'acord amb les certificacions de pagaments subscrietes pels beneficiaris i pendents de reembors, l'autori-

tat de certificació enviarà a la Comissió, en la mesura que sigui possible, les sol·licituds agrupades tres vegades a l'any, l'última el 31 d'octubre. Sempre que estiguin disponibles els fons necessaris i no s'hagi produït una suspensió dels pagaments, d'acord amb l'article 92 del Reglament (CE) 1083/2006, la Comissió efectuarà els pagaments intermedis, com a màxim, en un termini de dos mesos a partir de la data en què quedi registrada davant de la Comissió una sol·licitud de pagament que reuneixi els requisits esmentats en l'article 86 del reglament citat.

Una vegada reemborsada la participació comunitària, l'autoritat de certificació transferirà, si procedeix, els fons pendents al beneficiari, sens perjudici del que disposa l'article 80 del Reglament (CE) 1083/2006.

En l'àmbit dels règims d'ajut a què es refereix l'article 87 del Tractat, s'entén per beneficiari tota empresa pública o privada que rebí ajut públic per dur a terme un projecte. Quan el beneficiari sigui una entitat privada, els fons es transferiran a l'organisme intermedi gestor dels ajuts.

Quan el beneficiari dels ajuts sigui un departament pertanyent a l'Administració general de l'Estat, l'autoritat de certificació ordenarà a la Direcció General del Tresor i Política Financera del Ministeri d'Economia i Hisenda l'ingrés dels fons procedents de la Unió Europea al pressupost d'ingressos de l'Estat. Si el beneficiari és un organisme autònom, l'autoritat de certificació ordenarà l'aplicació de l'ingrés rebut de la Unió Europea al pressupost d'ingressos de l'Estat només quan en el pressupost de despeses de l'esmentat organisme figurin les dotacions necessàries per fer front al cost total de la intervenció cofinançada i aquestes dotacions estiguin compensades en el seu pressupost d'ingressos per transferències del Ministeri de què depengui. Si no es donés aquesta circumstància, l'autoritat de certificació ordenarà al Tresor que l'import rebut s'aboni en el compte de l'organisme autònom.

Pagament del saldo

D'acord amb l'article 89, la Comissió procedirà a pagar el saldo sempre que abans del 31 de març de 2017:

1. L'estat membre hagi remès una sol·licitud de pagament que inclogui la sol·licitud de pagament del saldo pròpiament dita, així com una declaració de despeses de conformitat amb l'article 78, l'informe final d'execució del programa operatiu, inclosa la informació prevista en l'article 67, i la declaració de tancament esmentada en l'article 62, apartat 1, lletra e).

L'autoritat de certificació serà l'encarregada de remetre la sol·licitud a la Comissió. En els casos de tancament parcial, remetrà la declaració de despeses a què es refereix l'article 88.

2. La Comissió no hagi presentat un dictamen motivat com a conseqüència d'un incompliment, segons es preveu en l'article 226 del Tractat, pel que fa a l'operació o operacions per a les quals s'ha declarat despesa en la sol·licitud de pagament en qüestió.

En cas que no s'hagi remès a la Comissió algun dels documents indicats en l'apartat 1, el saldo quedarà alliberat automàticament, d'acord amb l'article 93.

La Comissió comunicarà a l'estat membre el seu dictamen sobre el contingut de la declaració de tancament en un termini de cinc mesos a partir de la data de la seva recepció. Si la Comissió no ha formulat observacions en un termini de cinc mesos, la declaració de tancament es considerarà acceptada.

Sempre que estiguin disponibles els fons necessaris, la Comissió pagarà el saldo, com a molt tard, en els 45 dies següents a l'última de les dates següents: la data d'acceptació de l'informe final, d'acord amb l'article 67, o la data d'acceptació de la declaració de tancament.

Procés del circuit financer

El procés general del circuit financer serà com segueix:

1. El beneficiari del projecte, prèviament a l'elaboració de la sol·licitud de reembors, realitzarà l'abonament corresponent a l'execució de les activitats. En cas de règims d'ajut, s'actuarà d'acord amb el que disposa l'article 78. El beneficiari, o l'organisme intermedi, haurà d'introduir les dades de certificació en l'aplicació informàtica i elaborar una proposta de sol·licitud de reembors.
2. L'organisme intermedi verificarà la proposta de sol·licitud de reembors amb la finalitat de poder assegurar que compleix tots els requisits necessaris. Una vegada revisada, procedirà a enviar-la a l'autoritat de gestió.
3. L'autoritat de gestió revisarà la certificació rebuda i la remetrà, en cas que compleixi les condicions requerides, a l'autoritat de certificació.
4. L'autoritat de certificació comprovarà el compliment dels tràmits necessaris, demanarà l'ampliació de la informació rebuda quan ho consideri pertinent a l'autoritat de gestió i, si escau, sol·licitarà la realització de controls, a fi d'assegurar-se la correcta tramitació dels expedients i el compliment dels tràmits previstos. Una vegada revisada la sol·licitud de reembors i considerada conforme, confeccionarà una certificació i declaració de despeses que, juntament amb la sol·licitud de pagaments, tramitarà davant de la Comissió.
5. Després de la seva tramitació interna, la Comissió Europea emetrà una transferència que serà rebuda a la Direcció General del Tresor i Política Financera.

6. La Direcció General del Tresor i Política Financera rebrà el pagament de la Comissió i en comunicarà la recepció a l'autoritat de certificació, que, al seu torn, ho posarà en coneixement de l'autoritat de gestió.
7. L'autoritat de certificació transmetrà l'ordre de transferència a la Direcció General del Tresor i Política Financera, al mateix temps que es comunicarà la realització de la transferència al beneficiari, a través del seu organisme intermedi, en el seu cas. I se sol·licitarà del beneficiari la confirmació de la recepció dels fons.

Cas específic dels règims d'ajut

En aquest tipus de règims, l'ajut el concedeix una administració o ens públic que actua com a organisme intermedi a empreses privades o a organismes públics.

Aquest ens selecciona les operacions per finançar amb càrrec al FEDER, i els seus corresponents beneficiaris. És el responsable de certificar la realització correcta de les operacions seleccionades (elegibilitat), i la seva adequació al Programa, i li corresponen les funcions de certificació de les mateixes.

En el finançament de cada operació, es distingeixen pel seu origen tres tipus de fons:

- procedents del FEDER;
- procedents de l'administració o ens públic que actua com a organisme intermedi;
- aportats pel beneficiari.

En la seva gestió es poden trobar determinades diferències, d'acord amb el règim de què es tracti.

L'article 78 del Reglament (CE) 1083/2006 indica que, pel que fa exclusivament als règims d'ajut en el sentit de l'article 87 del Tractat, a més de les condicions establertes amb caràcter general, i de manera prèvia a la seva certificació, la contribució pública corresponent a les despeses que constin en una declaració de despeses hauran d'haver estat abonats als beneficiaris per l'organisme que concedeixi l'ajut.

4.5. Sistemes de seguiment

Procediments i sistemes informàtics

En funció dels requeriments que contenen els articles 66 i 76 del Reglament (CE) 1083/2006 i els articles 39 a 42 del Reglament (CE) 1828/2006, així com de les orientacions de la Comissió per al sistema informàtic SFC 2007, el nou sistema informàtic (Fons 2007) que ha desenvolupat la Direcció General de Fons Comunitaris permetrà garantir a l'autoritat de gestió del Programa i al Comitè de Seguiment que el seguiment del Pro-

grama respon a criteris de qualitat, i també permetrà la transmissió electrònica de la informació. Així mateix, el sistema permetrà la transmissió i recepció oficial de documentació amb la Comissió.

La transmissió de dades es farà mitjançant fitxers en XML amb la utilització dels serveis web de què disposarà la Comissió Europea. Així mateix, s'utilitzaran els serveis de certificació electrònica acordats amb la Comissió.

Per afavorir l'intercanvi electrònic amb la Comissió Europea es requerirà un arxiu documental en Fons 2007. Igualment s'establirà a través del sistema informàtic Fons 2007 la transmissió electrònica de documentació entre les diferents autoritats i dins de la mateixa cadena de gestió en el marc nacional. En aquest sentit, s'establirà un sistema de signatura electrònica que garanteixi la identificació correcta de tots els agents que hi intervinguen.

El sistema permetrà transmetre les dades necessàries per a les transaccions financeres:

- La dotació indicativa anual de cada fons, per programa operatiu, segons s'especifica en el Marc estratègic nacional de referència.
- Els plans de finançament dels programes operatius per eix.
- Les declaracions de despeses i les sol·licituds de pagament.
- Les previsions anuals dels pagaments probables de despeses.
- La secció financera dels informes anuals i els informes finals d'execució

A més, el sistema d'intercanvi contindrà els documents i les dades d'interès comú que permetin fer-ne el seguiment:

- El Marc estratègic nacional de referència previst en l'article 27, apartat 1, del Reglament (CE) 1083/2006.
- Les dades per les quals s'estableix el compliment de l'addicionalitat.
- Els programes operatius, incloses les dades relatives a la categorització.
- Les decisions de la Comissió relatives a la contribució dels fons.
- Les peticions d'ajut per als grans projectes previstos en els articles 39 a 41 del Reglament (CE) 1083/2006.
- Els informes d'execució, incloses les dades relatives a la categorització.
- La descripció dels sistemes de gestió i control.
- L'estratègia d'auditoria.
- Els informes i dictàmens sobre auditories, i la correspondència entre la Comissió i cada estat membre.
- Les declaracions de despeses relatives al tancament parcial.
- La declaració anual relativa als imports retirats i recuperats, així com les recuperacions pendents.
- El pla de comunicació.

Fons 2007 integrarà la feina en la gestió dels fons que han de fer les diferents unitats responsables. En aquest sentit, disposarà de tres mòduls diferenciats d'informació:

- gestió,
- certificació i
- auditoria.

Les comunicacions que s'han d'establir entre aquests tres mòduls han de reproduir els tràmits administratius que es produiran.

L'autoritat de Gestió assegurarà que s'estableix un sistema operatiu de gestió i seguiment, amb l'estructura i la dotació dels mitjans adequats a les finalitats perseguides, de tal manera que l'esmentat sistema de gestió permeti dur a terme les tasques següents:

- Registrar la informació relativa a la realització al nivell previst en el Reglament (CE) 1083/2006.
- Disposar de dades financeres i físiques fiables i, quan sigui possible, agregables.
- Facilitar informació específica que eventualment pugui ser necessària amb motiu de controls, preguntes parlamentàries o supòsits semblants.

Així mateix, l'autoritat de gestió establirà un sistema de seguiment amb l'objectiu de canalitzar els fluxos d'informació sobre les actuacions cofinançades i de fer el seguiment financer i qualitatiu de la intervenció. Tots els titulars de les mesures cofinançades pel FEDER estaran vinculats a aquest sistema, que ha de permetre el següent:

- Garantir l'administració correcta dels fluxos financers amb la Unió Europea i amb cada un dels promotors de les actuacions.
- Garantir la identificació de les actuacions cofinançades, reforçant el principi de programació i facilitant el mesurament del valor afegit del cofinançament aportat pel FEDER a les actuacions habituals dels promotors.
- Aportar informació qualitativa sobre el contingut i els resultats de la intervenció, i facilitar la identificació dels impactes de les actuacions sobre els col·lectius o els sectors prioritaris. Aquesta informació permetrà fer una avaluació més homogènia de les formes d'intervenció, i establir paràmetres comuns de valoració en funció de la tipologia de les operacions cofinançades.

a) Arquitectura del maquinari

El sistema d'informació Fons 2007 s'ha desenvolupat principalment amb eines ORACLE, sense perjudici de la utilització accessòria de determinats productes MICROSOFT. L'arquitectura bàsica de l'aplicació té els aspectes fonamentals següents:

- Centralització de la base de dades i de l'aplicació en un servidor SUNSOLARIX.
- Existència de servidors web en plataformes SUN.
- Clients "lleugers" en els quals només sigui necessari disposar d'un navegador d'Internet.
- Solució INTRANET per als usuaris de la Secretaria d'Estat d'Hisenda i Pressupostos (principalment de la Direcció General de Fons Comunitaris).
- Alternativa EXTRANET/INTERNET per a la resta d'usuaris potencials de l'aplicació (Comissió Europea, ministeris, comunitats autònomes, corporacions locals, empreses públiques, etc.).

b) Arquitectura del programari

El sistema d'informació FONS 2007 està integrat pels mòduls funcionals següents:

- Estructures
- Programació inicial
- Gestió financera i d'indicadors
- Comitès de seguiment
- Reprogramació i tancament
- Connexió a serveis web SFC2007
- Transferències d'informació XML
- Arxiu digital
- Consultes i informes
- Administració

Amb caràcter general, Fons 2007 s'estructura com una base de dades única en format ORACLE, en la qual l'accés a la informació està controlat per diferents fases i permisos d'elaboració en què es distingeixen dos tipus d'usuaris gestors, centrals i gestors perifèrics.

El motiu d'aquesta distinció es deu als diferents grups d'usuaris, definits en funció de les seves competències a l'hora de gestionar la informació disponible, de tal manera que cada tipus d'usuari accedeixi a les dades que siguin de la seva competència.

1. Usuaris de la Direcció General de Fons Comunitaris: aquests usuaris disposaran de línies dedicades d'alta velocitat i accediran a l'aplicació a través d'un servidor Intranet.
2. Usuaris perifèrics: departaments ministerials, comunitats autònomes, ajuntaments, organismes públics i empreses.

El sistema informàtic es caracteritza perquè l'usuari només necessita un navegador i un proveïdor d'Internet per accedir a l'aplicació, sense haver d'usar, adquirir o aprendre una aplicació *ad hoc*. La gestió d'accessos i claus per als usuaris es fa a través d'Infor-

màtica Pressupostària, dependent de la Intervenció General de l'Administració de l'Estat (IGAE).

La Direcció General de Fons Comunitaris coordina la posada en marxa, l'aplicació i el desenvolupament del sistema d'informació Fons 2007.

L'objectiu genèric d'aquest sistema és facilitar a tots els usuaris la gestió dels fons comunitaris en general mitjançant la utilització de la tecnologia més avançada que permeti la consulta, l'actualització i l'intercanvi d'informació des de llocs de treball, locals o remots, en els quals només calgui disposar d'un navegador web (Internet Explorer o Mozilla Firefox) i del programari denominat Acrobat Reader per poder utilitzar els informes.

c) Recollida i transmissió de dades

Els nivells d'informació que requereix oficialment la Comissió Europea per al període 2007-2013 representen una simplificació respecte del període anterior. És a dir, Programa-anys i eixos prioritaris. Tanmateix, els documents d'aplicació proposats per la Comissió requereixen que es faci un seguiment de la informació en l'àmbit d'operació.

D'altra banda, el Reglament (CE) 1828/2006 estableix un desglossament indicatiu per categories de despesa que ha d'acompanyar el Programa operatiu en la seva presentació a la Comissió Europea.

Les dades financeres seran registrades per a cada operació i seguidament seran agregades per temes prioritaris, eixos prioritaris i anys. Les dades d'indicadors estratègics i operatius s'agregaran a nivell d'eix prioritari.

Fons 2007 s'estructura a través d'una sèrie de taules vinculades que permeten classificar, ordenar i jerarquitzar la informació de la manera més òptima possible a l'hora d'obtenir extractes, informes i, en general, fer anàlisis i obtenir conclusions sobre la informació que es recull en el sistema. De manera genèrica, les taules es poden classificar en vuit grans grups.

- *Dades referides a la programació del Marc estratègic de referència*: és el que es denomina "estructura del marc". Es tracta d'informació fixa que fa referència a les estructures definides pels reglaments.
- *Dades de variables*: sèrie de taules que recullen conceptes com ara províncies, municipis, beneficiaris, organismes de control, bancs, indicadors, tipus d'institució, institucions.
- *Dades sobre la programació*: dades que fan referència a la programació financera de les diferents intervencions vigents en el període, desagregada a nivell de tema prioritari i beneficiari.

- *Dades sobre l'arxiu digital*: aquest arxiu s'utilitza per a la transferència d'informació documental a l'SFC 2007; es divideix en diferents carpetes a què accedeixen els organismes intermedis que participen en els programes operatius.
- *Dades sobre l'execució*: dades que es registren a nivell d'operació i de pagaments dels beneficiaris i de les certificacions presentades pels mateixos beneficiaris en el procés d'execució dels projectes.
- *Dades sobre repartiments i transferències monetàries*: informació que fa referència a les quantitats remeses per la Comissió Europea per fer front als pagaments de l'ajut compromès, i al procés de repartiment d'aquest ajut entre els beneficiaris. L'aplicació porta un registre sistematitzat, a nivell de beneficiari, de l'ajut que se li deu, del rebut de la Comissió i del que se li ha transferit de manera efectiva
- *Indicadors*: es registren a nivell d'operació per a cada beneficiari i s'agreguen tenint en compte el plafó d'indicadors comuns definit per l'autoritat de gestió.
- *Dades sobre controls*: informació sobre els controls fets als programes operatius.

d) *Procediment d'obtenció de dades*

Fons 2007 té quatre vies principals per obtenir la informació, en funció de la quantitat desitjada d'informació, del seu grau de (des)agregació i de les necessitats que es tinguin a l'hora de crivellar les dades.

- Visualització en pantalla: està disponible per a qualsevol de les seccions en què treballa l'aplicació, i el funcionament és semblant en totes elles.
- Informes: aquest apartat de l'aplicació genera informes en format PDF i HTML. Es tracta de documents amb un format preestablert, de caràcter oficial, i alguns d'ells són obligatoris a l'hora d'elaborar informes sol·licitats per la Comissió Europea.
- Descàrregues: via per obtenir informació estructurada de la base de dades, en format XML o HTML.
- Generador automàtic d'informes GAUDI: programa, instal·lat en l'aplicació, específicament dissenyat per generar informes a partir de les dades d'una base de dades.

Comitè de Seguiment

Per tal d'assegurar el desenvolupament correcte d'aquest programa operatiu i amb la finalitat de donar compliment al que disposa l'article 63 del Reglament (CE) 1083/2006, l'estat membre corresponent crearà un Comitè de Seguiment d'acord amb l'autoritat de

gestió en un termini màxim de tres mesos a comptar de la data de notificació de la decisió d'aprovació del Programa.

El Comitè de Seguiment establirà el seu reglament intern, atenint-se al marc institucional, jurídic i financer de l'estat, i l'aprovarà d'acord amb l'autoritat de gestió per tal d'exercir les seves cometes de conformitat amb el reglament intern esmentat.

El Comitè de Seguiment estarà presidit per la Direcció General de Fons Comunitaris del Ministeri d'Economia i Hisenda, en règim de copresidència amb la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

a) Composició

Formaran part de l'esmentat comitè, com a membres permanents, els representants del Ministeri d'Economia i Hisenda i del Departament d'Economia i Hisenda, així com els representants de l'autoritat autonòmica en matèria de medi ambient i d'igualtat d'oportunitats.

També formaran part del Comitè els interlocutors econòmics i socials més representatius en l'àmbit de la Comunitat Autònoma (Comissions Obreres de Catalunya, Unió General de Treballadors de Catalunya i Confederació d'Empresaris de Catalunya).

Una representació de la Comissió podrà formar part del Comitè de Seguiment a títol consultiu. Així mateix, i quan procedeixi, hi podrà participar, en qualitat d'assessor, un representant del BEI i del FEI.

Es podrà convidar a les reunions del Comitè de Seguiment a representants dels beneficiaris del Programa, altres institucions representatives de la societat civil, i assessors externs que col·laborin en les tasques de seguiment i avaluació i, eventualment, a observadors convidats de països comunitaris o extra comunitaris.

La composició definitiva del Comitè de Seguiment s'establirà en el seu reglament intern de funcionament. En el moment de decidir-ne la composició, es valorarà la conveniència d'incorporar, a títol consultiu, representants d'administracions involucrades en la gestió d'altres fons comunitaris amb participació en el territori de la Comunitat Autònoma.

El Comitè de Seguiment es reunirà, almenys, una vegada l'any.

b) Funcions

D'acord amb l'article 65 del Reglament (CE) 1083/2006, el Comitè de Seguiment s'assegurarà de l'eficàcia i la qualitat de l'execució del Programa operatiu de la manera següent:

- a) Estudiarà i aprovarà els criteris de selecció de les operacions objecte de finançament en un termini de sis mesos a partir de l'aprovació del Programa operatiu, i aprovarà tota revisió dels esmentats criteris atenent a les necessitats de programació.
- b) Analitzarà periòdicament els progressos fets en la consecució dels objectius específics del Programa operatiu, per a la qual cosa es basarà en la documentació enviada per l'autoritat de gestió.
- c) Examinarà els resultats de l'execució, en particular l'assoliment dels objectius fixats en relació amb cada eix prioritari, i les avaluacions previstes en l'article 48, apartat 3 del reglament esmentat.
- d) Estudiarà i aprovarà els informes d'execució anual i final previstos en l'article 67 del reglament esmentat.
- e) Se li comunicarà l'informe de control anual, o la part de l'informe que es refereixi al Programa operatiu, i qualsevol observació pertinent que la Comissió pugui fer després d'examinar l'informe esmentat o qualsevol observació relativa a la part esmentada de l'informe.
- f) Podrà proposar a l'autoritat de gestió qualsevol revisió o examen del Programa operatiu que permeti aconseguir els objectius del FEDER esmentats en l'article 3 del Reglament, o millorar-ne la gestió, inclosa la gestió financera.
- g) Estudiarà i aprovarà qualsevol proposta de modificació del contingut de la decisió de la Comissió sobre la contribució del FEDER.

El Comitè de Seguiment podrà constituir grups tècnics temàtics, en els quals participaran els representants dels organismes rellevants per a cada un dels eixos prioritaris del Programa, amb l'objectiu d'acompanyar el seu desenvolupament i contribuir al seu procés d'avaluació.

Disposicions en matèria de seguiment

D'acord amb l'article 66 del Reglament (CE) 1083/2006, l'autoritat de gestió i el Comitè de Seguiment garantiran que l'execució del programa respongui a criteris de qualitat. L'autoritat de gestió i el Comitè de Seguiment duran a terme la seva tasca de seguiment basant-se en indicadors financers i en els indicadors esmentats en l'article 37, apartat 1, lletra c), especificats en el Programa operatiu. Quan la naturalesa de l'ajut ho permeti, les estadístiques es desglossaran per sexe i en funció de la mida de les empreses beneficiàries.

L'intercanvi de dades que es faci entre la Comissió i els estats membres amb aquesta finalitat es portarà a terme per mitjans electrònics, d'acord amb les normes de desen-

volupament del Reglament (CE) 1083/2006, adoptades per la Comissió en els articles 39 a 42 del Reglament (CE) 1828/2006.

Informes d'execució anual i final

A partir de 2008, l'autoritat de gestió remetrà a la Comissió un informe anual, com a molt tard el 30 de juny de cada any, i un informe final d'execució del programa operatiu, com a màxim el 31 de març de 2017.

Aquests informes inclouran la informació següent:

- a) Els progressos fets en l'execució del Programa i els eixos prioritaris en relació amb els seus objectius específics i verificables, quantificant, sempre que sigui possible, mitjançant els indicadors esmentats en l'article 37, apartat 1, lletra c) del Reglament (CE) 1083/2006, en relació amb cada eix prioritari.
- b) L'execució financera del Programa, desglossant per a cada eix prioritari:
 - La despesa efectuada pels beneficiaris, inclosos en les reclamacions de pagament enviades a l'autoritat de gestió i la contribució pública corresponent.
 - El total dels pagaments obtinguts de la Comissió i la quantificació dels indicadors financers indicats en l'article 66, apartat 2 del Reglament (CE) 1083/2006.
 - La despesa abonada per l'organisme responsable de la realització dels pagaments als beneficiaris.
- c) El desglossament indicatiu de l'assignació dels fons per categories, d'acord amb les disposicions d'aplicació adoptades per la Comissió en l'Annex II del Reglament (CE) 1828/2006.
- d) Les mesures adoptades per l'autoritat de gestió o pel Comitè de Seguiment a fi de garantir la qualitat i l'eficàcia de la intervenció, en particular:
 - Les mesures d'avaluació i seguiment, incloses les regles sobre recopilació de dades.
 - Una síntesi dels problemes més importants sorgits durant l'execució del Programa i de les mesures que s'han pres per fer-hi front, incloses les adoptades arran de les observacions formulades en virtut de l'article 68, apartat 2 del Reglament (CE) 1083/2006, quan procedeixi.
 - La manera com s'ha utilitzat l'assistència tècnica.

- e) Les mesures adoptades a fi de facilitar informació sobre el Programa operatiu i aquelles que tinguin per objecte donar-lo a conèixer.
- f) Informació sobre problemes significatius relatius al compliment de la legislació comunitària que s'hagin trobat en executar el programa, i les mesures adoptades per fer-hi front.
- g) Quan escaigui, el progrés i el finançament dels grans projectes.
- h) L'ús de l'ajut que hagi quedat, com a resultat de la supressió a què es refereix l'article 98, apartat 2 del Reglament (CE) 1083/2006, a disposició de l'autoritat de gestió o d'una altra autoritat pública durant el període d'execució del Programa operatiu.
- i) Els casos en els quals s'hagi detectat una modificació substancial de les operacions d'acord amb l'article 57 del Reglament (CE) 1083/2006.

La informació esmentada en les lletres *d)*, *g)*, *h)* i *i)* no s'inclourà si no s'han produït canvis significatius des de l'informe anterior.

Els informes es consideraran admissibles en la mesura que incloguin tota la informació adequada. La Comissió informarà a l'Estat respecte de l'admissibilitat de l'informe anual en un termini de deu dies hàbils a partir de la data de la seva recepció.

La Comissió informarà a l'Estat del seu dictamen sobre el contingut d'un informe anual d'execució admissible remès per l'autoritat de gestió en un termini de dos mesos a partir de la data de recepció.

Pel que fa a l'informe final d'execució del Programa operatiu, aquest termini serà com a màxim de cinc mesos a partir de la data de recepció d'un informe admissible. En cas que la Comissió no respongui en el termini estipulat a aquest efecte, l'informe es considerarà acceptat.

Examen anual del Programa

D'acord amb l'article 68 del Reglament (CE) 1083/2006, cada any, després de la presentació de l'informe anual d'execució, la Comissió i l'autoritat de gestió examinaran els progressos realitzats en l'execució del Programa operatiu, els principals resultats obtinguts durant l'any anterior, l'execució financera i altres factors a fi de millorar-ne l'execució.

Així mateix, es podrà examinar qualsevol altre aspecte del funcionament del sistema de gestió i control que s'hagi plantejat en l'últim informe anual de control esmentat en l'article 62, apartat 1, lletra *d)*, incís *i)* del Reglament (CE) 1083/2006.

Després de l'examen previst, la Comissió podrà formular observacions a l'Estat i a l'autoritat de gestió, la qual n'informarà al Comitè de Seguiment. L'Estat comunicarà a la Comissió les mesures adoptades en resposta a les observacions esmentades.

Quan es tinguin les avaluacions *ex-post* realitzades en relació amb l'ajut concedit al llarg del període de programació 2000-2006, els resultats globals es podran analitzar, quan procedeixi, en l'examen anual següent.

Revisió del Programa

D'acord amb l'article 33 del Reglament (CE) 1083/2006, per iniciativa de l'Estat o de la Comissió, el Programa operatiu podrà tornar-se a examinar i, quan sigui necessari, podrà revisar-se, si es dóna una de les circumstàncies següents o algunes:

- a) després d'haver-se produït canvis socioeconòmics importants,
- b) a fi d'atendre els canvis substancials de les prioritats comunitàries, nacionals o regionals en major grau o de forma diferent,
- c) en funció de l'avaluació del programa,
- d) com a conseqüència de dificultats d'aplicació.

La Comissió adoptarà una decisió sobre la sol·licitud de revisió del Programa operatiu amb la major brevetat possible i, a tot estirar, dins els tres mesos següents a la seva presentació formal per part de l'Estat.

La revisió del Programa operatiu no implicarà la revisió de la Decisió C(2007) 1990 de la Comissió, de 7 de maig de 2007, per la qual s'aproven determinats elements del Marc estratègic nacional de referència d'Espanya.

4.6. Pla d'avaluació

Disposicions generals

El Programa seguirà les disposicions dels articles 47 a 49 del Reglament (CE) 1083/2006 sobre els procediments d'avaluació del Programa operatiu i realitzarà les avaluacions establertes en aplicació dels reglaments, així com les necessàries per a la bona gestió del mateix, en el sentit estratègic i operacional:

- L'avaluació podrà tenir caràcter estratègic i tindrà per objecte l'examen de l'evolució del Programa en relació amb les prioritats comunitàries i nacionals.

- Complementàriament, l'avaluació podrà ser de naturalesa operativa i, en aquest cas, tindrà per objecte donar suport al seguiment del Programa.

Les avaluacions es duran a terme amb anterioritat, simultàniament i amb posterioritat al període de programació, i tindran com a objectiu la millora de la qualitat, l'eficàcia i la coherència de l'ajut proporcionat pel FEDER, i de l'estratègia i aplicació del Programa pel que fa als problemes estructurals específics de l'estat membre i les comunitats autònomes afectades, tenint en compte l'objectiu de desenvolupament sostenible i la legislació comunitària pertinent en matèria d'impacte ambiental i d'avaluació ambiental estratègica.

En particular, les avaluacions es duran a terme sota la responsabilitat de l'estat membre o de la Comissió, segons procedeixi, d'acord amb el principi de proporcionalitat establert en l'article 13 del Reglament (CE) 1083/2006.

La realització de les avaluacions anirà a càrrec d'experts o d'organismes, interns o externs, funcionalment independents de les autoritats a què es refereix l'article 59, apartat 1, lletres b) i c) del Reglament (CE) 1083/2006, i es finançaran amb càrrec al pressupost per a assistència tècnica. Els resultats de les avaluacions s'hauran de publicar, d'acord amb les normes relatives a l'accés del públic als documents.

La Comissió proporcionarà unes orientacions indicatives sobre la metodologia d'avaluació, incloses les normes de qualitat, de conformitat amb el procediment previst en l'article 103, apartat 2 del Reglament (CE) 1083/2006.

Responsabilitats de l'estat membre

1. D'acord amb l'article 48 de l'esmentat Reglament, l'estat membre subministrarà els recursos necessaris per dur a terme les avaluacions, organitzarà la producció i recopilació de les dades necessàries i utilitzarà els diversos tipus d'informació obtinguda a través del sistema de seguiment.

L'estat membre elaborarà, d'acord amb el principi de proporcionalitat previst en l'article 13 del Reglament (CE) 1083/2006, un pla d'avaluació en què figuraran, a títol indicatiu, les activitats d'avaluació que l'estat membre tingui previst dur a terme en les diverses fases d'execució.

2. L'estat membre durà a terme una avaluació *ex-ante* de cada un dels programes operatius corresponents a l'objectiu de «convergència». En casos degudament justificats, tenint en compte el principi de proporcionalitat establert en l'article 13 i atenent el que hagi acordat amb la Comissió, l'estat membre podrà fer una avaluació *ex-ante* individual que inclogui més d'un dels programes operatius.

Pel que fa a l'objectiu de "competitivitat regional i ocupació", n'efectuarà una avaluació *ex-ante* que inclogui tots els programes operatius o una avaluació *ex-ante* amb cada programa operatiu o cada prioritat.

Les avaluacions *ex-ante* es faran sota la responsabilitat de l'autoritat encarregada de preparar els documents de programació.

L'avaluació *ex-ante* tindrà per objecte optimitzar l'assignació de recursos pressupostaris en el marc dels programes operatius i incrementar la qualitat de la programació. Mitjançant l'esmentada avaluació, es determinaran i s'estimaran les disparitats, les diferències i el potencial del desenvolupament, els objectius per assolir, els resultats esperats, els objectius quantitatius, la coherència, si escau, de l'estratègia proposada per a la Comunitat Autònoma, el valor afegit comunitari, la mesura en què s'han tingut en compte les prioritats de la Unió Europea, les lliçons extretes de programacions anteriors i la qualitat dels procediments d'execució, seguiment, avaluació i gestió financera.

3. Durant el període de programació, l'estat membre durà a terme avaluacions vinculades amb el seguiment del Programa operatiu, en especial quan aquest seguiment reveli una desviació significativa davant els objectius fixats en un principi, o quan es presentin propostes per a la revisió del programa esmentat, tal com s'esmenta en l'article 33 del Reglament (CE) 1083/2006. Els resultats es remetraran al Comitè de Seguiment i a la Comissió.

Responsabilitats de la Comissió

1. Segons l'article 49, la Comissió podrà dur a terme avaluacions estratègiques.
2. De la mateixa manera, la Comissió podrà efectuar, per iniciativa pròpia i en cooperació amb l'estat membre, avaluacions vinculades amb el seguiment del Programa operatiu, quan l'esmentat seguiment reveli una desviació significativa respecte dels objectius fixats al principi. Els resultats es faran arribar al Comitè de Seguiment.
3. La Comissió farà una avaluació *ex-post* en relació amb cada objectiu en col·laboració estreta amb l'estat membre i l'autoritat de gestió. L'avaluació *ex-post* inclourà tots els programes operatius de cada objectiu i s'hi analitzarà el grau d'utilització dels recursos, l'eficàcia i l'eficiència de la programació del FEDER i l'impacte socioeconòmic.

L'avaluació tractarà d'extreure conclusions traslladables a les polítiques de cohesió econòmica i social. Haurà de permetre determinar els factors que han contribuït a l'èxit o al fracàs en l'execució dels programes operatius, i indicar les bones pràctiques. L'avaluació *ex-post* s'haurà d'haver completat, com a molt tard, el 31 de desembre de 2015.

4.7. Publicitat i informació

Segons les disposicions recollides en l'article 2 del Reglament (CE) 1828/2006, per a aquest programa operatiu s'elaborarà un Pla de comunicació en un termini màxim de quatre mesos a partir de la seva aprovació, segons es recull en l'article 3 de l'esmentat reglament.

L'esmentat pla contindrà, a més d'una valoració de les mesures d'informació i publicitat dutes a terme en el període de programació 2000-2006, tota la informació relativa als objectius i grups de destinataris als quals es dirigeix, l'estratègia i el contingut de les mesures de publicitat dirigides tant als beneficiaris potencials com als beneficiaris i al públic en general. Així mateix, haurà d'assenyalar el pressupost indicatiu per a la seva aplicació, els organismes responsables de l'aplicació de les mesures que contingui i el sistema de seguiment i el sistema previst per a l'avaluació posterior de les mesures que contingui, en els anys 2010 i 2013.

Així mateix, es tindrà en compte tot el que recullen els articles 5, 8 i 9 del reglament esmentat, en el sentit d'implementar la col·laboració per difondre la informació el més àmpliament possible amb algun dels organismes indicats en l'article 5, i de garantir el compliment per part dels beneficiaris de les mesures d'informació i publicitat, i de les característiques tècniques que han de complir les mesures d'informació i publicitat d'una operació, segons es recull en els articles 8 i 9 del Reglament.

5. PLA FINANCER

Pla financer per any

Finançament per eix i font (*)

Categorització LISBOA

Categorització per tipus de finançament

Categorització territori

(*) En l'eix 3 els projectes de transport es cofinancen al 40% i els d'energia al 50%.

Quadre de finançament per al programa operatiu

Fons: FEDER

Referència de la Comissió: 2007ES162PO006

Programa operatiu: CT Programa Operatiu FEDER de Catalunya

Competitivitat

Any	Cost total	Participació pública							(euros)	
		Total	Comunitària		Nacional				Privada	
			Ajut	Total	Central	Regional	Local	Altres		
2007	188.078.901	188.078.901	91.343.603	96.735.298	17.760.975	52.516.910	26.457.413	0	0	
2008	191.840.479	191.840.479	93.170.475	98.670.004	18.116.195	53.567.248	26.986.561	0	0	
2009	195.677.288	195.677.288	95.033.884	100.643.404	18.478.518	54.638.594	27.526.292	0	0	
2010	199.590.834	199.590.834	96.934.562	102.656.272	18.848.089	55.731.366	28.076.817	0	0	
2011	203.582.649	203.582.649	98.873.253	104.709.396	19.225.050	56.845.993	28.638.353	0	0	
2012	207.654.303	207.654.303	100.850.718	106.803.585	19.609.553	57.982.911	29.211.121	0	0	
2013	211.807.391	211.807.391	102.867.733	108.939.658	20.001.744	59.142.572	29.795.342	0	0	
Total	1.398.231.845	1.398.231.845	679.074.228	719.157.617	132.040.124	390.425.594	196.691.899	0	0	

(1) La contribució comunitària es calcularà d'acord amb l'alternativa b de l'article 53.1 del Reglament general 1083/2006, és a dir, en relació amb la despesa pública subvencionable.

Pla financer dels programes operatius, per a tot el període de programació, la quantitat de finançament total assignat a cada fons en el programa operatiu, la contribució nacional i la taxa de reembors per eixos prioritaris

Programa operatiu: CT Programa Operatiu FEDER de Catalunya

Fons: FEDER

Competitivitat

Eixos prioritaris	Finançament comunitari (a)	Finançament nacional (b)	Desglossament indicatiu de la contribució nacional		Finançament total e = (a + b)	Taxa de cofinançament f = (a / e)	Més informació	
			Finançament públic nacional (c)	Finançament privat nacional (d)			Participació BEI	Altra finançament
2 Medi ambient i prevenció de riscos	56.741.123	56.741.123	56.741.123	0	113.482.246	50,00 %	0	0
3 Recursos energètics i accés a serveis de transports	113.700.993	153.784.382	153.784.382	0	267.485.375	42,51 %	0	0
4 Desenvolupament sostenible local i urbana	141.955.648	141.955.648	141.955.648	0	283.911.296	50,00 %	0	0
5 Assistència tècnica	6.047.870	6.047.870	6.047.870	0	12.095.740	50,00 %	0	0
TOTAL	679.074.228	719.157.617	719.157.617	0	1.398.231.845	48,57 %	0	0

(1) La contribució comunitària es calcularà d'acord amb l'alternativa b de l'article 53.1 del Reglament general 1083/2006, és a dir, en relació amb la despesa pública subvencionable.

Categorització - Lisboa**Desglossament indicatiu de la contribució comunitària als programes operatius****Tema prioritari****Programa operatiu:** Programa Operatiu FEDER de Catalunya**Competitivitat****Eix:** 1 Economia del Coneixement i innovació i desenvolupament empresarial

(euros)

Codi	Denominació	Ajut	% eix	% PO
01 (*)	Activitats d'R+DT en centres de recerca	42.004.763,00	11,65	6,19
02 (*)	Infraestructura d'R+DT (instal·lacions, instruments i xarxes informàtiques d'alta velocitat per a la connexió de centres de recerca) i centres de qualificació en una tecnologia específica	137.935.165,00	38,25	20,31
03 (*)	Transferència de tecnologia i millora de les xarxes de cooperació entre petites empreses (pimes), així com entre aquestes i altres empreses i universitats, centres d'ensenyament postsecundari de tot tipus, autoritats regionals	55.981.879,00	15,52	8,24
04 (*)	Ajuts per a l'R+DT, en particular per a les pimes (inclòs l'accés a serveis d'R+DT en centres de recerca)	2.500.000,00	0,69	0,37
05 (*)	Serveis avançats d'assistència a empreses i grups d'empreses	20.000.000,00	5,55	2,95
06 (*)	Ajuts a les pimes per al foment de la utilització de productes i processos de producció que respectin el medi ambient	1.500.000,00	0,42	0,22
07 (*)	Inversió en empreses directament relacionades amb la recerca i la innovació (tecnologies innovadores, creació de noves empreses per part de les universitats, centres i empreses d'R+DT existents, etc.)	32.159.334,00	8,92	4,74
08 (*)	Altres inversions en empreses	40.654.949,00	11,27	5,99
09 (*)	Altres mesures destinades a fomentar la recerca i la innovació i l'esperit empresarial en les pimes	5.500.000,00	1,53	0,81
11 (*)	Tecnologies de la informació i la comunicació (accés, seguretat, interoperabilitat, prevenció de riscos, recerca, innovació, contingut electrònic, etc.)	15.468.947,00	4,29	2,28
13 (*)	Serveis i aplicacions per al ciutadà (serveis electrònics en matèria de salut, Administració pública, formació, inclusió, etc.)	4.923.557,00	1,37	0,73
14 (*)	Serveis i aplicacions per a les pimes (comerç electrònic, ensenyament i formació, establiment de xarxes, etc.)	2.000.000,00	0,55	0,29
Total eix: 1		360.628.594,00	100,00	53,11
Contribució de l'eix als objectius de Lisboa		360.628.594,00	100,00	53,11

(*) Earmarking

Categorització - Lisboa

Desglossament indicatiu de la contribució comunitària als programes operatius

Tema prioritari

Programa operatiu: Programa operatiu FEDER de Catalunya

Competitivitat

Eix: 2 Medi ambient i prevenció de riscos

(euros)

Codi	Denominació	Ajut	% eix	% PO
50	Rehabilitació de zones industrials i terrenys contaminats	14.235.634,00	25,09	2,10
51	Foment de la protecció de la biodiversitat i la naturalesa (inclòs el programa Natura 2000)	31.530.798,00	55,57	4,64
53	Prevenició de riscos (inclosa l'elaboració i aplicació de plans i mesures per prevenir i gestionar els riscos naturals i tecnològics)	10.974.691,00	19,34	1,62
Total eix: 2		56.741.123,00	100,00	8,36
Contribució de l'eix als objectius de Lisboa				

Categorització - Lisboa

Desglossament indicatiu de la contribució comunitària als programes operatius

Tema prioritari

Programa operatiu: Programa operatiu FEDER de Catalunya

Competitivitat

Eix: 3 Recursos energètics i accés a serveis de transports.

(euros)

Codi	Denominació	Ajut	% eix	% PO
25	Transport urbà	32.066.709,00	28,20	4,72
26	Transport multimodal	48.100.063,00	42,30	7,08
42 (*)	Energia renovable: hidroelèctrica, geotèrmica i altres	7.866.261,00	6,92	1,16
43 (*)	Eficiència energètica, cogeneració i gestió energètica	25.667.960,00	22,57	3,78
Total eix: 3		113.700.993,00	100,00	16,74
Contribució de l'eix als objectius de Lisboa		33.534.221,00	29,49	4,94

(*) Earmarking

Categorització – Lisboa**Desglossament indicatiu de la contribució comunitària als programes operatius****Tema prioritari****Programa operatiu:** Programa operatiu FEDER de Catalunya**Competitivitat****Eix:** 4 Desenvolupament sostenible local i urbà.

(euros)

Codi	Denominació	Ajut	% eix	% PO
56	Protecció i desenvolupament del patrimoni natural	18.970.081,00	13,36	2,79
57	Altres ajuts per millorar els serveis turístics	21.288.646,00	15,00	3,13
58	Protecció i conservació del patrimoni cultural	17.916.188,00	12,62	2,64
61	Projectes integrats per a la regeneració urbana i rural	83.780.733,00	59,02	12,34
Total eix: 4		141.955.648,00	100,00	20,90
Contribució de l'eix als objectius de Lisboa				

Categorització – Lisboa**Desglossament indicatiu de la contribució comunitària als programes operatius****Tema prioritari****Programa operatiu:** Programa operatiu FEDER de Catalunya**Competitivitat****Eix:** 5: Assistència tècnica.

(euros)

Codi	Denominació	Ajut	% eix	% PO
85	Preparació, execució, seguiment i inspecció	4.616.613,00	76,33	0,68
86	Avaluació i estudis; informació i comunicació	1.431.257,00	23,67	0,21
Total eix: 5		6.047.870,00	100,00	0,89
Contribució de l'eix als objectius de Lisboa				
Total programa operatiu		679.074.228,00		
Total contribució del programa als objectius de Lisboa		394.162.815,00		
% de contribució als objectius de Lisboa		58,04		

Categorització – Lisboa

Desglossament indicatiu de la contribució comunitària als programes operatius

Programa operatiu: Programa operatiu FEDER de Catalunya

Tipus de financiació		(euros)
Codi	Denominació	Ajut
1	Ajut no reemborsable	654.074.228,00
2	Ajut (préstec, bonificació d'interessos, garanties)	19.000.000,00
3	Capital risc (participació, fons de capital social)	5.000.000,00
4	Altres tipus de finançament	1.000.000,00
Total		679.074.228,00

Categorització – Lisboa

Desglossament indicatiu de la contribució comunitària als programes operatius

Programa operatiu: Programa operatiu FEDER de Catalunya

Territori		(euros)
Codi	Denominació	Ajut
1	Urbà	597.585.320,80
5	Zones rurals (diferents del territori muntanyós, l'insular i les zones poc o molt poc poblades)	81.488.907,20
Total		679.074.228,00

6. GRANS PROJECTES I SUBVENCIÓ GLOBAL

GRAN PROJECTE

La llista de grans projectes és merament indicativa. El cofinançament del FEDER es farà d'acord amb el procediment establert en els articles 39-41 del Reglament (CE) 1083/2006.

Dins les actuacions de l'eix 3, Recursos energètics i accés a serveis de transport, el Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya està implementant una sèrie d'actuacions orientades a millorar la mobilitat i les xarxes de comunicació dels municipis situats al Baix Llobregat, d'acord amb l'enfocament que es proposa en l'apartat 3.3 d'aquest programa operatiu.

En aquest context, una de les actuacions que es preveu incorporar al Programa operatiu 2007- 2013 és la construcció d'una estació ferroviària intermodal en el municipi del Prat de Llobregat, que seria un gran projecte, d'acord amb l'establert en l'article 39 del Reglament CE 1083/2006. L'ajut del FEDER constitueix un impuls molt important per a aquest projecte.

L'esmentada actuació s'emmarca dins el conjunt de projectes desenvolupats per la Generalitat de Catalunya orientats a millorar els punts de correspondència i intercanvi entre modes de transport, amb l'objectiu de potenciar la interconnexió modal, afavorir l'efecte xarxa en el sistema de transport públic i afavorir la seva competitivitat davant el transport privat.

La construcció de l'esmentada estació tindrà una funció triple:

- Convertir-se en la terminal ferroviària de l'aeroport de Barcelona. En aquest sentit, els trens de rodalies i el metro connectaran aquesta estació amb les terminals de l'aeroport internacional del Prat, amb la qual cosa s'agilitarà i facilitarà el desplaçament.
- Esdevenir l'estació del TGV al Baix Llobregat.
- Ser un intercanviador de totes les línies ferroviàries i de les línies L1 i L9 del metro.

Així mateix, mitjançant la connexió amb la xarxa d'autobusos urbans i interurbans, facilitarà el transbord entre els diferents mitjans de transport, i permetrà fins i tot interconnectar amb el transport portuari i aeroportuari.

La interconnexió d'aquesta terminal amb el transport privat també estarà garantida. En aquest sentit, hi haurà bona accessibilitat viària des de qualsevol punt de l'entorn metropolità i es crearà un nombre elevat de places d'aparcament.

D'altra banda, aquesta obra suposarà la creació d'un nou eix de centralitat metropolitana. Al mateix temps s'impulsarà la transformació d'antics espais industrials degradats del municipi del Prat de Llobregat i es promourà la intermodalitat entre diversos modes de transport.

Es preveu que l'actuació, el cost estimat de la qual és de 60 MEUR, implicarà un increment de la utilització del transport públic, tant per accedir a l'alta velocitat com per accedir a l'aeroport.

Així mateix, a aquesta actuació s'ha d'afegir l'ampliació de l'aeroport i del port, que duplicaran la capacitat actual de passatgers i mercaderies, fet que permetrà que l'entorn metropolità i el conjunt de Catalunya guanyin competitivitat internacional.

Finalment, en el marc de les actuacions de millora de la mobilitat i de foment del transport públic, es preveu que pel que fa a la creació de carrils bus urbans es pugui dur a terme algun projecte que constitueixi un gran projecte, segons l'article 39 del Reglament CE 1083/2006.

SUBVENCIÓ GLOBAL

D'acord amb els articles 42 i 43 del Reglament (CE) 1083/2006, l'Estat o l'autoritat de gestió podrà confiar la gestió i execució d'una part del programa operatiu a un organisme intermedi, designat per l'esmentat Estat o per l'esmentada autoritat de gestió, d'acord amb el que s'estipuli en un acord celebrat entre l'Estat o l'autoritat de gestió i l'organisme intermedi corresponent.

L'organisme intermedi responsable de gestionar la subvenció global haurà d'aportar garanties de la seva solvència i la seva competència en l'àmbit de què es tracti, i també en matèria de gestió administrativa i financera.

L'acord entre l'Estat o l'autoritat de gestió i l'organisme intermedi haurà d'especificar el següent:

- a) Els tipus d'operació que es podran acollir a la subvenció global.
- b) Els criteris de selecció dels beneficiaris.
- c) Els percentatges d'ajut dels fons i les disposicions reguladores d'aquest ajut, amb referència a l'ús de tot possible interès meritat.
- d) Les estipulacions aplicables per garantir davant l'autoritat de gestió el seguiment, l'avaluació i el control financer de la subvenció global esmentada en l'article 59, apartat 1, inclosa la norma de recuperació d'imports indegudament abonats i de presentació dels comptes.

- e) Quan procedeixi, tota utilització d'una garantia financera o un altre instrument equivalent, llevat que l'Estat o l'autoritat de gestió proporcioni aquesta garantia d'acord amb l'organització institucional de cada Estat.

En virtut de l'anterior, es preveu una subvenció global, inclosa en el programa present, per al Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM) –organisme adscrit a la Generalitat de Catalunya.

Eix	Descripció d'actuacions	Organisme intermediari	Import
Eix 1	Recerca, desenvolupament tecnològic i innovació, desenvolupament empresarial i societat de la informació	CIDEM (Generalitat de Catalunya)	50.000.000 €

El Programa operatiu de Catalunya inclou en els objectius de l'eix 1 un conjunt d'actuacions de suport a la innovació empresarial de Catalunya que requereix la utilització d'un instrument específic que dugui a terme les accions previstes de manera horitzontal i amb criteris d'eficàcia i homogeneïtat.

Aquest fet està reforçat per tal com la política d'empreses està encomanada a un organisme que gestiona els instruments de suport a empreses amb un tractament globalitzat i proper al sector empresarial, com és el Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM).

En aquest sentit, sembla adequada la fórmula de la subvenció global com a modalitat de gestió del FEDER, estretament vinculada des dels seus orígens a les polítiques de suport a empreses, i l'elecció del CIDEM com a organisme intermediari.

Així mateix, la subvenció global es planteja completament vinculada a les estratègies i les prioritats del Programa operatiu, cosa que també permet garantir la coordinació amb altres actuacions específiques d'innovació i suport a empreses recollides en el mateix eix 1.

Concretament, les actuacions previstes en el marc de la subvenció global s'inscriuen en l'objectiu general per al període 2007-2013 d'establir mecanismes d'impuls i desenvolupament de la innovació empresarial a Catalunya a partir d'un triple enfocament: el treball amb els instruments que configuren el sistema de transferència de tecnologia català; el treball amb les empreses individuals, i el treball amb l'agrupació d'agents sectorials i de clúster.

Aquest objectiu general es concreta a partir dels objectius específics següents:

- Reforçar el sistema de transferència de tecnologia de Catalunya a partir de la creació de sistemes estables per facilitar la prospectiva tecnològica, la valorització i la comercialització de la tecnologia a Catalunya.
- Afavorir el creixement de les empreses per tal que tinguin realment la capacitat d'abordar projectes innovadors i de més valor afegit, augmentin la seva productivitat i siguin competitives en un entorn global.
- Impulsar i desenvolupar àrees tecnològiques d'excel·lència a Catalunya que agrupin agents públics i privats en el marc de sectors, clústers, pols de competitivitat i innovació local, incrementant el potencial de coneixements i la divulgació d'aquestes àrees, així com estructurar actuacions transversals entre els entorns esmentats.

7. CONCLUSIONS DE L'AVALUACIÓ PRÈVIA

7.1. Principals conclusions de l'avaluació *ex-ante*

D'acord amb el que estableix el Reglament 1083/2006, s'ha fet una avaluació prèvia del Programa operatiu. A continuació es presenten les conclusions principals.

En primer lloc, es fa un balanç dels resultats principals obtinguts en el període de programació anterior, així com una anàlisi de les recomanacions i necessitats principals d'intervenció a Catalunya per al nou període 2007-2013.

Així, s'assenyala que el balanç del període 2000-2006 presenta una valoració global satisfactòria. Malgrat això, s'estableixen un seguit de necessitats d'intervenció prioritària per al període 2007-2013, que són les següents:

- Incrementar el pes específic de la inversió en R+D+I en el teixit regional, ja que malgrat l'impuls experimentat continua presentant valors inferiors als estàndards de la Unió Europea.
- Continuar millorant la competitivitat i la productivitat de l'economia catalana, apostant per la producció intensiva en tecnologia per evitar deslocalitzacions d'empreses.
- Fomentar l'accés de les pimes a la societat del coneixement i la innovació. Concretament, es fa necessari generalitzar l'ús de les noves tecnologies i facilitar els processos de transferència tecnològica des dels centres de recerca cap a les empreses, en especial, les pimes.
- Garantir la preservació i protecció de la biodiversitat característica de Catalunya.
- Optimitzar l'accessibilitat regional a través de la millora de les infraestructures de carreteres i transports, atès que persisteixen els problemes d'accessibilitat a determinats territoris.
- Integrar en major mesura el principi d'igualtat d'oportunitats en el desenvolupament de les actuacions cofinançades.

En aquest sentit, en fer l'avaluació intermèdia s'ha posat de manifest que les necessitats identificades en l'anàlisi DAFO de Catalunya, recullen les recomanacions que es desprenen de l'avaluació intermèdia del període 2000-2006.

En la valoració realitzada en el marc de l'avaluació prèvia, es constata l'adequada qualitat del diagnòstic econòmic, social i mediambiental, així com del DAFO presentats en el Programa operatiu de Catalunya. Això queda corroborat pels indicadors seleccionats

i presentats en el Programa operatiu per al desenvolupament de l'anàlisi socioeconòmica de la situació de partida. Així, es comprova que aquests indicadors es corresponen amb els que la Unió Europea utilitza com referència per fer el seguiment de la situació econòmica, social i mediambiental del seu territori, a través de l'observatori Eurostat. De la mateixa manera, es comprova que totes les fonts consultades són oficials (Institut Nacional d'Estadística, Institut d'Estadística de Catalunya, Eurostat, Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya) i que les dades obtingudes són actualitzables i comparables amb les d'altres països membres.

Quant als indicadors sobre la igualtat d'oportunitats, es pot assenyalar que la mateixa naturalesa de la informació obtinguda a partir dels indicadors estudiats comporta que la desagregació de les dades per sexe no sigui aplicable en molts casos. No obstant això, en els indicadors relacionats amb l'ocupació i en els indicadors en que és possible tenir en compte la perspectiva de gènere s'han desagregat les dades per sexe.

Respecte al compliment de l'Agenda de Lisboa, en l'avaluació prèvia es constata que Catalunya presenta bons resultats en relació amb els objectius d'ocupació. D'altra banda, s'assenyala que Catalunya encara està lluny dels objectius de Lisboa i de la mitjana europea en matèria d'R+D.

D'altra banda, en fer l'avaluació prèvia s'ha posat de manifest la coherència interna del Programa operatiu, ja que les prioritats d'actuació recollides donen resposta al conjunt de debilitats i fortaleces identificades en el diagnòstic DAFO i en l'anàlisi socioeconòmica.

En aquest sentit, es constata que les principals actuacions de l'eix 1 estan dirigides a tractar de minimitzar les debilitats assenyalades, per a la qual cosa es recolza en les principals fortaleces de Catalunya en aquest àmbit, com són l'elevat grau d'obertura de l'economia catalana, la seva situació geoestratègica dins de la Mediterrània, la tradició industrial i la forta iniciativa empresarial, l'existència d'un sector turístic potent, el grau de penetració de les noves tecnologies de la informació i l'existència d'un acord de competitivitat firmat pel Govern i els agents econòmics i socials.

Així doncs, els objectius intermedis que es despleguen en l'eix 1 són els següents:

- Enfortir la creació de capacitat en la recerca i desenvolupament, millorant les infraestructures de recerca i el capital humà investigador.
- Fomentar les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions i el desenvolupament de polítiques d'R+D+I.
- Fomentar l'esperit emprenedor i potenciar la creació i el desenvolupament de projectes empresarials.
- Facilitar l'accés al finançament per part de la iniciativa empresarial.

En l'avaluació prèvia es comprova que els objectius intermedis que es desenvolupen en l'eix 2 es corresponen amb les necessitats detectades en aquest àmbit en l'anàlisi DAFO; així, els objectius del Programa operatiu en l'eix 2 són els següents:

- Aconseguir un creixement equilibrat i compatible amb la preservació del medi ambient i la biodiversitat.
- Impulsar la prevenció de riscos naturals.

Quant a les debilitats detectades i als reptes que es plantegen en l'anàlisi prèvia, el Programa operatiu desplega una sèrie de mesures que concorden amb els objectius intermedis fixats en l'eix 3, com són les següents:

- Millorar l'accessibilitat i la mobilitat de les persones, principalment en àrees congestionades.
- Millorar la distribució modal del transport.
- Potenciar les energies renovables

Finalment, també es constata en l'avaluació prèvia que els objectius exposats en l'eix 4 es correlacionen amb les oportunitats identificades en el diagnòstic previ en l'àmbit local, en el sentit següent:

- de donar suport a la regeneració de zones urbanes, i
- d'impulsar el potencial de desenvolupament local de les zones.

D'altra banda, en l'avaluació prèvia es fa una valoració de la coherència externa entre les prioritats del Programa operatiu de Catalunya per al període 2007-2013 i les orientacions estratègiques comunitàries de la Comissió Europea en matèria de cohesió. En aquest sentit, es constata que les prioritats i les actuacions proposades en el Programa operatiu tenen una correlació directa amb les orientacions estratègiques comunitàries.

De la mateixa manera, en la valoració feta s'examina la coherència externa entre el Programa operatiu i el Programa nacional de reformes. Es constata que les prioritats i actuacions desplegades pel Programa operatiu FEDER tenen correspondència directa amb 4 dels 7 eixos prioritaris assenyalats en el PNR.

Així mateix, en l'avaluació prèvia es du a terme una valoració de la coherència externa entre el Programa operatiu i el Marc estratègic nacional de referència. Concretament, es confirma que les prioritats i les actuacions proposades en el Programa operatiu es corresponen amb els eixos que proposa el MENR.

Finalment, també es pot assenyalar que, d'acord amb la normativa d'aplicació, el Programa també és objecte d'una avaluació estratègica ambiental.

L'*Informe de sostenibilitat ambiental (ISA)* elaborat conté el diagnòstic ambiental de Catalunya, l'anàlisi dels probables efectes significatius del Programa sobre el medi ambient, les mesures proposades per a la minimització de l'impacte ambiental i les mesures per fer el seguiment i el control posterior del programa. Aquest document, juntament amb el programa operatiu, es va presentar a informació pública el 9 de gener de 2007 durant un període de 23 dies i transcorregut aquest període d'informació pública no es va rebre cap tipus d'al·legació als documents esmentats.

L'ISA permet assegurar la coherència del Programa operatiu amb els principis comunitaris de protecció del medi ambient.

7.2. Estimació de l'impacte dels ajuts FEDER

El quadre 1 mostra el desglossament per fons, programes operatius i grups de regions destinatàries dels ajuts estructurals del FEDER i l'FSE destinats a Espanya en les perspectives financeres de la UE per al període 2007-2013. No s'hi inclouen els ajuts del fons de cohesió perquè no es disposa del desglossament regional de les perspectives. Les xifres que apareixen en el quadre són mitjanes anuals per al conjunt del període i estan expressades en milions d'euros de 2007.

Quadre 1. Ajuts estructurals (FEDER + FSE) destinats a Espanya mitjana anual 2007-2013 en milions d'euros de 2007

	Objectiu convergència	Phasing out (ef. estad.)	Phasing in (surten soles)	Obj. competitivitat	Total	% del total
FEDER						
PO regionals	1,649	136	393	228	2,406	60.0%
PO multiregionals	369	30	77	32	509	12.8%
Total FEDER	2,018	166	470	260	2,914	72.8%
FSE						
PO regionals	262	26	59	103	450	11.3%
PO multiregionals	397	21	105	112	635	15.9%
Total FSE	659	47	164	214	1,085	27.2%
Total F. Estructurals	2,678	213	634	474	3,999	100.0%
% del total	67.9%	5.1%	16.0%	11.0%	100.0%	
Població (milers)	13,762	2,590	9,326	19,031	44,709	
Ajut <i>per capita</i>	195	82	68	25	89	
Índex	218	92	76	28	100	

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda

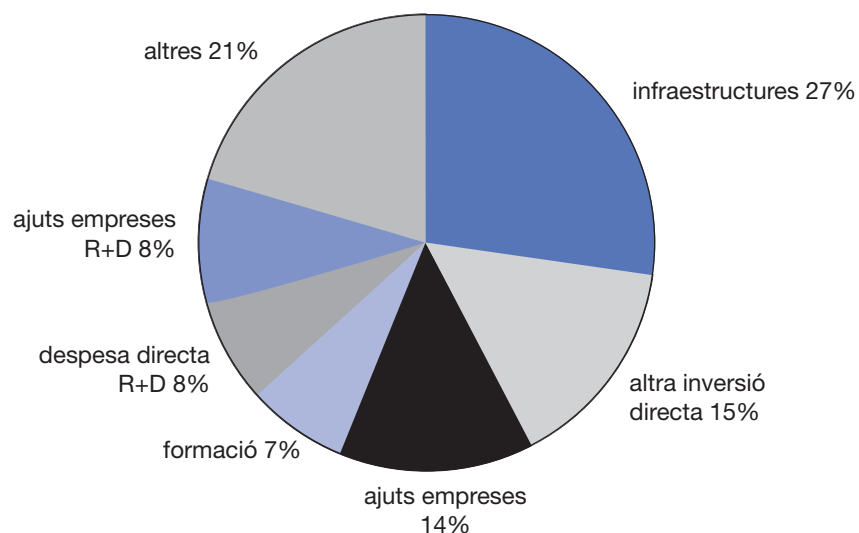
Les últimes files del quadre 1 mostren la població de cada grup de territoris i l'import mitjà dels ajuts anuals per habitant assignats a cada un dels grups. El quadre 2 conté informació més desagregada sobre el repartiment regional dels ajuts estructurals. Per a cada comunitat i ciutat autònoma es mostra l'import mitjà anual dels ajuts, el seu pes en el total nacional, l'ajut anual per habitant en euros i la mateixa variable normalitzada per la mitjana nacional.

Quadre 2. Desglossament territorial dels ajuts estructurals i ajut per habitant, mitjana anual 2007-2013, en euros de 2007

	Import total (meuros)	% del total	Ajuts per habitant (euros)	Índex
Extremadura	305	7,62%	280,6	313,8
Castella-la Manxa	420	10,50%	217,2	242,9
Andalusia	1.532	38,30%	192,1	214,7
Galícia	421	10,53%	152,2	170,2
Melilla	9	0,23%	134,7	150,6
Ceuta	10	0,25%	129,3	144,5
Astúries	88	2,20%	81,7	91,3
Canàries	163	4,08%	81,7	91,3
Múrcia	106	2,66%	77,6	86,8
Castella i Lleó	179	4,49%	71,1	79,5
València	292	7,29%	60,7	67,8
Cantàbria	19	0,47%	32,9	36,8
Aragó	37	0,92%	28,9	32,3
Rioja	9	0,21%	27,9	31,2
País Basc	57	1,43%	26,7	29,9
Balears	27	0,67%	26,6	29,8
Catalunya	185	4,62%	25,9	29,0
Madrid	129	3,23%	21,5	24,0
Navarra	12	0,31%	20,5	22,9
Total	3.999	100,00%	89,4	100,0

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda

Gràfic 1. Desglossament dels ajuts estructurals pel tipus d'actuacions que financen

El gràfic 1 mostra el desglossament dels ajuts europeus pel tipus d'actuacions que financen. Partint del desglossament dels fons europeus per temes prioritaris, els ajuts s'han agrupat en les set categories funcionals que apareixen en el gràfic. L'elecció d'aquestes categories està determinada en part per la naturalesa econòmica dels diferents tipus de despesa i en part per la definició de les sèries d'estocs de factors productius que s'utilitzen per estimar els models amb què es realitzen les estimacions d'impacte, a les quals resulta necessari adaptar-se.

La partida d'infraestructures recull la inversió en xarxes de transport i equipaments hidràulics i urbans que s'inclouen en la sèrie d'infraestructures regionals amb què s'estima el model regional.

La segona partida "altra inversió directa" recull la resta d'inversions directes del sector públic en equipaments molt diversos (incloses, entre altres coses, la construcció i l'equipament de centres educatius i sanitaris) que apareixen dins l'entrada (*input*) d'un altre capital físic en la funció de producció regional. Els ajuts a les empreses inclouen diverses subvencions destinades a fomentar la inversió privada. Aquí s'inclou, entre moltes altres coses, el cofinançament públic destinat a equipaments energètics i de telecomunicacions que, previsiblement, executen empreses privades. Aquesta partida es desglossa de l'anterior perquè sembla raonable pensar que els ajuts públics a la inversió, a diferència de la inversió directa del sector públic, podrien desplaçar parcialment el finançament privat destinat als mateixos projectes.

De la mateixa manera, es distingeix entre la despesa directa en R+D de les administracions públiques i els ajuts destinats a fomentar aquestes activitats en el sector privat, que es recullen en "ajuts empreses R+D".

Finalment, la partida de formació recull el finançament destinat a programes de recursos humans (que va gairebé exclusivament a càrrec de l'FSE) i "altres" recull el resta de la despesa. En aquesta última categoria, l'impacte de la qual no s'intenta quantificar, s'inclou la partida d'assistència tècnica i altres tipus de despesa que no es tradueixen directament en increments de les dotacions de factors productius. Entre aquests, el capítol de despesa més important és el de les subvencions a l'ocupació.

La informació disponible ha permès desagregar tant per funcions com per territoris els ajuts finançats pel FEDER amb una precisió raonable. En el cas de l'FSE, tanmateix, hi ha alguns problemes. En particular, els programes operatius pluriregionals d'aquest fons no apareixen desglossats per territoris. A més, el desglossament de l'FSE per temes prioritaris no permet identificar amb precisió la despesa en formació, ja que moltes de les actuacions finançades per aquest fons podrien incloure tant accions formatives com subvencions i altres tipus d'ajuts a l'ocupació.

Finalment, no es disposa de la informació necessària per estimar el nombre d'anys estàndard de formació finançats per l'FSE, ja que només es coneix el nombre estimat de beneficiaris de cada actuació, però no la seva naturalesa precisa (cursos de formació o altre tipus d'ajuts) ni la durada mitjana dels cursos.

Per aquestes raons, les estimacions d'impacte que es presenten es refereixen únicament a la despesa del FEDER. Atès que el FEDER suposa un 72,8% del volum total de recursos dels fons estructurals i inclou el gruix de les actuacions inversores d'aquests recursos, el biaix a la baixa en les estimacions d'impacte no hauria de ser gaire elevat, almenys pel que fa als efectes sobre la sortida (*output*).

Estimació d'impacte

En aquest apartat es resumeixen els principals resultats de l'exercici. Les estimacions d'impacte que es presenten es calculen com la diferència entre les sendes estimades del producte i l'ocupació regionals en dos escenaris hipotètics: un en què les dotacions de factors es mantenen constants al llarg de tot el període en els seus nivells estimats a començaments de 2007, i un segon en què a aquests nivells de referència s'afegeix la inversió finançada pel FEDER juntament amb la inversió privada induïda per aquest, cosa que permet que aquestes aportacions es depreciiïn amb el pas del temps. Clarament, ambdós escenaris són artificials, en el sentit que cap dels dos reproduceix exactament l'evolució esperable de les dotacions de factors (que quedaria afectada també pel comportament inversor d'altres agents i per la depreciació dels estocs inicials), comparar-los ens permet aïllar la contribució específica dels ajuts europeus al creixement brut del producte i l'ocupació.

Els càlculs es fan tenint en compte el supòsit que els ajuts europeus s'executen a un ritme uniforme durant el conjunt del període (en comptes d'anar-se reduint amb el temps, tal com està previst en la majoria dels casos). Les estimacions tenen en compte no so-

lament els efectes directes de la inversió finançada per aquests ajuts, sinó també els seus efectes indirectes sobre la sortida (*output*) per la via de la inversió privada induïda i, excepte en el cas de l'R+D, a través de la creació d'ocupació i dels efectes de desbordament de les infraestructures d'altres regions.

El quadre 3 mostra l'increment estimat de la renda i l'ocupació el 2008 com a resultat de la inversió en capital físic i infraestructures finançada o induïda pels ajuts del FEDER durant l'any 2007, així com l'increment de la sortida (*output*) acumulada el 2014, això és, un any després del final del període cobert per les noves perspectives financeres. En el cas de l'ocupació, es mostra tant l'increment percentual de l'ocupació com el nombre de llocs de treball creats en cada territori durant el primer any d'aplicació de les noves perspectives financeres comunitàries.

Quadre 3. Contribució dels ajuts FEDER (sense R+D) al creixement de l'ocupació i producte regionals

	Ocupació (%)	Nre. de llocs 2008	Sortida	Sortida acumulada 2014
Catalunya	0,005%	168	0,016%	0,103%
Total CA	0,035%	7.200	0,073%	

La contribució estimada dels ajuts del FEDER al creixement de la sortida en el conjunt de les comunitats autònomes és de 0,073 punts percentuals anuals. L'impacte és més gran en les regions cobertes per l'objectiu de convergència, on oscil·la entre 0,12 i 0,29 punts percentuals per any, i és molt reduït en els territoris que hi ha fora d'aquest objectiu i que no perceben ajuts de transició, on no arriba a la centena de punt anual. El creixement induït de l'ocupació és del 0,035% en el conjunt del país, cosa que comporta la creació de 7.200 llocs de treball durant el primer any de vigència de les noves perspectives.

El quadre 4 resumeix l'impacte dels ajuts a l'R+D sobre la sortida nacional i regional. Com ja s'ha indicat, les estimacions a escala regional s'han de considerar de caràcter molt temporal perquè s'obtenen tenint en compte el supòsit implícit que els fruits de la recerca realitzada en una regió s'obtenen únicament dins la mateixa regió.

Quadre 4. Contribució dels ajuts del FEDER a l'R+D al creixement del producte nacional i regional

	Curt termini	Llarg termini
Catalunya	0,009%	0,26%
Total CA	0,026%	0,78%

Per a cada territori, el quadre mostra dues estimacions alternatives. La primera recull els efectes a curt termini de l'increment de la inversió en R+D, mentre que la segona es refereix al llarg termini. Aquesta última, en particular, correspon a l'increment del nivell de renda regional que s'obté a llarg termini si es mantingués indefinidament l'increment de l'esforç inversor que financen els ajuts europeus, mesurat com a fracció del PIB nacional o regional.

Per a Espanya en el seu conjunt, els ajuts a l'R+D finançats pel FEDER, juntament amb la inversió privada induïda, suposaran un augment del 5,5% en el volum de despesa total per aquest concepte. D'acord amb les estimacions fetes, aquest increment de la despesa augmentarà a curt termini la taxa de creixement anual del producte en 2,6 centenes de punt i, si es manté indefinidament, es traduirà en un augment del 0,78% en el nivell de renda a llarg termini. Com en el cas dels altres ajuts, els fons destinats a l'R+D es concentren fonamentalment en les regions cobertes per l'objectiu de convergència. En aquestes regions, els efectes estimats a curt termini se situen al voltant d'una dècima de punt anual. En les regions amb nivells de renda més elevats, per contra, l'impacte estimat és molt menor, per exemple, no arriba a la centena de punt percentual a Madrid i a Catalunya.

Com a resum, el quadre 5 recull la contribució estimada al creixement de la sortida d'ambdós tipus d'ajuts i la seva suma per al primer any del període considerat. L'impacte total sobre el creixement de la renda agregada del país en el seu conjunt s'apropa a una desena de punt anual. En les regions més afavorides (Extremadura, Andalusia i Castella-la Manxa), aquesta xifra s'eleva a unes tres dècimes de punt anual.

Quadre 5. Contribució dels ajuts del FEDER al creixement del producte nacional i regional

	Infraest. i altre capital	R+D	Total
Catalunya	0,016%	0,009%	0,025%
Total CA	0,073%	0,026%	0,099%

8. COMPLEMENTARIETAT AMB EL FEADER I EL FEP

8.1 Complementarietat amb el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER)

El Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural contribuirà a la realització dels tres objectius corresponents als tres eixos de desenvolupament rural definits a escala comunitària, és a dir:

- millorar la competitivitat de l'agricultura i la silvicultura a través de l'ajut a la reestructuració;
- millorar el medi ambient i l'espai rural a través de l'ajut a la gestió territorial, i
- millorar la qualitat de vida a les zones rurals i fomentar-hi la diversificació de les activitats econòmiques.

La intervenció del Fons complementa les actuacions nacionals, regionals i locals, i contribueix a assolir les prioritats comunitàries.

De la mateixa manera que estableix l'article 5 del Reglament del FEADER, el Reglament 1080/2006, relatiu al Fons Europeu de Desenvolupament Regional del FEDER, assenyalen en l'article 9 la necessitat de coordinar-se amb el FEADER en aquells àmbits en els quals poden coincidir les actuacions que comprenen cada un dels fons.

El finançament a càrrec del FEDER comprèn una sèrie d'actuacions que poden potenciar de manera significativa els efectes positius de la programació amb càrrec al FEADER. Tal com recull el Pla estratègic nacional de desenvolupament rural (PENDR), el FEDER podrà contribuir en l'objectiu de desenvolupament rural i podrà complementar-se amb el FEADER a través d'actuacions com els següents:

- Augment del valor afegit de la producció agrícola i forestal.
- Cooperació per al desenvolupament de nous productes, processos i tecnologies.
- Modernització de les explotacions.
- El desenvolupament de Natura 2000 en zones agràries i forestals (només accions complementàries amb el FEADER i amb la iniciativa LIFE).
- La rehabilitació de les zones rurals.
- L'atenció als nuclis aïllats.
- La recuperació de terres i espais.

Tenint en compte les prioritats estratègiques definides en el FEDER i les actuacions del Pla de desenvolupament rural de Catalunya, s'observen diverses actuacions que donen lloc a la complementarietat de les actuacions.

Així, a través de l'eix 1 el FEDER pretén potenciar la recerca i el desenvolupament tecnològic, la innovació i l'esperit empresarial, mitjançant ajuts a l'R+DT, dirigits a la transferència de tecnologia, la millora dels vincles entre pimes i centres d'educació superior i de recerca, a més de la creació d'infraestructures en relació amb la societat de la informació, entre altres coses. D'aquesta manera, el FEDER és complementari amb la consecució de l'objectiu d'impulsar l'R+D i el desenvolupament de la societat de la informació, així com d'impulsar la iniciativa empresarial en l'àmbit rural, tal com es desprèn d'algunes de les actuacions per desenvolupar del Pla de desenvolupament rural de Catalunya, com són l'augment del valor afegit de la producció agrícola i forestal, la cooperació per al desenvolupament de nous productes, processos i tecnologies, i la modernització de les explotacions.

Pel que fa al medi ambient, l'eix 2 del FEDER inclou actuacions que poden complementar les realitzades a través del FEADER en relació amb la promoció de la biodiversitat i la protecció de la naturalesa, inclosos els espais Natura 2000. S'establiran els mecanismes de coordinació necessaris per garantir l'òptima complementarietat de les accions desenvolupades.

Finalment, l'eix 4 del FEDER, en tant que persegueix la cohesió territorial fomentant el creixement econòmic des del punt de vista sostenible i fent ús dels recursos endògens per diversificar l'activitat de l'entorn local i rural, es complementa amb les actuacions del FEADER previstes en el Pla de desenvolupament rural de Catalunya (PDR) 2007-2013, relatives al desenvolupament d'infraestructures socials, al suport al desenvolupament del turisme sostenible i a la conservació del patrimoni rural.

D'aquesta manera, s'observa que les actuacions en el medi rural a través de la contribució del FEDER, en coordinació amb el FEADER, poden incrementar els efectes positius sobre el desenvolupament regional i aprofitar les sinergies existents a causa de l'efecte complementari del finançament comunitari a través dels fons.

Respecte a les línies de demarcació entre els camps d'intervenció del FEDER i del FEADER es reflectiran en els criteris de selecció de projectes esmentats en la lletra a) de l'article 65 del Reglament (CE) 1083/2006.

Així mateix, les inversions productives portades a terme per empreses del sector agroalimentari no seran elegibles si aquestes empreses sobrepassen els límits esmentats en l'article 2 de l'Annex de la Recomanació de la Comissió 361/2006/CE sobre la definició de microempreses, petites i mitjanes empreses.

La contribució prevista del FEADER a Catalunya és de 272,59 MEUR. A continuació, es mostra una taula en la qual es detalla la complementarietat del Programa operatiu FEADER amb les principals intervencions del FEADER.

Complementarietat Programa operatiu FEDER amb intervencions FEADER

Objectius FEADER / Eixos PO FEDER	Eix 1. Innovació i desenvolupament empresarial, economia del coneixement i societat de la informació	Eix 2. Mediambient i prevenció de riscos	Eix 3. Recursos energètics i accés a serveis de transport	Eix 4. Desenvolupament sostenible local i urbà
Eix 1. Competitivitat sector agroforestal				
Millora del potencial humà				
Millora del potencial físic i foment de la innovació	✓			
Millora de la qualitat de la producció i dels productes agrícoles	✓			
Eix 2. Millora del medi ambient i de l'entorn rural				
Utilització sostenible de les terres agrícoles				
Utilització sostenible de les terres forestals		✓		
Eix 3. Diversificació econòmica i qualitat de vida a les zones rurals				
Diversificació de l'economia rural				✓
Millora de la qualitat de vida a les zones rurals				✓
Eix LEADER				
Estratègies per al desenvolupament local de territoris seleccionats				✓

8.2. Complementarietat amb el Fons Europeu de la Pesca (FEP)

Les intervencions estructurals en el sector de la pesca, de l'aqüicultura i de la transformació i comercialització dels seus productes («el sector») són objecte d'un programa operatiu que inclou les zones fora de l'objectiu de convergència, document que actualment està en elaboració.

Pel que fa al FEP, cal assenyalar que les intervencions en el sector de la pesca es regulen pel Reglament CE 1198/2006, de 27 de juliol de 2006, relatiu al Fons Europeu de la Pesca (FEP).

El Pla estratègic nacional del FEP estableix les línies prioritàries d'actuació per al període 2007-2013. El principal objectiu del FEP és proporcionar finançament al sector europeu de la pesca durant el període 2007-2013, per tal de col·laborar a la seva adaptació a les necessitats del moment. Els ajuts del fons es concentraran especialment en els aspectes següents:

- El suport als objectius principals de la política pesquera comuna (PPC), en el marc de la reforma de l'any 2002, entre els quals figuren l'explotació sostenible dels recursos pesquers i el manteniment d'un equilibri sostenible entre aquests recursos i la capacitat de la flota comunitària.
- La consolidació de la competitivitat i la viabilitat dels operadors del sector.
- El foment de mètodes de pesca i de producció que siguin respectuosos amb el medi ambient.
- La prestació d'ajuts adequats als treballadors del sector.
- La promoció del desenvolupament sostenible de les zones pesqueres.

Repartiment indicatiu del FEP en les regions fora de l'objectiu de convergència (milions d'euros)

Comunitat autònoma	Assignació
Aragó	2,23
Catalunya	33,82
Illes Balears	4,85
La Rioja	0,49
Madrid	1,89
Navarra	0,80
País Basc	56,38
Canàries	23,59
Cantàbria	15,40
Comunitat Valenciana	33,58
Castella i Lleó	6,96
AGE	6,14

D'acord amb el Pla, una de les línies prioritàries d'actuació és la millora de la competitivitat de les zones pesqueres i la seva sostenibilitat. En aquesta prioritat, el Pla pot ser complementari amb el FEDER en les actuacions de suport al desenvolupament sostenible, i de reorientació i diversificació econòmica de les zones pesqueres.

En les actuacions de l'eix 2, Medi ambient i prevenció de riscos, del Programa operatiu FEDER també hi poden haver complementarietats amb actuacions previstes pel FEP en matèria de protecció de l'entorn o de rehabilitació de determinades àrees.

Referent als criteris de demarcació, d'acord amb el que disposa l'article 9 del Reglament (CE) 1080/2006, les intervencions produïdes per les empreses en els sectors de la pesca i de l'aqüicultura seran únicament cofinançables en el marc dels programes del FEP. Pel que fa a les inversions en sectors connexos, el Comitè de Seguiment adoptarà criteris de selecció específics.

El total de recursos del FEP previstos per a Catalunya és de 33,82 milions d'euros.

9. COMPLEMENTARIETAT AMB ELS PROGRAMES OPERATIUS RESTANTS

9.1. Complementarietat amb altres intervencions del FEDER

Programa operatiu d'R+D+I pel benefici de les empreses i per al benefici de les empreses

El Programa operatiu pluriregional del fons tecnològic FEDER R+D+I per al benefici de les empreses intervé, fonamentalment, en l'eix 1, Economia del coneixement, innovació i desenvolupament empresarial.

La complementarietat entre ambdós programes es garanteix per la coincidència del seu objectiu principal:

- Millorar la productivitat i la competitivitat de les empreses.

El Programa operatiu d'R+D+I per al benefici de les empreses tindrà com a principal prioritat les actuacions dirigides a vertebrar el sistema ciència-tecnologia-empresa, tant en el conjunt d'Espanya com a escala regional, fomentant la cooperació entre empreses, centres tecnològics i centres de recerca, i afavorint la incorporació de les pimes. Per aconseguir-ho haurà de donar suport a la creació i consolidació d'agrupacions empresarials innovadores ("clústers"), a la posada en marxa de grans projectes de demostració i de projectes estratègics, així com al desenvolupament de projectes lligats als parcs científics i tecnològics.

Aquest programa operatiu donarà suport també al lideratge espanyol en projectes europeus i potenciarà les actuacions de transferència de resultats de recerca entre les universitats i els organismes públics de recerca i les empreses.

Entre les actuacions incloses en el programa cal destacar, així mateix, les que tenen com a objectiu atreure les pimes a l'activitat innovadora, les adreçades a la creació de centres tecnològics i de recerca lligats a l'activitat empresarial, i les que es proposen millorar el finançament de les pimes innovadores.

La complementarietat de les actuacions exigeix establir un sistema de coordinació que eviti que aquestes actuacions se solapin.

Programa operatiu pluriregional d'assistència tècnica

Aquest programa preveu, en l'àmbit de responsabilitat de l'autoritat de gestió, accions de suport a la gestió dels programes operatius i promourà diferents accions, com ara es-

tudis, campanyes i seminaris, per tal de potenciar la incidència dels programes i la contribució del FEDER a aconseguir els objectius de la Unió Europea en relació amb les orientacions recollides en els diferents programes operatius pluriregionals. Aquest programa actuarà en l'eix 5, Assistència tècnica, i cobrirà tot el territori espanyol.

La dotació indicativa per a la Comunitat Autònoma de Catalunya és de 4.336.009 euros.

FSE assistència tècnica

- Assistència tècnica. Aquest programa inclourà accions, en l'àmbit de responsabilitat de l'autoritat de gestió, de suport a la gestió dels programes operatius i promourà diferents accions, com ara estudis, campanyes i seminaris, en matèria d'ocupació i formació, igualtat d'oportunitats i medi ambient, entre d'altres, per tal de potenciar la incidència dels programes i la contribució de l'FSE a aconseguir els objectius de la Unió Europea en relació amb l'ocupació i la inclusió social. Aquest programa actuarà en l'eix 5, Assistència tècnica, i cobrirà tot el territori espanyol. La dotació indicativa inicial en termes d'ajut és de 2.314.280 euros.

Els quadres que es presenten a continuació reflecteixen el percentatge de participació dels programes esmentats en el total de fons FEDER que seran destinats a la Comunitat Autònoma de Catalunya en el període de programació 2007-2013, així com el percentatge de participació d'ambdós programes en el total de fons FEDER per eixos.

Total fons FEDER per a Catalunya en el període de programació 2007-2013 per programes

	Total ajut	%	(%) Contribució Lisboa
PO FEDER Catalunya	679.074.228	88,97%	58,04
PO FEDER R+D+I per a benefici de les empreses	79.820.206	10,46%	98,74
PO assistència tècnica	4.336.009	0,57%	
Total FEDER	763.230.443	100%	62,10

Total fons FEDER per a Catalunya en el període de programació 2007-2013 per eixos

Eixos	Total	%	(%) Contribució Lisboa
1. Economia del coneixement, innovació i desenvolupament empresarial	439.448.547	57,57	100,00
2. Medi ambient i prevenció de riscos	56.741.123	7,45	12,18
3. Recursos energètics i accés a serveis de transport	113.700.993	14,89	24,25
4. Desenvolupament sostenible local i urbà	141.955.648	18,60	
5. Assistència tècnica	11.384.132	1,49	
Total	763.230.443	100	58,04

9.2. Complementarietat amb el Fons Social Europeu (FSE)

El Reglament 1083/2006 estableix per al període 2007-2013 que a l'objectiu competitivitat regional i ocupació hi contribuïran el FEDER i l'FSE.

De la mateixa manera que el Programa operatiu FEDER, el Programa operatiu FSE de Catalunya 2007-2013 es basa en les orientacions estratègiques comunitàries, el MENR i el PNR, per la qual cosa ambdós programes comparteixen el diagnòstic i l'estratègia definida.

Les intervencions del FEDER s'han fet de manera coordinada amb les intervencions de l'FSE, i s'han tractat d'optimitzar els recursos disponibles, i també s'han tractat d'obtenir les majors sinergies possibles entre els diferents programes.

Distribució indicativa de la contribució del FSE per instruments d'intervenció en Catalunya

Programes pluriregionals	Contribució FSE	Lisboa	% Lisboa
Programa pluriregional d'"Ocupació i adaptabilitat" FSE 2007-2013	290.232.390	277.881.669	96,00
Programa pluriregional de "Lluita contra la discriminació" FSE 2007-2013	32.604.842	30.881.723	95,00
Programa pluriregional d'"Assistència tècnica" FSE 2007-2013	2.314.289		
Programa operatiu FSE 2007-2013	284.711.549	250.626.364	88,00
Total	609.863.072	559.389.755	92,00

Els eixos prioritaris previstos al PO FSE de Catalunya són els següents:

- Eix 1. Foment de l'esperit empresarial i millora de l'adaptabilitat de treballadors, empreses i empresaris.
- Eix 2. Foment de l'ocupabilitat, la inclusió social i la igualtat entre homes i dones.
- Eix 3. Augment i millora del capital humà.
- Eix 4. Promoció de la cooperació transnacional i interregional.
- Eix 5. Assistència tècnica.

D'aquesta manera, les intervencions del FEDER s'han enfocat cap a les dues primeres directrius establertes en les orientacions estratègiques comunitàries, això és:

- Fer d'Europa i les seves regions llocs més atractius en què invertir i treballar, ampliant i millorant la infraestructura de transport, reforçant les sinergies entre creixement econòmic i medi ambient, millorant l'eficiència energètica i impulsant la utilització d'energies renovables.
- Millorar els coneixements i la innovació a favor del creixement, incrementant la inversió en R+D+I i millorant-ne l'eficiència, facilitant la innovació i l'estratègia empresarial, promovent l'accés a la societat de la informació i millorant l'accés al finançament per part de les pimes.

Per la seva banda, les intervencions de l'FSE s'han orientat cap a la tercera de les directrius assenyalades en les orientacions estratègiques comunitàries: generar més i millors llocs de treball mitjançant el desenvolupament d'actuacions dirigides a assolir els objectius següents:

- Atreure les persones perquè s'incorporin i romanguin en el mercat laboral.
- Afavorir l'adaptabilitat dels treballadors i de les empreses, i de la flexibilitat en el mercat laboral.
- Augmentar la inversió en capital humà mitjançant la millora de l'educació i les qualificacions.
- Millorar l'eficiència i la capacitat administrativa.
- Ajudar a mantenir una població activa sana.

Les sinergies entre ambdues intervencions resulten fàcilment constatables; així, mentre les intervencions del FEDER posen èmfasi a incrementar la competitivitat del teixit econòmic regional, les intervencions de l'FSE s'adrecen a proporcionar aquest teixit productiu personal amb la qualificació tècnica i professional necessària per contribuir a assolir l'objectiu esmentat.

9.3. Contribució dels programes FEDER + FSE al compliment de Lisboa

Intervencions	Total (euros)	Lisboa (euros)	(%) Lisboa
FEDER (reg.+pluri.)	763.230.443	442.978.982	58,04
FSE (reg.+pluri.)	609.863.072	559.389.755	92,00
Total	1.373.093.515	1.034.013.878	75,13

9.4. Complementarietat amb el fons de cohesió

El fons de cohesió intervé en els eixos d'infraestructures de transport i de medi ambient.

La complementarietat amb el FEDER es garanteix per la coincidència dels seus objectius:

- Ampliar i millorar les infraestructures de transport.
- Reforçar les sinergies entre protecció del medi ambient i creixement.

A més, ambdós fons sustenten les seves actuacions en les prioritats que es descriuen en els plans nacionals i regionals elaborats (MENR, PEIT, Programa aigua, Programa nacional de residus, etc.).

Ampliar i millorar les infraestructures de transport, augmentar-ne l'eficiència, l'accessibilitat, la multimodalitat i l'equilibri territorial són directrius estratègiques a què ambdós fons contribueixen amb les seves actuacions.

En matèria de medi ambient, l'estratègia regional persegueix garantir la millora, la conservació i la protecció dels recursos naturals, i l'equilibri del sistema hídric, incidint en la prevenció de riscos.

Les actuacions que es poden finançar a través dels dos fons responen a aquesta estratègia.

El fons de cohesió actua en les àrees següents:

- abastament, sanejament i depuració d'aigües;
- gestió de residus sòlids;
- prevenció de riscos d'incendis forestals.

El FEDER també participa en les mateixes àrees, si bé la prevenció de riscos té un camp més ampli d'actuació (inundacions, avingudes, etc.)

La complementarietat de les actuacions exigeix establir un sistema de coordinació que eviti que aquestes actuacions se solapin. La coordinació es produeix des de la fase de

programació en el Marc estratègic nacional de referència i en les fases d'execució i de seguiment, a través dels mecanismes de coordinació previstos en les modalitats d'aplicació, com ara el Comitè Consultiu sobre Seguiment i Avaluació i el Sistema Informàtic de Gestió.

La dotació total del Fons de Cohesió per a Espanya durant el període 2007-2013 és de 3.542,2 milions d'euros.

La Comunitat Autònoma de Catalunya, com a tal, no té assignat ajut, si bé quant a actuacions en la regió té previst realitzar els grans projectes següents, a més d'algunes actuacions menors:

- Proveïment des de l'embassament de Rialp i Eliminació de la contaminació química Embassament de Flix 1ª fase (Tarragona)

També estan previstes actuacions de proveïment, sanejament i/o residus en els ajuntaments de més de 200.000 habitants i capitals de província.

9.5. Complementarietat amb les intervencions de l'objectiu de cooperació territorial

L'objectiu de cooperació territorial disposa d'un ajut a Espanya de 559,257 milions d'euros, d'acord amb la distribució per programes següent.

Instrument d'intervenció	Imports	%
Cooperació transfronterera	298.976.406	53,5%
Espanya-Portugal	207.183.483	37,0%
Espanya-França	91.792.923	16,4%
Cooperació transnacional	148.853.516	26,6%
Espai atlàntic	20.000.000	3,6%
Espai mediterrani	29.527.858	5,3%
Espai sud-oest europeu	54.325.658	9,7%
Espai Canàries-Açores-Madeira	45.000.000	8,0%
ENPI	111.427.111	19,9%
Andalusia - Marroc nord	78.366.078	14,0%
Canàries - Marroc sud	16.081.015	2,9%
Conca mediterrània	16.980.018	3,0%
Total	559.257.033	100,0%

Les intervencions que afecten la Comunitat Autònoma de Catalunya són el Programa de cooperació transfronterera Espanya-França-Andorra, el Programa de cooperació transnacional espai sud-oest europeu i el Programa transnacional espai mediterrani.

En aquest sentit, el Govern de la Generalitat establirà una estructura de coordinació amb les autoritats de gestió d'ambdós programes per facilitar la complementarietat de les actuacions. La coordinació s'ha produït des de la fase de programació en el Marc estratègic nacional de referència i en els programes operatius respectius. Per la seva part, en les fases d'execució i seguiment la coordinació es garantirà per mitjà dels mecanismes de coordinació previstos en les modalitats d'aplicació.

10. MEMÒRIA AMBIENTAL

10.1. Resum no tècnic

a) Objectius de l'avaluació ambiental estratègica i de l'*Informe de sostenibilitat ambiental*

L'avaluació ambiental estratègica (AAE) és un instrument relativament nou en la gestió ambiental, el protagonisme del qual s'ha anat incrementant notablement en els últims anys amb l'entrada en vigor de la Directiva 2001/42/CE del Parlament Europeu i del Consell de 27 de juny de 2001, relativa a l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambient.

Dins aquest procés d'AAE, el Programa operatiu FEDER 2007-2013 incorpora el present *Informe de sostenibilitat ambiental (ISA)*, en el qual s'han detallat els apartats següents:

- Diagnòstic ambiental
- Probables efectes significatius en el medi ambient del programa i anàlisi d'alternatives
- Mesures proposades per a la minimització de l'impacte ambiental del projecte
- Mesures per al seguiment i posterior control del programa

Amb aquest ISA s'assegura la coherència del Programa operatiu amb els principis comunitaris de respecte al medi ambient, i amb la normativa en vigor vigent, identificant, avaluant i minimitzant els possibles impactes mediambientals que puguin generar les actuacions proposades.

b) Actuacions per a la millora del medi ambient

De l'anàlisi de les prioritats i els objectius intermedis que es preveuen en el document de programació es desprenen un seguit d'actuacions per a la millora del medi ambient.

En aquest sentit, dins les actuacions de l'eix 1, relatives a innovació i desenvolupament empresarial, economia del coneixement i societat de la informació, totes les actuacions previstes tenen efectes mediambientals positius sobre la població (qualitat de vida i taxa d'ocupació) i sobre l'estructura econòmica (economia del subsistema poblacional i de les seves activitats econòmiques).

En el marc de les actuacions de l'eix 2, relatives a medi ambient i prevenció de riscos, totes les actuacions previstes tenen efectes mediambientals positius, com ara:

- Manteniment de la diversitat biològica
- Impuls de l'ús sostenible dels recursos naturals

- Recuperació de zones contaminades
- Impuls de fonts d'energia renovable i desenvolupament de noves tecnologies
- Millora dels espais protegits
- Plans i programes per a la prevenció de la contaminació

Dins les actuacions de l'eix 3, relacionades amb els recursos energètics i l'accés a serveis de transport, destaca la disminució de la contaminació atmosfèrica a causa de les actuacions relatives al transport urbà i el transport públic, i de les infraestructures que afavoreixin la intermodalitat i l'impuls de fonts d'energia renovable i el desenvolupament de noves tecnologies.

Quant a les actuacions de l'eix 4, relatives a desenvolupament local i urbà, cal assenyalar les actuacions encaminades a potenciar el desenvolupament econòmic a partir de la valorització del patrimoni natural i el foment de la protecció, la rehabilitació i la preservació del patrimoni cultural.

Després de l'avaluació feta, es pot subratllar que la coherència del Programa operatiu i el principi de sostenibilitat ambiental respecte a les directrius mediambientals comunitàries, el MENR i el PNR s'observa en la integració del principi de sostenibilitat ambiental de manera transversal.

D'altra banda, també són coherents les actuacions plantejades en el Programa operatiu amb el Protocol de Kyoto, respecte a l'emissió de gasos d'efecte hivernacle, i amb l'IPPC, respecte a la prevenció i el control integrat de la contaminació. Així mateix, també cal destacar la coherència amb el Pla d'energia de Catalunya 2006-2015 (PEC).

c) Probables efectes significatius en el medi ambient del Programa i mesures proposades per minimitzar l'impacte ambiental del projecte

Després d'haver analitzat en profunditat els potencials impactes significatius sobre el medi ambient dels diferents eixos que inclou el Programa operatiu de Catalunya per al període de 2007-2013 es pot concloure el següent:

- Les dues úniques actuacions que presenten impacte mediambiental potencialment negatiu són la creació i l'equipament de grans instal·lacions científicotecnològiques, i la construcció de la nova estació intermodal. L'impacte ambiental significatiu que puguin comportar és el que s'associa a qualsevol gran infraestructura.
- Els impactes mediambientals negatius significatius seran minimitzats amb mesures correctores. En el cas de les dues actuacions especificades anteriorment, en els procediments de desplegament dels projectes és obligatori que es prevegin les mesures correctores necessàries per minimitzar aquest impacte. A més, també se'n farà, si escau, una avaluació d'impacte ambiental, tal com marca la normativa existent.

- Si valorem l'alternativa "zero", és a dir, la possibilitat de no desenvolupar cap de les dues actuacions, la valoració global mediambiental és negativa, ja que desapareix l'impacte positiu que aquestes mesures tenen per a la població i l'estructura econòmica, aspectes clau des del punt de vista del Programa operatiu; cal tenir en compte que els possibles impactes mediambientals negatius seran minimitzats.
- Les tipologies de despesa seleccionades en cada eix són les més adequades des del punt de vista mediambiental. No hi ha alternatives que permetin assolir els objectius proposats en el Programa amb millors resultats mediambientals.
- Pel que fa al balanç global, els impactes mediambientals positius del Programa operatiu de Catalunya són més grans que els impactes mediambientals negatius; per tant, el Programa aconsegueix la millora global del medi ambient.

10.2. Organització de la consulta pública

L'esborrany del Programa operatiu i l'*Informe de sostenibilitat ambiental* van ser sotmesos a consulta pública mitjançant la seva publicació en el BOE en data 9 de gener de 2007. El text íntegre del Programa operatiu i de l'*Informe de sostenibilitat ambiental* van estar a disposició del públic en el lloc web de la Direcció General de Fons Comunitaris (www.dgfc.sgpg.meh.es) i en el del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya (www.gencat.cat/economia/ambits/politica/), i a la Sala de Juntes de la planta 19 de les dependències de l'esmentada direcció general del Ministeri d'Economia i Hisenda (Paseo de la Castellana, 162, 28071 Madrid). En l'anunci s'indicava que les al·legacions s'havien de remetre a l'adreça electrònica sgfeder@sgpg.meh.es. El termini de consulta va ser de 23 dies a partir de la seva publicació en el BOE (tràmit d'urgència).

Així mateix, el Ministeri d'Economia i Hisenda va consultar per via telemàtica les administracions ambientals i el públic interessat que se citen a continuació, els va indicar el lloc web de consulta del Programa operatiu preliminar i de l'*Informe de sostenibilitat ambiental* i els va atorgar el mateix termini de 23 dies per fer-hi suggeriments:

- Administracions afectades: Ministeri de Medi Ambient: Direcció General de Qualitat i Avaluació Ambiental, Direcció General de l'Aigua, Direcció General per a la Biodiversitat, Direcció General de Costes, Oficina per al Canvi Climàtic i Institut Nacional de Meteorologia; Ministeri d'Educació i Ciència: Consell Superior d'Investigacions Científiques, Institut Geològic i Miner, i Institut Espanyol d'Oceanografia; Ministeri de Sanitat i Consum: Institut Carles III; Ministeri de Cultura (Belles Arts); CEDEX; CIEMAT; Departament de Medi Ambient i d'Economia/Hisenda de la Generalitat de Catalunya.
- Públic interessat: SEO/Birdlife, ADENA, Greenpeace, Ecologistes en Acció, Amics de la Terra, FEMP, FUCI, ASAJA, COAG, UPA, UGT, CCOO i CEOE.

10.3. Indicació de respostes i eventual presa en consideració en el Programa operatiu revisat

Com s'ha esmentat anteriorment, el Programa operatiu de la Comunitat Autònoma de Catalunya i el seu corresponent *Informe de sostenibilitat ambiental* es van presentar a informació pública el 9 de gener de 2007 durant un període de 23 dies.

Després d'aquest període d'informació pública, no s'ha rebut cap tipus d'al·legació als documents esmentats.

L'ISA, per mitjà de les seves diverses anàlisis i diagnòstics, ha permès aportar criteris ambientals a la programació i analitzar els possibles efectes ambientals que hi estan relacionats. L'objectiu fonamental de l'ISA i de la participació pública és aportar informació suficient per articular a través de la *Memòria ambiental* la integració de la variable ambiental en el Programa operatiu. L'esmentada integració es materialitzarà amb la incorporació en el Programa de mecanismes preventius i consideracions ambientals per a l'elecció de les actuacions i projectes, així com amb la inclusió en el sistema de seguiment de les autoritats ambientals autonòmiques i estatals competents, i de les mesures de seguiment ambiental que es proposen en aquesta memòria ambiental.

Finalment, cal assenyalar que el fet d'acumular en un mateix procediment l'avaluació de tots els programes operatius –que en molts casos comparteixen problemàtica ambiental i un ampli nombre de categories de despesa– ha permès generar un seguit de determinacions i un sistema de seguiment comuns que donen més solidesa a cada un dels programes i més coherència al conjunt.

10.4. Organització del seguiment ambiental

Atenent el Programa operatiu preliminar, l'*Informe de sostenibilitat ambiental*, les al·legacions i les consultes rebudes, i tenint en compte el document de referència de l'avaluació i les sinergies positives que es deriven de l'avaluació simultània del conjunt de programes operatius FEDER i fons de cohesió, es formulen les determinacions següents per incloure en el programa operatiu, a fi d'integrar-hi adequadament els aspectes ambientals.

Després d'avaluar el conjunt dels programes operatius FEDER i fons de cohesió, s'ha establert la següent relació general, comú a tots els programes operatius, de categories de despesa susceptibles de causar efectes ambientals significatius, tant de signe positiu com negatiu, en què es remarquen en negreta les que figuraven en la versió preliminar del programa operatiu que va ser objecte d'informació pública i de consultes. En cas que es produeixin incorporacions posteriors en les categories de despesa del Programa operatiu sobre les que figuraven en la versió preliminar que va ser objecte d'informació pública i de consultes, també s'entendran aplicables a les mateixes categories les determinacions ambientals generals i específiques, i els indicadors ambientals operatius que estableix aquesta memòria ambiental.

- Efectes positius: **01**, 06, 24, **25, 26**, 27, 41, **43**, 44, 45, **46**, 47, 48, **49, 50, 51**, 52, **53, 54, 55, 56, 58, 61**.
- Efectes negatius: **02, 08, 10**, 16, 17, 20, 21, 22, 23, **26**, 27, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, **46, 50, 53, 54, 55, 56, 57, 61**.

El sistema de seguiment ambiental se centrarà exclusivament en les categories de despesa prèviament identificades com a susceptibles de produir efectes ambientals significatius, s'integrarà en el Pla de seguiment i avaluació del programa operatiu i requerirà les actuacions següents:

- Que es faci un seguiment espacial de les actuacions elegides, mitjançant la seva incorporació a un sistema d'informació geogràfica, de disseny comú a tots els programes operatius segons criteris determinats conjuntament pels ministeris de Medi Ambient i Economia i Hisenda. La primera actuació en aquest àmbit serà analitzar el disseny d'un sistema d'aquestes característiques i estudiar-ne la seva compatibilitat amb els sistemes anàlegs de les comunitats autònomes. Del resultat d'aquesta primera actuació es deduirà el procediment d'execució de la implantació de l'esmentat sistema.
- Que es faci un seguiment quantitatiu dels efectes ambientals de les actuacions cofinançades pel Programa, mitjançant un sistema d'indicadors operatius d'impacte ambiental de disseny general comú per al conjunt de l'Estat, que es reflecteix en el quadre adjunt. Atenent les actuacions en què finalment es concreti el programa operatiu aprovat, el Comitè de Seguiment seleccionarà els indicadors que resultin apropiats, tenint en compte el quadre següent. Per a les categories de despesa que tinguin indicador, els beneficiaris hauran de calcular-ne el valor i facilitar-lo en el moment de la sol·licitud de cofinançament, aquest valor podrà ser, si escau, corroborat o corregit per l'òrgan intermedi corresponent.

Els criteris ambientals es tindran en compte a l'hora d'establir els criteris de selecció a què es refereix la lletra a) de l'article 65 del Reglament (CE) 1083/2006 quan siguin coherents amb la naturalesa de les operacions.

El seguiment dels efectes ambientals del programa operatiu es farà coincidint temporalment amb l'avaluació del principi horitzontal de medi ambient prevista per a l'any 2009 en el Pla d'avaluació i en l'avaluació final, si és possible de manera integrada en les mateixes avaluacions. En ambdós moments, s'analitzarà la incidència ambiental del Programa, a partir tant de la distribució geogràfica de les actuacions com del sistema d'indicadors d'efectes ambientals elegit. Sobre aquesta base, se sol·licitarà l'opinió de les autoritats ambientals afectades, almenys per als àmbits de qualitat ambiental, d'avaluació ambiental, d'àrees protegides i de qualitat de les aigües, abans de concloure els informes d'avaluació ambiental respectius.

Quadre general d'indicadors operatius d'impacte ambiental dels programes operatius FEDER i del fons de cohesió (2007-2013)

Codi categoria de despesa	Categoria de despesa	Indicadors per al seguiment
01	Activitats d'R+D en centres de recerca	<ul style="list-style-type: none"> Nre. d'actuacions i inversió (€) en recerca centrada en temàtica ambiental
06	Ajut a les pimes en foment dels processos de producció sostenibles i respectuosos amb el medi ambient (també a l'eix 2)	<ul style="list-style-type: none"> Nre. d'actuacions i inversió (€)
08	Altres inversions en empreses	<ul style="list-style-type: none"> Nre. d'actuacions i inversió (€) de projectes de caràcter exclusivament ambiental % dels projectes respecte del total
10	Infraestructures de TIC	<ul style="list-style-type: none"> Nre. total d'actuacions a l'interior d'espais protegits i llocs Natura 2000
16	Ferrocarrils	<ul style="list-style-type: none"> Nre. d'actuacions i inversions en millores ambientals d'infraestructures preexistents (excloses les obligatòries requerides per les declaracions d'impacte ambiental corresponents) Longitud (km) d'intercepció sobre boscos i altres hàbitats d'interès
17	Ferrocarrils Xarxa TEN	<ul style="list-style-type: none"> Nre. d'actuacions i inversions en millores ambientals d'infraestructures preexistents (excloses les obligatòries requerides per les declaracions d'impacte ambiental corresponents) Longitud (km) d'intercepció sobre boscos i altres hàbitats d'interès
20	Autopistes i autovies	<ul style="list-style-type: none"> Nre. d'actuacions i inversions en millores ambientals d'infraestructures preexistents (excloses les obligatòries requerides per les declaracions d'impacte ambiental corresponents) Longitud (km) d'intercepció sobre boscos i altres hàbitats d'interès
21	Autopistes i autovies: Xarxa TEN	<ul style="list-style-type: none"> Nre. d'actuacions i inversions en millores ambientals d'infraestructures preexistents (excloses les obligatòries requerides per les declaracions d'impacte ambiental corresponents) Longitud (km) d'intercepció sobre boscos i altres hàbitats d'interès
22	Carreteres de la xarxa estatal	<ul style="list-style-type: none"> Nre. d'actuacions i inversions en millores ambientals d'infraestructures preexistents (excloses les obligatòries requerides per les declaracions d'impacte ambiental corresponents) Longitud (km) d'intercepció sobre boscos i altres hàbitats d'interès

**Quadre general d'indicadors operatius d'impacte ambiental dels programes operatius
FEDER i del fons de cohesió (2007-2013) (Continuació)**

Codi categoria de despesa	Categoria de despesa	Indicadors per al seguiment
23	Carreteres de la xarxa autonòmica i local	<ul style="list-style-type: none"> • Longitud (km) d'intercepció sobre boscos i altres hàbitats d'interès
29	Aeroports	<ul style="list-style-type: none"> • Població (nre. d'habitants) previsiblement afectada per contaminació acústica • Superfície (ha) d'afecció a IBA (àrees importants per a les aus de SEO/Birdlife)
30	Ports	<ul style="list-style-type: none"> • Superfície (ha) i longitud de costa (km) afectades
33	Electricitat	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. d'actuacions i inversions en correcció de línies elèctriques preexistents en benefici de l'avifauna (excloses les obligatòries requerides per les declaracions d'impacte ambiental corresponents) • Km de línies elèctriques que sobrevolen nuclis urbans o IBA • Centrals: emissions de gasos efecte hivernacle (t/any) • Centrals: consum brut d'aigua (hm³/any)
34	Electricitat Xarxa TEN	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. d'actuacions i inversions en correcció de línies elèctriques preexistents en benefici de l'avifauna (excloses les obligatòries requerides per les declaracions d'impacte ambiental corresponents) • Km de línies elèctriques que sobrevolen nuclis urbans o IBA • Centrals: emissions de gasos efecte hivernacle (t/any) • Centrals: consum brut d'aigua (hm³/any)
35	Gas Natural	<ul style="list-style-type: none"> • Longitud (km) d'intercepció sobre boscos, ecosistemes fluvials, zones humides i altres hàbitats d'interès
36	Gas Natural Xarxa TEN	<ul style="list-style-type: none"> • Longitud (km) d'intercepció sobre boscos, ecosistemes fluvials, zones humides i altres hàbitats d'interès
37	Productes petrolífers	<ul style="list-style-type: none"> • Longitud (km) d'intercepció sobre boscos, ecosistemes fluvials, zones humides i altres hàbitats d'interès
38	Productes petrolífers Xarxa TEN	<ul style="list-style-type: none"> • Longitud (km) d'intercepció sobre boscos, ecosistemes fluvials, zones humides i altres hàbitats d'interès
39	Energies renovables: eòlica	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. d'aerogeneradors localitzats sobre IBA, boscos o altres hàbitats d'interès
40	Energia renovable: solar	<ul style="list-style-type: none"> • Superfície (ha) d'ocupació sobre àrees protegides
41	Energies renovables: biomassa	<ul style="list-style-type: none"> • Superfície agrícola (ha/any) directament utilitzada per a l'obtenció de biomassa

Quadre general d'indicadors operatius d'impacte ambiental dels programes operatius FEDER i del fons de cohesió (2007-2013) (Continuació)

Codi categoria de despesa	Categoria de despesa	Indicadors per al seguiment
42	Energia renovable: hidroelèctrica, geotermal i d'altres	<ul style="list-style-type: none"> • Longitud (km) de tram fluvial afectat aigües a dalt i aigües avall de l'assut
43	Eficiència energètica, cogeneració i gestió energètica	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. d'actuacions i inversió (€) destinades a la millora de l'eficiència energètica • Estalvi d'energia final (t/any equivalents de petroli)
44	Gestió integral de residus urbans i industrials	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. d'actuacions i inversió (€) • Nre. de nous abocadors controlats i nre. de municipis atesos • Nre. d'abocadors segellats • Residus sòlids urbans gestionats per l'actuació segons el tipus de tractament (t/any) (reutilització, reciclatge, valorització i eliminació) • Nre. d'actuacions de gestió de residus perillosos i quantitat de residus gestionats (t/any)
45	Gestió i distribució de l'aigua (potable)	<ul style="list-style-type: none"> • Volum anual captat (hm³/any) • Longitud d'ecosistema fluvial afectat (km) • Consum energètic requerit (Kw/h per m³) • Volum estalviat, en cas d'actuacions de millora de la xarxa (hm³/any) • Volum de pèrdues en xarxa eliminades (hm³)
46	Sanejament i depuració d'aigües residuals	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. de municipis amb més de 2.000 habitants equivalents atesos, nre. d'habitants equivalents dels municipis
47	Qualitat de l'aire	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. d'instal·lacions de control
48	Prevenició, control i reducció de la contaminació	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. d'actuacions i inversió (€) • Reducció estimada de les emissions de gasos d'efecte hivernacle (t/any)
49	Actuacions per prevenir i mitigar els efectes del canvi climàtic	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. d'actuacions i inversió (€) • Reducció estimada en les emissions de gasos d'efecte hivernacle (t/any)
50	Rehabilitació de terrenys amb ús industrial i sòls contaminats	<ul style="list-style-type: none"> • Superfície reforestada amb espècies exclusivament autòctones a escala local (ha) • Longitud (km) de curs fluvial restaurat amb criteris ecològics • Superfície (ha) de sòl recuperat
51	Promoció i protecció de la biodiversitat (inclosa la Xarxa Natura 2000)	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. d'actuacions i inversió (€) en activitats específiques de gestió d'hàbitat i espècies en llocs Natura 2000, excloses les despeses no vinculades específicament a l'esmentada xarxa (despeses habituals de prevenció d'incendis forestals, aprofitament forestal, etc.)

**Quadre general d'indicadors operatius d'impacte ambiental dels programes operatius
FEDER i del fons de cohesió (2007-2013) (Continuació)**

Codi categoria de despesa	Categoria de despesa	Indicadors per al seguiment
52	Promoció del transport urbà net	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. de vehicles verds adquirits per al transport públic • Substitució de combustibles fòssils (t/any equivalents de petroli)
53	Prevenició de riscos (lluita contra incendis forestals)	<ul style="list-style-type: none"> • Longitud d'àrees (km) i de tallafocs (km) • Superfície (ha) de vegetació autòctona desbrossada o arrabassada mitjançant procediments massius i no selectius • Superfície (ha) restaurada amb vegetació autòctona
54	Altres mesures per a la protecció del medi ambient i la prevenició de riscos (lluita contra la desertificació)	<ul style="list-style-type: none"> • Superfície repoblada amb espècies autòctones a escala local (ha) i no autòctones (ha)
55	Promoció d'activitats naturals	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. de dics construïts sobre cursos d'aigua • Nre. d'actuacions i inversió (€) centrades en matèria d'educació ambiental
58	Protecció i preservació del patrimoni cultural	<ul style="list-style-type: none"> • Nre. d'actuacions i inversió (€) en conservació del patrimoni cultural

Pel que fa als indicadors estratègics, s'utilitzaran els que ha determinat amb caràcter general per a tot l'Estat el Ministeri de Medi Ambient.